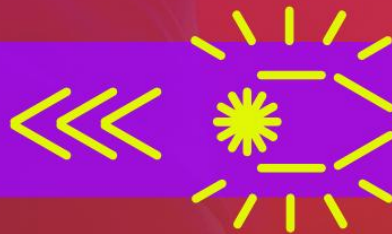

cr | s s
cr * s s

Intervention program in nightlife,
leisure and socialization venues to raise awareness
and prevent GBV behaviours – including LGBTIphobia –
linked to sexual violence and substance use

**PROGRAMA DE FORMACIÓ
per a professionals que
treballen en entorns
nocturns i de
socialització per
prevenir i combatre la
violència de gènere (GBV)**

This publication has been produced by ABD as a part of the Consortium implementing the project CRISSCROSS - Intervention program in nightlife, leisure and socialisation venues to raise awareness and prevent GBV behaviours - including LGBTIphobia - linked to sexual violence and substance use (ref:10109670). This report was produced in the scope of the activities implemented under Work Package 2 (WP2) – “CRISSCROSS Intervention Program” led by ABD.

Consortium partners

Asociación Bienestar y Desarrollo - ABD (Barcelona, Spain) – Project coordinator
 Kosmicare (Porto, Portugal)
 Universidad de Sevilla – US (Sevilla, Spain)
 Fondazione ACRA (Milan, Italy)
 COOPERATIVA LOTTA CONTRO L'EMARGINAZIONE ONLUS (Milan, Italy)
 4motion - education for social change (Luxembourg, Luxembourg)
 Health Service Executive - HSE (Dublin, Ireland)

More information is available on the website: <https://crisscrossproject.org/>
 CRISSCROSS ©, 2024

Authors of the publication

Jordi Navarro (Energy Control, ABD)
 Elisenda Nieto (Sexus, ABD)
 Ismael Fernández (Sexus, ABD)

CRISSCROSS Team

Lara Rot Pla, Mireia Munté Martín, Teresa Peset Segador, Marina Fancelli, Elisenda Nieto, Aria López, Konstantina Logkari, Ismael Fernández López, Jordi Navarro López, from ABD
 Michele Spreafico, Michele Curami, Alida La Paglia, Lucia Maggioni, Chiara Baggio, Marirosa Iannelli from ACRA
 Cecilia Gaboardi, Rita Gallizzi, Tiziana Bianchini, Davide Bombini, Greta Testa, Ilaria Scavo, Camilla Mozzoni, Martina Vites, Giorgia Sernicola from COOPERATIVA LOTTA CONTRO L'EMARGINAZIONE.
 Cristiana Vale Pires, Helena Valente, Bruna Viático, Joana Castro from Kosmicare
 Alex Loverre, Carlos Paulos, Adriana Pinho, Lynn Hautus, Fabienne Gorges, Samaneh Pakzad, Feliz Alijaj from 4motion
 María Otero Vázquez, Nicola Corrigan, Nicki Killeen, Ruth Armstrong from the HSE

Special thanks to the CRISSCROSS Expert Council for their comments, contributions and insights

Observatori Noct@mbulas, Spain
 Viviane Lima, CESAS - Centre national de référence pour la promotion de la santé affective et sexuelle (Luxembourg)
 Miguel Martinho, Ravers Care Corner | Kosmicare, Portugal
 Áine Travers, University College Dublin, Ireland
 Elisa Virgily, Università degli Studi di Milano Bicocca, Italy

Graphic design by Chiara Baggio Lucia Maggioni

Graphic layout by Lucia Maggioni

Correspondent author: international@abd-ong.org

This report was co-funded by the European Union's CERV-2022-DAPHNE Primary Prevention.

This report's content represents the authors' views and is their sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for the use that may be made of the information it contains.

TAULA DE CONTINGUT

1. INTRODUCCIÓ

1.1. METODOLOGIA

1.2. DIRECTRIUS D'ÚS

BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

- Sessió 1: Teoria General sobre la Diversitat Sexual
- Sessió 2: Intervenció, salut i gènere + Presentació de l'exercici pràctic 1
- Sessió 3: Primer apropament a un espai d'oci nocturn (exercici pràctic)
- Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament

BLOC 2 - Gestió de l'ús de substàncies

- Sessió 1: Introducció bàsica a la reducció de danys
- Sessió 2: Formació bàsica sobre les substàncies més consumides per la joventut + Presentació de l'exercici pràctic 2
- Sessió 3: Exercici pràctic: Observant el consum de drogues en espais d'oci nocturn
- Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament

BLOC 3 - Detecció i prevenció de la violència en contextos de risc

- Sessió 1: Teoria general sobre la violència
- Sessió 2: Violència sexual: detecció, prevenció i suport en les intervencions + Presentació de l'exercici pràctic 3
- Sessió 3: Exercici pràctic: Violències a l'oci i als espais d'oci nocturn

- **Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament**

BLOC 4 - Com aplicar el model de roda de canvi de comportament

- **Sessió 1: Disseny d'una intervenció**
- **Sessió 2: Pràctica 4. Implementar una intervenció**
- **Sessió 3: Valoració i Avaluació**

1. INTRODUCCIÓ

Tot seguit, es presenta una guia de contingut per dissenyar i implementar el programa de capacitació CRISSCROSS. El programa té com a objectiu equipar les professionals que treballen amb joves i adolescents per crear consciència i prevenir la violència de gènere (VG), inclosa els la LGTBI-fòbia, en entorns nocturns i de socialització entre la joventut

A causa del caràcter internacional de CRISSCROSS, el disseny i la implementació d'aquesta formació comporta la complexitat i la necessitat d'adaptar-se a contextos culturals molt diversos. Els matisos específics s'han d'abordar a través del coneixement local, cosa que requereix l'ajust de dinàmiques i materials per involucrar efectivament el públic objectiu. Per tant, la formació CRISSCROSS constitueix una estructura o marc temàtic general que cada entitat participant ha d'incorporar i abordar les realitats utilitzant els mateixos materials.

1.1. METODOLOGIA

Aquesta formació té una durada de 40 hores, organitzades en quatre blocs subdividits en àrees temàtiques, desenvolupades durant un total de 17 sessions.

De les quaranta hores, 20 hores es dedicaran al marc teòric necessari per assumir la perspectiva proposada per CRISSCROSS. Per això, cada bloc se centrarà en un tema diferent: sexualitats i gènere; ús de substàncies, riscos i plaers; violència sexual (centrada en l'agressor).

Les 20 hores restants es dedicaran a exercicis pràctics que consolidaran la teoria impartida en contextos concrets, mentre es desenvolupa la metodologia d'intervenció que desitgem suggerir. Així, les sessions inicials de cada bloc estaran dedicades a la temàtica específica del bloc i les dues darreres s'usaran sempre per a l'abordatge metodològic.

1.1.1. Desenvolupament dels temes d'intervenció

Per a l'abordatge teòric dels temes específics, recomanem una metodologia participativa basada en exercicis amb materials audiovisuals i d'un altre tipus que presentin els temes de manera atractiva, donant espai i valor als coneixements previs dels aprenents. Per aconseguir-ho, és important adaptar els materials als contextos tant de les formadores com de les alumnes, deixant clar que aquesta adaptació no es refereix a la modificació dels temes ni a la perspectiva des de la qual s'han d'abordar, sinó només a la forma de facilitar les sessions. Per tant, és important revisar els pròlegs de cada bloc per tal de familiaritzar-se amb la proposta.

1.1.2. Desenvolupament de la metodologia d'intervenció - Model Roda de Canvi de Comportament

La formació CRISSCROSS posa un gran èmfasi en l'adquisició de coneixements a través d'exercicis pràctics en contextos d'intervenció reals que desafien les alumnes. Per tant, una part rellevant de les pràctiques serà contrastar al camp la validesa dels enfocaments teòrics. Una altra qüestió clau serà dotar les participants d'eines pràctiques i habilitats especialitzades per a la intervenció en espais d'oci nocturn.

Per fer-ho, recrearem dins d'un marc pedagògic la seqüència de tècniques i elements necessaris per implementar una intervenció, inclosa la visita a locals o espais d'oci nocturn. Cal que qui implementi aquesta formació esculli acuradament les àrees on es realitzaran els exercicis. El criteri principal per a la selecció ha de ser que les formadores hagin realitzat prèviament

intervencions en aquest lloc, ja que és important poder guiar en espais d'oci nocturn i proporcionar eines provades per interactuar de manera segura i enriquir el procés d'aprenentatge. També és important tenir en compte que les pràctiques s'han de fer en espais segurs, i evitar estrictament espais on es produeixi violència directa de manera habitual.

La metodologia d'intervenció assumeix el model Behavior Change Wheel (BCW - Roda del Canvi de Comportament) proposat per Susan Michie et al. (2011), que identifica tres elements necessaris per al canvi:

- Capacitat psicològica i física d'una persona per dur a terme una determinada conducta o activitat.
- L'oportunitat o els factors socials i físics que faciliten un comportament específic.
- La motivació per al canvi, que inclouria tant processos automàtics relacionats amb emocions i impulsos; i processos reflexius relacionats amb la planificació i avaluació del propi potencial.

Tot i que aquest model proporciona un marc útil per diagnosticar comportaments i dissenyar intervencions, reconeixem les seves limitacions a l'hora d'abordar fenòmens socioculturals complexos com la violència de gènere (VG). Concretament, el model BCW està arrelat en paradigmes de la ciència del comportament i la reducció de riscos, fet que pot comportar una simplificació de la naturalesa estructural i sistèmica de la violència. CRISSCROSS no nega que els comportaments individuals són expressions de desigualtats socials més àmplies, i que la VG està profundament arrelada en estructures culturals, socials i polítiques.

Així doncs, mentre que a CRISSCROSS utilitzem el model BCW com una eina pràctica per analitzar i intervenir en comportaments específics, ho fem dins d'un marc més ampli que reconeix les arrels estructurals de la VG. El nostre programa de formació té com a objectiu integrar aquesta comprensió combinant perspectives crítiques sobre les desigualtats, les dinàmiques de poder i les normes culturals amb una anàlisi conductual. Es recomana als formadors que adaptin aquest enfocament, assegurant que qualsevol metodologia utilitzada sigui sistemàtica, fonamentada teòricament i contextualitzada en les realitats de la VG als espais nocturns.

1.1.3. Desenvolupament de teoria per al diagnòstic

Doren Massey (2012), geògrafa feminista, defineix "espai" i "lloc" de la manera següent: "espai" es refereix a les infraestructures necessàries perquè es duguin a terme determinades pràctiques socials; i el "lloc" estaria determinat per les pràctiques que tenen lloc a l'espai. Per exemple, un "espai" seria la sala polivalent d'un centre cívic, i depenent de l'activitat que s'hi desenvolupi, es convertirà en el "lloc" on fem ioga, balls de saló o formació sobre sexualitats.

El mateix passa a l'espai públic, una plaça pot ser un lloc on es juga a futbol al matí i un lloc de consum de substàncies a la nit (2012). Sarah Pink et al. (2019) extrapola la teoria de Massey a l'àmbit digital, entenent l'esfera digital com a lloc de pràctica social, creant així un continu entre les realitats offline i online.

Seguint la guia d'Aurelio Díaz (1999), el nostre pas inicial implica seleccionar les "Zones Objectiu". Segons aquest autor, aquest pas representa l'enfocament més fonamental per comprendre el consum de substàncies psicoactives. El nostre enfocament implica fer una enquesta etnogràfica inicial en una àrea on creiem que tenen lloc les pràctiques i el consum objectiu, basat en

aportacions d'informants clau o informació prèvia al diagnòstic. Per tal de delinear aquestes "zones objectiu", adoptarem la definició de Massey, que considera la intersecció del temps i l'espai per identificar pràctiques específiques. Això implica delimitar geogràficament el nostre lloc (per exemple, una plaça), delimitar-ho temporalment (per exemple, els dissabtes a la nit) i assenyalar la principal pràctica observada que ens interessa (per exemple, el consum d'alcohol). Un cop definida la "Zona Objectiu", estarem preparades per començar el procés de diagnòstic.

CRISSCROSS proposa una metodologia etnogràfica. Tot i que l'etnografia sol requerir molt de temps i una presència contínua al camp d'estudi, cosa que la fa inadequada per a aquest tipus de diagnòstic, aquí suggerim una forma d'etnografia ràpida que ens permetrà radiografiar les "Zones Objectiu" en uns temps adequats.

Max Gluckman (2003 [1958]) proposa l'anàlisi de "situacions socials" enteses com un temps i un lloc que condensa un gran nombre de pràctiques significatives per a un grup o societat. Gluckman considera que l'anàlisi d'aquestes situacions socials, sempre que les puguem contextualitzar en un marc global, ens permetrà desplegar una anàlisi general (2003 [1958]). Això és una cosa que hem de tenir en compte en la selecció de les "Zones Objectiu", que les pràctiques observades siguin prou representatives del col·lectiu amb què pretenem intervenir. Per exemple, el consum excessiu d'alcohol dins de la pràctica del consum excessiu d'alcohol. Per definir o identificar les pràctiques representatives del grup que pretenem diagnosticar, en aquest cas, com que no volem un diagnòstic sistemàtic o funcional i per facilitar el procés d'aprenentatge, només utilitzarem l'experiència de formadores a les zones d'intervenció, estalviant-nos el treball prospectiu previ.

Finalment, la formació CRISSCROSS oferirà dues maneres de realitzar els exercicis pràctics:

1. Presencial, amb visites a zones d'oci nocturn per fer observació participant i treball de camp en general.
2. El format virtual, que consistirà en l'anàlisi de documents audiovisuals i xarxes socials relacionats amb l'oci nocturn.

Seguint amb Sarah Pink (2019), entendrem l'àmbit digital com un lloc de pràctica al mateix nivell que l'àmbit offline i, per tant, susceptible de ser analitzat de manera similar. En conseqüència, els dos camins s'han de veure com a complementaris i no com a alternatius, cosa que requereix que les formadores escullen els materials digitals adequats. Per exemple, si a l'àmbit offline mirem l'aparcament d'una discoteca, materials en línia rellevants podrien ser les xarxes d'aquesta discoteca o un youtuber parlant amb gent que està bevent a l'excés.

Les tècniques per als exercicis pràctics es descriuran al cronograma d'activitats de cada taller, i novament s'han d'entendre com una proposta o suggeriment adaptable als coneixements i capacitats de les formadores i alumnes.

1.2. DIRECTRIUS D'ÚS

A. INTRODUCCIÓ DELS BLOCS

El contingut es divideix en quatre blocs temàtics, cadascun introduït amb un pròleg que esquematitza no només els temes, sinó també la perspectiva teòrica des de la qual s'abordan. És fonamental llegir i comprendre aquests pròlegs, ja que serveixen com a marc de referència que guia les sessions.

Dins de cada bloc s'inclourà una llista de recursos de referència que comprèn:

a) Una recopilació de recursos bibliogràfics i audiovisuals. S'ofereix a les formadores per aprofundir en les teories que serveixen de marc. Això es recomana especialment per persones que no estiguin familiaritzades amb conceptes o teories específiques, i es recomana revisar els títols relacionats. No obstant això, és important assenyalar que, si bé hi ha nombrosos altres documents que cobreixen els temes, els aquí proporcionats els aborden des de la perspectiva proposada per la formació CRISSCROSS, per la qual cosa se'n recomana la revisió.

b) Un enllaç a una carpeta de Google Drive que conté materials suggerits per al desenvolupament de la sessió.

B1. FULLS DE TREBALL DE LA SESSIÓ

Cada bloc ve amb plans de sessió suggerits i fulls de treball per facilitar l'organització de les sessions. Aquests fulls serveixen com a guia d'acció fonamental que les entitats sòcies han d'adaptar als seus contextos únics dins del marc general proporcionat. Incorporen exemples concrets de materials i activitats, elaborats específicament per als contextos socioculturals amb què ABD interactua a Catalunya. És fonamental considerar l'adaptació abans del seu ús. Per facilitar aquest procés per a totes les entitats participants que operen sota un marc unificat, també s'hi han inclòs pautes sobre la selecció de materials i la modificació d'activitats per satisfer necessitats de capacitatció específiques.

Exemple de full de treball de sessió:

BLOC:	<i>Aquest espai farà referència al número de sessió i al bloc corresponent.</i>	
Sessió:		
Descripció general de la sessió		
<i>Aquest espai contindrà una descripció general de la sessió, especificant objectius i temes concrets que cal abordar, així com el temps estimat.</i>		
Temps	Contingut	Descripció
<i>Aquest espai contindrà el timing: quant de temps dedicarem a cada tema.</i>	<i>Aquest espai contindrà l'enunciat del tema que cal abordar en aquesta secció temporal de la sessió.</i>	<i>Aquest espai contindrà un breu desenvolupament de la perspectiva amb què cal abordar el tema i les activitats proposades per desenvolupar-lo.</i>

B2. FULLS DE MATERIALS

Cada sessió ve amb un full de recursos que inclou materials proposats per ser utilitzats durant la implementació. Els materials proporcionats poden ser materials audiovisuals, activitats, dinàmiques, preguntes per facilitar les discussions...

Aquest full també proporciona criteris d'inclusió i d'orientació per dissenyar i adaptar recursos personalitzats.

Full de materials:

MATERIALS	
BLOC: Sessió:	<i>Aquest espai farà referència al bloc i a la sessió a què pertanyen els materials proposats.</i>
Contingut	Material proposat per ABD
<i>En aquest espai s'especificarà el contingut de la sessió amb què es relacionen els materials.</i>	<i>Aquest espai contindrà exemples específics d'activitats i materials dissenyats d'acord amb les realitats amb què treballa ABD.</i>
	Criteris de selecció de materials.
	<i>Aquest espai inclourà els criteris necessaris per incloure una activitat o material per treballar aquest tema.</i>

C. FULLS DE PRÀCTICA

Cada bloc conclourà amb un exercici pràctic. El propòsit d'aquests exercicis és simular, dins d'un context educatiu, els passos necessaris per dissenyar i implementar una intervenció basada en els principis teòrics i ideològics de CRISSCROSS. L'exercici resultant de cada bloc s'entendrà com una etapa dins del procés global, amb una conclusió a l'últim bloc, on s'estructuraran els exercicis anteriors per formar una hipotètica intervenció.

Es proposen dues modalitats: en línia i presencial. En el format presencial calen observacions guiades per part de formadores en espais d'oci nocturn, juntament amb una intervenció de dues hores en aquests espais. El format online es realitzarà a través de l'anàlisi de documents audiovisuals o escrits que es puguin considerar etnogràfics en reflectir o representar veraçment aspectes sobre els quals volem intervenir.

Per facilitar el procés d'ajust sota un marc comú per a totes les entitats sòcies oferim pautes per a la selecció d'espais o materials, a més d'exemples del nostre context.

Full de pràctica:

BLOC: PRÀCTICA:	<i>Aquest espai farà referència al bloc a què pertany l'exercici.</i>	
Descripció de l'exercici		
<i>Aquest espai contindrà una descripció general de la sessió, especificant objectius i temes concrets que cal abordar, així com el temps estimat.</i>		
Format presencial		
Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Exercici proposat	Resultat Esperat
<i>Aquest espai ha de contenir els criteris per a la selecció de les àrees d'observació.</i>	<i>Aquest espai contindrà els exercicis específics a realitzar a l'àrea d'observació.</i>	<i>Aquest espai contindrà el resultat esperat dels exercicis i els criteris d'avaluació d'aquests.</i>
Format en línia		
Criteris d'inclusió	Exercici proposat	Resultat Esperat
<i>Aquest espai contindrà els criteris de selecció de materials considerats etnogràfics.</i>	<i>Aquest espai contindrà els exercicis específics a fer amb el material.</i>	<i>Aquest espai contindrà el resultat esperat dels exercicis i els criteris d'avaluació d'aquests.</i>

BIBLIOGRAFIA

- Díaz. A (1999) El estudio de las drogas en distintas sociedades: problemas metodológicos en Contextos, sujetos y drogas: Un manual sobre drogodependencias. Grup Igia y colaboradores.
- Gluckman, Max (2003) [1958]: "Análisis de una situación social en Zululandia moderna", en Bricolage. Revista de estudiantes de antropología social, 1 (1): 34-49, Universidad Autónoma Metropolitana Iztapalapa, México.
- Massey, D. (2012). Un sentido global de lugar. En Albet, A.; Benach, B. (2012). Doreen Massey. Un sentido global de lugar. Icaria
- Pink, S.; HORST, H.; Postill, J.; Hjorth, L.; Lewis, T.; J Tacchi. (2019). Etnografía digital. Principios y práctica. Ediciones Morata S.L

Susan Michie et al. (2011). "The behaviour change wheel: A new method for characterising and designing behaviour change interventions." Implementation Science, (6):42. 10.1186/1748-5908-6-4

BLOC 1

-

Sexualitats i
afectivitat amb
joves en espais de
lleure i educació
no formal

-

- **Sessió 1: Teoria General sobre la Diversitat Sexual**
- **Sessió 2: Intervenció, salut i gènere + Presentació de l'exercici pràctic 1**
- **Sessió 3: Primer apropament a un espai d'oci nocturn (exercici pràctic)**
- **Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament**

TEORIA GENERAL SOBRE GÈNERE I SEXUALITAT.

El sistema sexe-gènere descrit per Gayle Rubin (1986) és un model d'organització social que explica les desigualtats de gènere dissociant-les de les lectures biologicistes. D'aquesta manera, la subordinació cultural de les dones i dels cossos feminitzats s'explica per la xarxa de significats i relacions socials atribuïts al sexe biològic.

Simone de Beauvoir (1949) ja havia advertit que el gènere articula la construcció de la diferència sexual, mitjançant la qual es defineixen les posicions socials que ocupen les dones i els homes, caracteritzades per la desigualtat i la jerarquia. Per exemple, els conceptes de masculinitat o feminitat fan referència a pràctiques, actituds, comportaments i expectatives assignades a homes o dones. Així, hi ha models naturalitzats i socialment legitimats i els seus atributs es configuren, negocien i modifiquen en cada context social.

En aquesta línia, Raewyn Connell (1995) considera el gènere com una estructura jeràrquica de pràctica social, on les subjectivitats que ostenten el poder (homes) són tan importants com les posicions subordinades que possibiliten i sostenen el règim de desigualtats. Més endavant, Mónica de Martino (2013) va combinar els models teòrics de Pierre Bourdieu i Connell per parlar de les "estratègies de masculinització." En aquest context, les persones recorren aquesta estructura de pràctica social segons les seves possibilitats i desitjos, traçant estratègies que els permeten augmentar el seu prestigi social i assolir els seus objectius.

En aquest sentit, Judith Butler (1990) diu que el gènere s'ha d'entendre com una repetició ritualitzada de gestos corporals i "actes de parla" (Butler, 1990); allò que va anomenar performativitat de gènere, concepte que permet pensar com la construcció de corporalitats i subjectivitats sexuals són efecte d'un règim coercitiu que regula i jerarquitzava les diferències de gènere. Per a Butler, la performativitat no implica que els actes de gènere es realitzin de manera conscient ni que siguin simples actuacions teatrals. En lloc d'això, la performativitat fa referència al procés mitjançant el qual els individus reiteren les normes de gènere imposades socialment. Aquests actes repetits reforcen i naturalitzen les idees sobre què significa ser home o dona en una societat determinada. Tanmateix, com que aquestes normes han de ser reiterades constantment, també estan subjectes a la subversió i al canvi.

Centrant-nos ara en les sexualitats, Maurice Godelier (2000), encertadament segons la nostra opinió, situa el paper de les sexualitats a les societats humanes. S'entén que estan integrats a estructures socials com les descrites anteriorment. Per a Godelier hi ha un diàleg entre el fet social i el fet sexual, totes les societats humanes regulen d'alguna manera els actes sexuals, privilegiant-ne uns, estigmatitzant-ne d'altres, dotant-los de significats polítics, socials, etc.

Segons Marcela Lagarde (2005) "la sexualitat és un complex de fenòmens bio-socioculturals que inclou individus, grups i relacions socials, institucions, concepcions del món —sistemes de representacions, simbolismes, subjectivitat, ètiques diverses, llenguatges—, i, per descomptat, poder". Això significa que l'experiència de la sexualitat d'una persona està mediada per la biologia, les desigualtats de gènere, la cultura i les relacions de poder, així com per factors com l'edat o l'estatus social i econòmic.

No obstant això, Godelier ens adverteix que aquests solapaments sociopolítics no haurien d'ocultar la característica fonamental de l'activitat sexual: el sexe ens proporciona plaer. En aquest sentit, quan parlem de la sexualitat com un àmbit mediat per estructures de poder, cal aclarir que una de les seves conseqüències és la violència, i quan aquesta es produeix en les nostres relacions sexoafectives, ja no estem parlant de sexualitat. Com apunta Candela (2022):

"si és violència, no és sexualitat. Les relacions sexuals no consentides no existeixen: s'anomenen agressions. (...) La violència sexual no és conseqüència de la sexualitat, és conseqüència d'una societat desigual. (...) La sexualitat comporta plaer, desig i benestar".

Així doncs, és crucial comprendre que les dinàmiques de violència presents en el terreny de la sexualitat responen a una finalitat de dominació i control, no a la cerca de plaer. Sense aprofundir massa en aquest aspecte, que s'abordarà més endavant en el Bloc 3, és important destacar com les societats occidentals han tendit a globalitzar una construcció concreta de les sexualitats, que podríem caracteritzar de la següent manera:

1. **Biològic:** La sexualitat es concep com un fet natural que deriva de la fisiologia, l'anatomia i la perpetuació de l'espècie humana. Principalment en el cas de les dones, se centra a l'etapa fèrtil i la reproducció.
2. **Sexista:** Se sobrevalora i privilegia el plaer masculí, naturalitzant els seus desitjos, i, per altra banda, s'invisibilitza el plaer femení i es cosifica les dones, deshumanitzant-les com a persones així com als seus desitjos sexuals.
3. **Binària:** No contempla les persones que no s'inclouen dins del sistema sexe-gènere-sexualitats.
4. **Coitocentrisme:** La penetració penis-vagina té un rol protagonista i és considerada la pràctica més plaent. A més a més, la finalitat de la pràctica sexual és l'orgasme i altres pràctiques queden totalment invisibilitzades. Sota aquesta perspectiva, l'activitat sexual se centra en els genitals.
5. **Heteronormativa:** Es basa en l'heteronorma, en la complementarietat ideal entre homes i dones cis, és a dir, en les relacions sexuals i afectives heterosexuales. Se centra en la reproducció, excloent-ne com a vàlides les pràctiques sexuals que no tinguin aquest objectiu.
6. **Idealitzada:** Suposa viure la sexualitat a través d'un model socialment imposat basat en formar part d'una parella monògama. Les dones pateixen una pressió més gran per complir aquest mandat i són socialment qüestionades quan no ho fan.
7. **Adultocèntrica:** Parteix d'una mirada adulta per comprendre els comportaments i entendre les necessitats referents a les sexualitats.
8. **Edatista:** La infància i la vellesa no es tenen en compte i les vivències de les sexualitats en aquestes etapes queden marginades.
9. **Gordofòbica:** Invisibilitza, ridiculitza, exclou i violenta les persones grosses, per no complir els mandats de cos-bellesa establerts.
10. **Capacitista:** les persones amb discapacitat o diversitat funcional no són cossos desitjables, s'han d'adaptar a la norma o se'n troben excloses. Les seves sexualitats no són enteses com una possibilitat més de la diversitat.
11. **Racista:** Promou estereotips estigmatitzants cap a les persones racialitzades i de diferents orígens culturals.

La manera d'entendre les sexualitats dins del marc de CRISSCROSS es vincula, d'una banda, a una perspectiva de gènere, reconeixent com les desigualtats influeixen i condicionen l'experiència de la sexualitat, i d'altra banda, a una perspectiva de plaer, amb l'objectiu d'acompanyar el desenvolupament de les sexualitats des d'un punt de vista positiu. Centrant-se especialment en la sexualitat dels cossos feminitzats, Carol Vance (1989) destaca com aquesta ha estat caracteritzada per la tensió entre el perill i el plaer:

"La sexualitat és, alhora, un àmbit de constrenyiment, repressió i perill, i un àmbit d'exploració, plaer i agència. Centrar-se només en el plaer i la gratificació ignora l'estructura patriarcal en què actuen les dones; però, parlar només de la violència i l'opressió sexuals deixa de banda l'experiència de les dones en l'àmbit de l'agència i l'elecció sexual, i augmenta, involuntàriament, el terror i la impotència sexual amb què viuen les dones." (1989, p.9).

En aquest sentit, l'enfocament treballarà amb les complexitats de la sexualitat també posant el plaer al centre, promovent una visió positiva vinculada a l'exploració, l'autoconeixement i la connexió a través del desig. Seguint la dicotomia que assenyala Vance, abordar la sexualitat des d'una perspectiva de plaer significa tenir en compte els aspectes positius, plaents i beneficiosos per a la nostra salut que comporta. Això implica desafiar mites, tabús i creences errònies sobre la sexualitat, alhora que es proporcionen eines per conèixer els nostres cossos i els seus límits, amb l'objectiu de promoure relacions basades en el consentiment i el gaudi.

GLOSSARI SOBRE SEXUALITATS

Incorporem un glossari bàsic sobre alguns dels conceptes que s'han tractat o que emanen de l'abordatge teòric sobre la sexualitat:

Asexual: Persona que no sent o sent poc interès per tenir "activitat sexual", o que sent poca o nul·la "atracció sexual". L'asexualitat forma part de les orientacions sexuals. Dins l'asexualitat hi ha molta diversitat pel que fa a diversos aspectes com ara l'atracció romàntica o l'afectivitat.

Binarisme de gènere: Concepció social que parteix de la idea de l'existència únicament de dos gèneres, masculí-home i femení-dona.

Bisexual: Persona que sent atracció sexual, romàntica o emocional per més d'un gènere, o independentment del gènere. Forma part de les orientacions sexuals.

Cisgènere: Persona que s'identifica amb el gènere assignat en néixer.

Disfòria de Gènere: És un diagnòstic patològic que fa referència a persones amb aversió als seus propis genitals i cos. Durant molt de temps, i encara a molts països, ha estat i cal aquest diagnòstic per poder realitzar un canvi registral de nom als documents oficials. Aquest requisit patologitza la transsexualitat i la seva anul·lació per a la validació de processos de transició és una lluita encara vigent del moviment LGTBIQ+. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) va eliminar el 2018 la transsexualitat del llistat de malalties.

Expressió de gènere: El gènere s'expressa culturalment a través del cos, vestimenta, pentinat, actituds, rols... Hi ha unes expectatives socials del que s'espera de l'expressió del gènere d'un home i la d'una dona. L'expressió de gènere d'una persona no ha de coincidir necessàriament amb el seu sexe, identitat de gènere o la seva orientació o preferència sexual.

Gai: Home que sent atracció sexual, romàntica o emocional cap a altres homes. Forma part de les orientacions sexuals.

Persona no binària: Aquelles persones que no s'identifiquen únicament com a homes o dones. S'identifiquen més enllà dels gèneres tradicionals. Pot ser que s'identifiquin amb les dues identitats, amb cap d'elles, amb altres gèneres...

Gènere: Construcció sociocultural que determina allò que s'entén per home i dona. Té a veure amb la identitat i el comportament de les persones i s'aprèn mitjançant un procés de socialització.

Heteronorma o heteronormativitat: Concepció social que entén l'heterosexualitat com allò "normatiu" i desitjable, generant dinàmiques d'exclusió cap a tot allò que no s'ajusta en aquesta normativitat. Implica la presumpció que tothom és heterosexual o la creença que les persones heterosexuales són naturalment superiors.

Heterosexual: Persona que sent atracció física o afectiva cap a persones del gènere contrari. Forma part de les orientacions sexuals.

Identitat de gènere: dimensió del gènere que al·ludeix a la manera com cada persona s'identifica o autopercep. Les categories binàries de la identitat de gènere són "home" i "dona", però també hi ha opcions a l'espectre del no binarisme (no binari, gènere fluid, etc.). La identitat de gènere

pot coincidir amb la que et van assignar en néixer segons els teus genitals (cisgènere) o no coincidir (transgènere).

Intersexualitat: Persona que neix amb característiques sexuals (primàries i secundàries) que no encaixen en les definicions mèdiques de mascle o femella. Hi ha una gran diversitat d'estats intersexuals. Aquesta variació no té relació amb la identitat, l'expressió de gènere i l'orientació/preferència sexual.

LGBTIQ+: Lesbianes, gais, bisexuals, intersexuals, trans. Aquestes sigles es fan servir habitualment per referir-se a les identitats, orientacions i sexualitats socialment oprimides i marginades. Hi ha variacions en què s'afegeixen lletres, o bé s'ometen, o es reordenen, i el signe "+" representa tots els altres tipus que no estan inclosos en la sigla.

Lesbiana: Dona que sent atracció sexual, romàntica o emocional cap a altres dones. Forma part de les orientacions sexuals.

LGTBI+fòbia: La por, el rebuig o l'aversion, sovint en forma d'actituds estigmatitzadores o comportaments discriminatoris, cap a persones LGTBIQ+. Persona que sent atracció física o afectiva cap a persones independentment del sexe o el gènere. Forma part de les orientacions sexuals.

Orientació sexual: atracció emocional, sexual o afectiva que sentim cap a una altra persona. Té a veure amb la direcció del nostre desig. Podem sentir-la cap a persones del mateix gènere (homosexualitat), del gènere oposat (heterosexualitat), de qualsevol gènere (bisexualitat/pansexualitat) o no sentir-ho cap a cap gènere (asexualitat). Hi ha una àmplia varietat de formes en què es configura l'orientació sexual i les categories per definir-la.

Pansexual: Persona que sent atracció física o afectiva cap a persones independentment del sexe o el gènere. Forma part de les orientacions sexuals.

Relacions poliamoroses/Persona poliamorosa: Les relacions poliamoroses es caracteritzen per l'establiment d'enllaços, de manera íntima, amb més d'una persona, amb el consentiment i l'interès clar de totes les persones implicades en la relació.

Sexe: Característiques biològiques i físiques com són els cromosomes, hormones, genitals externs i interns i òrgans reproductors. La ciència les ha classificat en 3 categories: mascle, femella i intersexual. També es pot referir a pràctiques sexuals.

Sexe biològic: categoria binària per definir el conjunt de característiques biològiques dels cossos (òrgans genitals interns i externs, càrrega hormonal o cromosomes). S'han reconegut històricament dos sexes, mascle i femella, encara que hi ha corporalitats que no encaixen en els estàndards d'un o altre, coneguts com a cossos intersexuals.

Sistema sexe-gènere: estructura social que ha atribuït significats culturals a les diferències sexuals. A partir de diferències biològiques entre els individus, s'ha articulat històricament un entramat de relacions, símbols i rols que definim com a "gènere" que han posicionat homes i dones en situació de desigualtat.

Trans*: veure transsexual.

Transsexual: Persones amb una identitat de gènere diferent del gènere assignat en néixer, o que no mostren conformitat amb els patrons binaris i estereotipats del sistema sexe-gènere. La

paraula trans i un asterisc es fa servir com a categoria paraigua que engloba totes aquelles expressions i identitats de gènere no normatives.

Transgènere: Persona que no s'identifica amb el gènere assignat en néixer, però no és necessari fer un procés de transformació a partir de tractaments hormonals o cirurgies.

Transitar: És el procés o diversitat de processos que porten una persona a qüestionar el seu gènere assignat en néixer i assumir el gènere sentit o autopercebut. Els trànsits són processos molt diversos i n'hi ha tants com persones. Hi ha persones que trien tractaments mèdics com la cirurgia o hormonació per passar per aquest procés, d'altres que fan canvis en l'aspecte físic o vestimenta, d'altres que fan canvis en el nom i pronoms i d'altres que no fan cap d'aquestes accions.

BIBLIOGRAFIA

Beauvoir, S. (2005) [1949]. El segundo sexo. Ediciones Cátedra.

Butler, J. (1990). Il genere in discussione. Paidós.

Connell, R. W. (1987). Genere e potere. Sydney: Allen and Unwin.

De Martino, M. (2013). "Connell e il concetto di mascolinità egemonica: note critiche dall'opera di Pierre Bordieu". Revista de Estudios Feministas, vol. 21, núm 1, pp. 283-300. Universidade Federal de Santa Catarina.

Godelier, Maurice (2000). Cuerpo, parentesco y poder: Perspectivas antropológicas y críticas, Cap I: Cuerpo, Abya-Yala, Ecuador, pp. 55-89.

Lagarde, M. (2005). I cauterios delle donne: riflessioni. Universidad Nacional Autónoma de México.

Rubin, G. (1986). "El tráfico de mujeres: notas sobre la "economía política" del sexo", Revista Nueva Antropología, vol. 8, núm. 30, pp. 95-145. Universidad Nacional Autónoma de México

BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

Sessió 1: Teoria General sobre la Diversitat Sexual.

Descripció general de la sessió

Temps: 3 hores

Aquesta primera sessió oferirà una perspectiva general sobre la perspectiva de gènere i la diversitat sexual. Aquí cal establir les bases conceptuals que després ens permetin abordar temes com ara els prejudicis, la violència o l'estigma. També és la sessió introductòria del projecte i la primera vegada que totes les persones compartiran espai; per tant, és important deixar espai i temps per a les presentacions.

Objectius:

- Entendre la categoria de gènere com una estructura que sosté, legítima i reproduïx les desigualtats entre homes i dones.
- Diferenciar entre sexe/gènere/expressió de gènere/orientació del desig/pràctica sexual.
- Realitzar presentacions i brindar a tothom l'oportunitat d'expressar quin pronom o pronoms utilitzen.

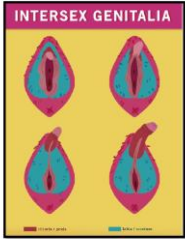
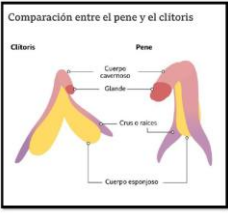
Temps	Contingut	Descripció
20'	Presentació del projecte CRISSCROSS	Presentació de la formadora, explicació del contingut i objectius de la formació, i la possibilitat de col·laboració a la pràctica pilot (per definir, nombre de participants i condicions). Important: En cas que, en futures sessions fem servir materials que considerem sensibles, amb violència explícita, o que simplement sospitem que poden causar malestar, ho hem de notificar en aquest moment.
20'	Presentació de les participants.	En aquest punt hem de presentar-nos posant un èmfasi especial en respectar la diversitat i brindar l'oportunitat a cada persona d'expressar el seu gènere usant el pronom amb què desitja que se li dirigeixi. Dinàmica: Durem a terme una activitat d'introducció, que variarà segons la mida del grup. Ens hauria de permetre adreçar-nos a les participants pels noms i pronoms que prefereixin.
25'	Qui soc? Diferències entre sexe i gènere.	Començarem explicant les diferències entre sexe i gènere. Dinàmica: - Dividirem la classe en grups segons el nombre de participants i presentarem dues imatges de gossos disfressats de persones. Cada grup triarà una

		<p>imatge</p> <ul style="list-style-type: none"> - Després, demanarem que imaginin una vida per l'animal escollit. - Donarem entre 5 i 10 minuts per discutir-ho dins dels grups, i més tard obrirem un debat general.
15'	Sexe biològic i intersexualitat	<p>Aprofitant l'activitat anterior preguntarem quants sexes hi ha. Discutirem la intersexualitat com un fet biològic comú i la farem servir per començar a desglossar les concepcions binàries de gènere.</p>
20'	Identitat de gènere i expressió de gènere. Els muxes	<p>En aquest punt, hem d'entendre les dues dimensions que conformen el gènere, donant espai per reflexionar sobre la identitat i l'expressió de gènere. És important explicar com la nostra agència té un paper en la definició del nostre gènere, però també com una estructura social ens percep en funció dels estereotips de gènere.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mostrar, mitjançant materials audiovisuals, un exemple de persones amb una expressió de gènere no normativa. Utilitza l'exemple de les persones Muxes a Mèxic com a prova que la dissidència de gènere i la diversitat d'identitats i expressions és una realitat que no és ni exclusivament occidental ni moderna. - Debatre al voltant dels materials audiovisuals.
25'	Gènere i desigualtats	<p>En aquest punt, és necessari explicar el gènere com una construcció cultural i històrica, fent èmfasi en el seu paper com a estructura que genera desigualtat.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formarem un cercle o ens posarem en una línia contra la paret. Es llegiran afirmacions sobre experiències que es viuen de manera diferent segons el gènere, i els participants faran un pas endavant si han viscut alguna de les situacions descrites. - Observarem col·lectivament qui ha arribat més lluny i oferirem espai per a reflexions personals sobre els exemples compartits. Això ajudarà a connectar la teoria amb la realitat viscuda de les persones a l'aula. S'oferirà un espai d'escolta activa i empatia com a pràctica de cura durant tota l'activitat.
30'	Repàs dels conceptes	<p>En aquest moment mostrarem el quadre de diversitat sexual, col·locant els conceptes ja explicats i començant a completar els que falten.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En primer lloc, situem les quatre categories: Sexe/gènere/expressió de gènere/orientació del desig/pràctica sexual. - Després, col·lectivament, completarem el quadre

5'	Tancament de la sessió	La sessió conclourà especificant el dia i hora de la següent trobada.
----	-------------------------------	---

MATERIALS	
BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal	
Sessió 1: Teoria General sobre la Diversitat Sexual.	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Presentació del projecte CRISSCROSS</p>	<p>Activitat d'introducció:</p> <p>Presentem la formació i fem un avís de contingut. A continuació, proposem un joc a les participants:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Totes les participants han de disposar de paper i bolígraf. - En un costat del paper escriuran "substituir" o "conservar" (en cas de desitjar veure el contingut o bé en cas de voler substituir-lo) Mentrestant, es farà la següent pregunta: Què és el primer que em ve al cap quan sento/dic/penso en la paraula sexe? Escoltem un parell de persones i deixem les respostes a l'aire. - Comencem el joc: a l'altra banda del paper, han de dibuixar les paraules que la formadora dirà en veu alta, en aquest cas; "casa", "flor" i "persona". Es donaran cinc segons per dibuixar cada paraula. - Sens dubte, els resultats seran similars a la imatge de dalt. Després, recuperem les respostes que hem deixat a l'aire (Què és el primer que em ve al cap quan dic/sento/penso en la paraula sexe?) per tal d'establir una comparació i explicar de forma ràpida i sintètica els estereotips com a simplificació de la realitat. - Recollim els papers doblegats amb els dibuixos cap a fora per revisar-los després en cas de voler canviar algun contingut.
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>L'advertència de contingut no ha d'exposar mai les persones a la violència que pretenem mostrar. Per aconseguir-ho hem de considerar les següents pautes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avisar amb antelació del tipus de contingut que es farà servir 2. Proporcionar canals privats i anònims on les persones puguin expressar el malestar sense ser identificades. 3. No sol·licitar, en cap cas, explicacions, detalls o justificacions de la sol·licitud. Simplement, atendre el desig expressat per la persona. 4. Tenir una alternativa per a qualsevol material que considerem sensible, amb violència

	explícita, o que simplement sospitem que pot causar malestar
Presentació de participants.	Material proposat per ABD
	<p><u>Dinàmica de presentació:</u> Com que hi podria haver grups de fins a 50 persones, fer una dinàmica de presentació molt complexa pot resultar poc pràctic. Per això oferim diverses modalitats dins una mateixa idea.</p> <p>Si som un grup petit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demanem a tota la classe que s'aixequi i després demanem a una persona que es col·loqui on vulgui a la sala. - Preguntem el nom, pronoms, una cosa que realment els agradi i una cosa que no els agradi. En aquest punt, la resta de la classe s'ha de posicionar segons si estan totalment d'acord amb les preferències (al costat de la persona que presenta), si estan parcialment d'acord (a mitjana distància), o si no estan del tot d'acord amb aquestes preferències (al costat oposat de l'habitació). - Quan totes s'hagin presentat amb aquesta dinàmica, obrirem un debat. - Comparem la diversitat de preferències quotidianes amb la diversitat sexual, emfatitzant que no hi ha millors pràctiques o opcions que d'altres. <p>Preguntes per facilitar l'activitat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per què creus que ens presentem així? <p>Si som un grup gran, la dinàmica proposada no funcionarà perquè serà massa llarga i poc pràctica. En canvi, suggerim la dinàmica següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demanarem a les participants, que durant el transcurs de la sessió, la primera vegada que parlin en públic, es presentin pel seu nom, pronoms, alguna cosa que realment els agradi i una que no els agradi. - Reservarem un moment al final de la sessió per reflexionar-hi. La diferència serà que només tindrem exemples de les persones que participin en aquesta sessió. - En el futur, les persones que parlin per primera vegada a classe només diran el nom i els pronoms.
	Criteris de selecció de materials.
<p>La dinàmica que introduïm ens hauria de permetre adreçar-nos a les participants utilitzant els noms i pronoms de preferència</p> <p>Per això necessitem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Un ambient segur: Abans d'iniciar la capacitació, deixar clar que no es tolerarà cap forma de violència. Si bé les participants són lliures d'expressar les seves opinions i sentiments, 	

	<p>no es permetran consideracions, discursos o ideologies que neguin identitats o les estigmatitzin.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mai obligarem a ningú a participar en activitats.
<p>Qui soc? Diferències entre sexe i gènere.</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p><u>Foto del gos</u></p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quin és el seu nom? - Quin és el seu gènere? - Què els agrada? - Quines feines exerceixen? <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>En aquest cas, proposem un exercici amb parany: només les persones tenen gènere, els objectes i els animals, no</p> <p>Per substituir-lo caldrà considerar el següent a l'hora de seleccionar un material audiovisual:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauria de permetre discutir la diferència entre sexe i gènere. - Haurà de ressaltar efectivament alguns elements culturals que construeixen el gènere, independentment del sexe biològic. En aquest cas, la roba.
<p>Sexe biològic i intersexualitat</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>A partir del material gràfic proposat, explicarem les similituds morfològiques entre un clítoris i un penis.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="395 1615 579 1852"> </div> <div data-bbox="624 1628 852 1839"> </div> </div> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El zigot és masculí o femení? - Hi ha més persones pèl-roges o intersexuals? (pèl-roges: 1,5% / Intersexuals: 1,7%) - Coneixes algú intersexual? - Per què no coneixem ningú intersexual si estadísticament són tan rellevants?

	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
<p>Identitat i expressió de gènere.</p> <p>Els muxes</p>	<p>Podem fer servir qualsevol material que ens permeti discutir el tema, però hem de deixar clar que hi ha més diversitat més enllà dels materials proporcionats.</p> <p>Material proposat per ABD</p> <p>Vídeo sobre els Muxes: Poble d'origen zapoteca, en la cultura del qual existeix un gènere anomenat Muxe: individus que neixen amb penis el gènere del qual és Muxe, i la seva expressió de gènere és fluida, ja que culturalment poden adoptar rols i expressions tant masculines com femenines.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=rFC9P9Sk0eM&ab_channel=HBOMaxLatinoam%C3%A9rica</p> <p>Pregunta per a discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La diversitat d'identitats i expressions de gènere és una cosa moderna o occidental? <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>Si volem reemplaçar l'exemple, cal considerar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Proporcionar un clar exemple d'expressions de gènere i gèneres no normatius. 2. Si és possible, hauria d'anar més enllà del context occidental. 3. Assegurar-se que hi hagi informació accessible en cas que algú vulgui aprofundir en l'exemple.
<p>Gènere i desigualtat</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>Una llista d'afirmacions sobre experiències en què hi ha desigualtat de gènere. Alguns exemples:</p> <p>"Fes un pas endavant...:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ... Si alguna vegada t'han fet un comentari amb desig o intenció sexual mentre caminaves pel carrer. - ... Si en una conversa has hagut de demanar permís per parlar perquè altres monopolitzaven la conversa o t'interrompien. - ... Si has justificat un èxit no atribuint-te el mèrit del teu propi èxit ("he tingut sort", "ha estat una coincidència", "m'han ajudat", "ha estat més fàcil del que hauria d'haver estat...").

	<ul style="list-style-type: none"> - ... Si algú ha comentat sobre el teu cos sense que ho demanessis. - ... Si algú t'ha preguntat de manera despectiva si eres un noi o una noia. - ... Si algú ha fet servir malament el teu pronom o s'ha referit a tu pel teu "dead name". <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>Si volem substituir els exemples, hem de tenir en compte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que siguin situacions en què hi hagi un evident biaix de gènere en com es viuen segons la identitat de gènere. - Que siguin situacions en què es puguin percebre aquestes desigualtats de gènere, fent referència no només a les dones cis, sinó també a subjectes feminitzats, persones trans i persones no binàries. <p>Si volem substituir la dinàmica, hem de tenir en compte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que sigui un exercici que permeti connectar la teoria amb l'experiència viscuda i la realitat quotidiana de les participants. - Que l'exercici confronti les participants amb les seves pròpies actituds, valors i creences sobre el gènere (prejudicis, sexualització, estereotips, formes de control, infantilització, menyspreu, etc.) i que es faci d'una manera amable, oferint suport en tot moment (abans de començar, durant i després de la sessió). Això inclou oferir més espai per parlar, la possibilitat de parlar en privat, la possibilitat de no participar, col·lectivitzar les experiències, donar/rebre suport i derivar cap a recursos si és necessari.
Repàs dels	Material proposat per ABD

conceptes

SexualidadES			
SEXO	GÉNERO	EXPRESIÓN DE GÉNERO	ORIENTACIÓN/PREFERENCIA DEL DESEO SEXUAL Y/O ROMÁNTICO
Dentro de la norma:			
HEMBRA	MUJER CIS	FEMENINA	HETEROSEXUAL
MACHO	HOMBRE CIS	MASCULINA	ALOSEXUAL
Fuera de la norma:			
INTERSEX*	TRANS*	MUJER MASCULINA	HOMOSEXUAL
	MUJER TRANS	HOMBRE FEMENINO	LESBIANA
	HOMBRE TRANS	ANDROGINIA	GAY
	NO BINARIE	FEMINIDAD NO BINARIA	BISEXUAL
	AGÉNERO	MASCULINIDAD NO BINARIA	PANSEXUAL
	GÉNERO FLUIDO	ESTÉTICAS NO NORMATIVAS	ASEXUAL
	BIGÉNERO	GESTUALIDAD NO NORMATIVA	DEMISEXUAL
	GÉNERO NEUTRO	PLUMA	ARROMANTICISMO
Hay mucha diversidad de genitales Intersex*		

Podem fer servir una pissarra i anotar a mà els exemples i categories mentre s'esmenten en veu alta.

Utilitzem un pictograma amb símbols i fotografies imprès en cartolina plastificada, que fixem la pissarra amb Bluetack.

Primer adjuntem les categories i després repartim les peces de cartó entre les diferents persones de la classe.

Cada persona haurà de col·locar la cartolina on consideri oportú.

Criteris de selecció de materials.

Si volem posar exemples de persones famoses o socialment importants amb un determinat gènere, orientació sexual, etc., hauríem de triar només aquelles que han expressat públicament aquesta preferència i mai imposar o pressuposar opcions.

BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

Sessió 2: Intervenció, salut i gènere

Descripció general de la sessió

Temps: 3 hores

En aquesta sessió cal establir la perspectiva des de la qual intervenen les formadores. Per això es presentaran elements específics i s'explicarà la manera com s'utilitzen en una intervenció.

Objectius:

- Entendre les intervencions en salut com a acte polític.
- Explicar l'ús de diferents elements per intervenir espais d'oci nocturn: jocs de cartes, barreres anticonceptives, etc.
- Proporcionar una visió àmplia de les sexualitats, allunyant-se del coitocentrisme/fal·locentrismes.
- Comprendre els espais d'esbarjo nocturn des d'una perspectiva política.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentar els continguts de la sessió.
15'	Prejudicis i hegemonia, 1	Hem de reflexionar sobre com el discurs hegemònic modela la nostra comprensió de les intervencions de salut. Intervenir és polític. Dinàmica: <ul style="list-style-type: none"> - Juntes analitzarem dos vídeos. Un presenta amb humor com serien els anuncis televisius de substàncies com ara la cocaïna o l'heroïna. L'altre és un anunci real d'una marca d'alcohol. - Després facilitarem un debat.
15'	Prejudicis i hegemonia, 2	Hem de reflexionar sobre com el discurs hegemònic modela la nostra comprensió de les intervencions de salut. Intervenir és polític. Dinàmica: <ul style="list-style-type: none"> - Juntes veurem un vídeo d'un motí a la presó Model de Barcelona. Escoltarem i analitzarem les opinions de la premsa que el va cobrir.

		- Posteriorment farem un debat.
15'	Com intervenir en sexualitats - Barreres	<p>Partint de la idea que tota intervenció té un rerefons ideològic i polític, mostrarem diferents elements que utilitzem habitualment per a la intervenció i la perspectiva que fem servir.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Col·lectivament, demostrarem la diversa gamma de barreres anticonceptives disponibles. - Explicarem dinàmiques i activitats per distribuir condons i evitar discursos fal·locèntrics.
15'	Com intervenir en sexualitats - Infeccions de transmissió sexual	<p>Partint de la premissa que tota intervenció té un rerefons ideològic i polític, mostrarem diferents elements que fem servir habitualment per a la intervenció i la perspectiva que fem servir.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jugarem al joc de cartes sobre Infeccions de Transmissió Sexual (ITS) de SEXus.
20'	Com intervenir en sexualitats – material divers	<p>Partint de la premissa que tota intervenció té un rerefons ideològic i polític, mostrarem diferents elements que fem servir habitualment per a la intervenció i la perspectiva que fem servir.</p> <p>Dinàmica</p> <ul style="list-style-type: none"> - Presentarem els diferents elements que componen l'estand de SEXus com a enfocament per intervenir espais de lleure amb joves. - A partir d'això, explicarem l'enfocament que donem a diversos temes: cicle menstrual, diversitat corporal, diversitat de pràctiques, mètodes anticonceptius, etc.
20'	Sexualitats, hegemonia i espais de lleure	<p>Analitzarem críticament l'ús de les sexualitats per promocionar locals d'oci nocturn.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dividirem la classe en grups i mostrarem un vídeo promocional d'un local d'oci nocturn. - Donarem temps als grups perquè ho analitzin i després facilitarem una discussió.
5'	Tancament de	Concloem la sessió especificant la data i hora de la següent sessió.

	la sessió	
--	------------------	--

MATERIALS	
BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal	
Sessió 2: Intervenció, salut i gènere	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Prejudicis i Hegemonia, 1</p>	<p>Vídeo: Què passaria si les drogues s'anunciessin a la televisió?</p> <p>Vídeo: Anunci Belvedere</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Us semblen comparables els anuncis? - Quins estereotips de gènere s'identifiquen? - S'utilitza la sexualitat en la promoció de substàncies?
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>Podem fer servir qualsevol material o altres exemples audiovisuals; l'important és mostrar algun aspecte on puguem analitzar el doble raser que sorgeix del discurs hegemònic.</p> <p>Hem de considerar que</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ha de ser material que ressoni amb els perfils a què ens dirigim. - Hauria de demostrar una doble moral en algun aspecte relacionat amb sexualitats o substàncies psicoactives. - El material ens hauria de facilitar l'anàlisi d'estereotips o prejudicis de gènere, o relacionats amb sexualitats o consum.
<p>Prejudicis i Hegemonia, 2</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Vídeo «Generació Vaquilla» (minut 00:23:35)</p> <p>Aquest és un fragment d'un documental que mostra un motí a la presó Model de Barcelona. El motí està encapçalat per Juan José Moreno Cuenca, conegut com a Vaquilla.</p> <p>Els motius dels disturbis inclouen l'exigència de millores en les condicions de vida, la fi dels abusos i el subministrament d'heroïna. Al documental, dos periodistes expressen les seves opinions sobre el motí, jutjant tots dos que la principal motivació dels presos és el consum de substàncies.</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Considereu legítimes les demandes? - Esteu d'acord amb els periodistes? - Considereu les accions del Vaquilla un acte polític? - Compliríeu les peticions dels presos? <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>El material que seleccionem ha de mostrar una acció que advoqui per drets relacionats amb la salut i que hagi estat qüestionada per l'estigmatització de qui la lidera.</p> <p>Consideracions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heu de representar una protesta o demanda d'un grup específic. - Hi ha d'haver algú analitzant aquesta situació, i aquesta persona ha de basar la seva anàlisi en prejudicis i estigmes. - El grup representat ha de resultar familiar als perfils que pretenem abordar.
<p>Com intervenir en les sexualitats - Barreres</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>Tipus de barreres: Condó extern, condó intern, banda de làtex i d'edil.</p> <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>Això no és adaptable; hem de mostrar totes les barreres disponibles.</p>
<p>Com intervenir en sexualitats - Infeccions de transmissió sexual</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>Farem servir un joc de cartes que associa cada ITS amb els fluids que la transmeten.</p> <p>El punt és ressaltar el desafiament de participar en activitats sexuals evitant líquids específics, depenent de la ITS que s'estigui discutint.</p> <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>Podem fer servir qualsevol dinàmica o joc que ens ajudi a relacionar cada ITS amb els fluids específics que transmet, alhora que ens permeti abordar la diversitat de pràctiques sexuals.</p>
<p>Com</p>	<p>Material proposat per ABD</p>

<p>intervenir en sexualitats – material divers</p>	<p>Durant les intervencions en estands, exhibim els materials següents per abordar sexualitats i promoció de la salut:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Material preventiu: diversos mètodes de barreres i lubricants amb diferents sabors, materials i colors. - Material eròtic: exhibició de diverses joguines sexuals. - Material de maneig menstrual: mètodes i productes per al maneig menstrual, d'un sol ús o reutilitzables, naturals o sintètics, sense sang... - Material de suport educatiu: models anatòmics de penis i vulves, clítoris, material anticonceptiu.
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>Podem fer servir qualsevol dinàmica o element que ens permeti abordar aquells aspectes que cada entitat social consideri importants en les seves intervencions en matèria de promoció de les sexualitats.</p>
<p>Sexualitats, hegemonia i espais de lleure</p>	<p style="background-color: #0070C0; color: white; text-align: center;">Material proposat per ABD</p> <p><u>Vídeo: plantilla per a la promoció d'un club</u></p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quins elements es promouen explícitament com a part de la festa? I implícitament? - Hi ha més homes o dones? - Què fan ells i què fan elles? - Què diu la lletra de la cançó? - Quins tipus de consum es fan? - Quin tipus de local imagines que seria? - Et sembla una bona proposta de lleure?

	Criteris de selecció de materials.
	<p>Podem emprar qualsevol vídeo promocional de qualsevol mena de festa, simplement hem de deixar clar que de la mateixa manera que una intervenció és una acció política, organitzar una festa també ho és.</p>

BLOC 1 -Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

Sessió 2: Presentació de l'exercici pràctic.

Descripció general de la sessió

Temps: 1 hora

Les sessions prèvies a l'exercici pràctic s'aprofitaran per introduir-lo i presentar els materials utilitzats per a aquest. En aquesta sessió, a més, explicarem els tres elements que es consideren a la teoria de la roda del canvi.

Objectius:

- Marc de la Roda de Canvi de Comportament: els tres elements que cal tenir en compte per generar el canvi.
- Presentar un lloc d'observació o material etnogràfic per analitzar.
- Escriure una pregunta de recerca d'acord amb l'espai o materials presentats.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	<p>Presentar les activitats.</p> <p>A més, en cas que planegem utilitzar algun material que pugui ser potencialment confidencial o ofensiu en les sessions següents, hem de proporcionar un advertiment de contingut en aquest moment. Això permetrà a les persones l'oportunitat d'expressar qualsevol malestar per avançat i en privat. Si algú ho sol·licita, estem obligats a substituir el material per a tot el grup sense entaular discussions sobre això.</p>
20'	Marc de la roda de canvi de comportament	<p>L'explicació se centrarà en els tres elements que té en compte la roda del canvi de conducta. Pensarem en indicadors que ens permetin reconèixer-los:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Capacitat: definida com la competència personal per fer el canvi, inclosos coneixements, habilitats físiques i psicològiques, etc. b) Oportunitat: es refereix als factors ambientals que obstaculitzen o promouen el canvi. c) Motivació: Els processos mentals que promouen i fan desitjable el canvi, influïts per elements actitudinals, emocionals o socials. <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visionat d'un fragment de la pel·lícula Reservoir Dogs, o el material seleccionat per cada participant

		<ul style="list-style-type: none"> - Després d'això, es facilitarà una discussió.
<p>30'</p>	<p>Presentació d'espais, tècniques i materials per a la part pràctica.</p>	<p>Convé començar aclarint que, per a la part pràctica de la formació, les participants podran optar pel format en línia o presencial. S'assignarà el temps adequat per al procés de selecció i formació del grup.</p> <p><u>1. Format en línia</u></p> <p>Proposarem l'anàlisi d'un document considerat etnogràfic, sempre que reflecteixi o capturi algun aspecte que volem explorar: pràctiques, imaginari, situacions, configuracions espacials, etc. Per orientar l'anàlisi es planteja un conjunt de preguntes a respondre.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realitzaran aquest exercici les persones que no puguin o no vulguin fer observació participant. - En el format en línia, cada persona haurà de fer l'exercici de forma individual. Per tant, només presentarem les preguntes per facilitar l'anàlisi (vegeu secció materials) i informació bàsica que serveixi per contextualitzar el material que analitzarem: Qui ho va fer? A quins contextos es refereix? Quin tipus de perfil de persones apareixerà? Quin tipus de format té? Quant de temps ens portarà veure'l o llegir-lo? <p><u>2. Format presencial</u></p> <p>Se suggerirà un lloc per a una observació de dues hores. Es proporcionaran i descriuran eines per al registre de dades i un guió de preguntes per guiar l'observació. Cal aclarir que, sota cap circumstància, es faran treballs encoberts, indicant explícitament el nostre paper en totes les interaccions.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primer, formarem els grups que faran l'observació. Depenent de la naturalesa dels llocs seleccionats, es recomana determinar la mida del grup, desaconsellant grups més grans de 5 persones. - El lloc d'observació estarà contextualitzat amb informació molt general. Cal tenir en compte que aquests han de ser llocs on les formadores hagin treballat anteriorment. - És important explicar que cada individu ha de gravar notes de veu durant l'observació, ja que hauria d'haver respost com a mínim una pregunta de cada secció del Guió d'observació per a la sessió següent (vegeu la secció Materials). - Per facilitar la feina, podem oferir l'opció als grups de preassignar diferents blocs de preguntes. - A més de l'observació participant, també cal presentar altres eines i tècniques

		<p>disponibles, tant per establir una bona relació com per recopilar informació. Veure Tècniques d'observació d'un espai d'esbarjo a l'apartat Materials.</p> <p>- Finalment, cal especificar els punts d'inici i fi de les observacions.</p>
5'	Tancament de la sessió	La sessió acabarà especificant el dia i hora de la següent observació.

MATERIALS	
BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal	
Sessió 2: Presentació de l'exercici pràctic.	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Marc de la roda de canvi de comportament</p>	<p>Pel·lícula: Reservoir Dogs. Escena, donar propina o no donar propina, Steve Buscemi.</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quin canvi d'actitud es produeix? - És possible identificar capacitat, oportunitat i motivació? Explica com heu identificat cadascun d'aquests elements (construcció d'indicadors inicials). - Creus que el canvi en el personatge és sincer? Si creus que no, què caldria?
	<p>Críteris de selecció de materials.</p>
	<p>És possible utilitzar un PowerPoint com a suport inicial a l'explicació teòrica, però es recomana que la teoria s'expliqui a partir d'un exemple pràctic.</p> <p>En aquesta part de la sessió hem d'aportar materials audiovisuals que donin suport a la teoria i ens permetin reflexionar sobre els estereotips de gènere.</p> <p>Els materials adaptats hauran d'abastar els elements següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Una escena on un personatge experimenta un canvi d'actitud. - La capacitat d'identificar fàcilment els tres elements implicats en el canvi: capacitat/motivació/oportunitat. - Personatges que participen en reflexions sobre gènere o sexualitats. <p>El nostre objectiu és presentar un exemple de canvi, per la qual cosa no cal que els exemples siguin intrínsecament positius, com passa a l'exemple proposat de Reservoir Dogs.</p>
<p>Presentació d'espais, tècniques i materials per a la part pràctica.</p>	<p>Format online - Material proposat per ABD</p>
	<p>MostoPapi: Youtuber que fa preguntes sobre sexualitats en espais d'oci nocturn.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=CFxxjP8ajYg&ab_channel=MostopapiTV</p> <p>Preguntes per facilitar l'anàlisi (Aclariment: les preguntes estan formulades assumint la identitat de gènere percebuda de les persones en el vídeo)</p>

- Què opines de les opinions expressades per les persones que parlen?
- S'assemblen les opinions dels homes i les dones? En què es diferencien?
- S'assemblen les opinions dels grups mixtes a les dels grups no mixtes? En què es diferencien?
- Com definiries la dinàmica de gènere que es mostra?
- Quin canvi voldríeu implementar en aquest espai?
- Hi ha els tres elements per al canvi proposat? Quins són?

Format online - Criteris de selecció de materials

Hauríem de seleccionar documents que considerem etnogràfics, en el sentit que mostrin pràctiques, situacions o opinions en espais d'oci nocturn que vulguem treballar o analitzar. En aquest sentit, haurien de ser comparables o d'alguna manera equivalents als espais d'esbarjo nocturn que planegem observar presencialment.

Podem triar tant documents audiovisuals com escrits, però és fonamental tenir en compte que repetirem l'exercici a les pràctiques dels tres primers blocs. Atès que els temes abordats a cada bloc estan relacionats, però són diferents, els documents seleccionats poden estar interconnectats, o podem construir una relació fictícia, procurant sempre que les realitats representades siguin comparables o equivalents en algun sentit.

A continuació us donem algunes idees de diferents formats que podrien resultar útils, com ara documentals, youtubers o sèries de ficció. També es poden presentar diferents situacions basades en l'experiència de les formadores; això, però, presenta el desafiament de dissenyar un document prou ric en opinions i descripcions.

Es recomana seguir els criteris següents a l'hora de seleccionar o dissenyar aquests materials:

- S'haurien de referir a un espai d'oci nocturn similar als que habitualment freqüentem.
- Hauran de permetre discutir el tema corresponent a cada bloc.
- Han de ser rics en descripcions o opinions en primera persona.
- Han de representar una situació o pràctica que volem analitzar.
- Han d'interpel·lar les participants de la formació.

Format presencial - Material proposat per ABD

Tècniques d'observació d'un espai de lleure.

- **Observació digital no participant:** L'observació de les xarxes socials de bars i discoteques vinculades als espais vistos o part de la mateixa observació pot aportar informació valuosa. Para atenció a fotos, opinions i vídeos. Compara les opinions dels locals amb les dels usuaris.

Mai intervinguis en xats o altres espais de manera encoberta.

- **Shazam:** Analitzar les cançons que es reproduïxen pot aportar molta informació a una observació inicial.
- **Fotografia:** Pot ser una eina que proporcioni informació per a la descripció d'espais o elements urbans que es considerin rellevants. Mai no mostris cares o elements recognoscibles com tatuatges, i evita l'ús excessiu d'aquesta eina o el seu ús per capturar persones en situacions comprometedores.
- **Dinàmica d'avaluació de coneixements:** "Passa paraula": Es formulen preguntes sobre diferents conceptes relacionats amb les sexualitats seguint la dinàmica del joc televisiu.
- **Distribució responsable de barreres:** La diversitat de barreres i la seva lliure distribució s'utilitzaran per iniciar converses sobre el consentiment i les pràctiques no coitocentristes. En cap cas no es distribuïran barreres sense una reflexió en ambdós sentits, i mai si hi ha sospita que les barreres distribuïdes poden ser emprades per cometre violència sexual.
- **Diagrama de prioritats:** Fent servir una diana com a diagrama, es convidarà les persones presents als espais d'oci nocturn a construir la seva festa ideal, col·locant els elements més importants al centre i la resta a les vores. Es recomana proporcionar alguns elements amb antelació per potenciar el desenvolupament de la dinàmica.
- **Enregistraments d'àudio:** S'animarà les participants de la formació a gravar notes d'àudio sobre el terreny amb les impressions i les descripcions de llocs, situacions, pràctiques i opinions. No és apropiat gravar directament les persones observades, ja que no és una entrevista.

Guió d'observació: (Aclariment: les preguntes estan formulades assumint la identitat de gènere percebuda de les persones en el vídeo)

1. Descriu algun dels grups observats.

- Com descriuries la majoria de les persones en aquest espai?
- Algú et va cridar l'atenció? Per què?
- Quin tipus de música escolten?
- Pel que fa al gènere, quina composició tenen els grups?

2. Descriu l'espai

- És homogeni?
- Hi ha diferents espais? Es fan servir de la mateixa manera?
- Totes les persones fan servir tots els espais de la mateixa manera?
- Hi ha algun element que canviaries?

3. Descriu les pràctiques

- Heu detectat estereotips de gènere? Quins?
- Has notat dinàmiques o pràctiques articulades pel gènere? Quins?
- Et sembla un espai equitatiu en matèria de gènere i vivència de sexualitats?

4. Hi són presents els tres elements necessaris per al canvi?

Format presencial - Criteris de selecció de materials

Criteris de selecció de grup:

- El grup d'observació no pot excedir 5 persones, sense incloure la formadora
- Si fos necessari per motius logístics, els grups podran alternar l'observació i el treball en línia en exercicis successius.
- Es recomana considerar la composició del grup com a mínim en termes de diversitat de gènere.

Criteris per a la selecció d'ubicació:

- Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment. Preferiblement, haurà de ser el mateix lloc on posteriorment es farà la intervenció pilot.
- Si és un lloc on passa la violència, hauríem de qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les educadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada.

Elements de seguretat:

- Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des de punts segurs avaluats.
- Crear grups de WhatsApp per comunicar-se en casos de divisió de grup o que alguna persona es perdi.
- Evitar fer observacions individuals.
- Escoltar tant els que ens acompanyen com els que acompanyem: no exposar ningú a situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i companyonia dins de l'equip.

Criteris per a la selecció de eines.

Cada entitat haurà d'utilitzar els elements que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin dinàmiques o estratègies que les formadores facin servir habitualment en les seves intervencions.

BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

SESSIÓ 3. PRÀCTICA 1: Primera aproximació a un espai d'oci nocturn

Descripció de l'exercici

Temps: 2 hores

Els exercicis pràctics tenen dos propòsits: primer, observar els conceptes ensenyats al camp, i segon, simular el procés d'una hipotètica intervenció, mostrant, de manera molt general, totes les fases: Diagnòstic/Disseny/Implementació/Avaluació. En aquest exercici inicial ens centrarem a fer un diagnòstic d'un local d'oci nocturn. Per aconseguir-ho, cal abordar la pregunta de recerca amb l'ajuda del guió que hem dissenyat. L'objectiu no és que les participants proporcionin un diagnòstic precís, sinó presentar-los les eines de recopilació de dades in situ. Les formadores han de conèixer l'espai per aportar les dades necessàries, per això és important seleccionar un lloc que ens resulti familiar o del qual ja tinguem un diagnòstic previ.

Objectius:

En persona:

- Fer dues hores d'observació en un espai d'oci nocturn.
- Respondre les preguntes del guió.

En línia:

- Analitzar un document considerat etnogràfic.
- Respondre les preguntes del guió.

Format presencial

Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Exercici proposat	Resultat Esperat
<p>Criteris de selecció de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El grup d'observació no es pot excedir de 5 persones, sense incloure la formadora. - Si fos necessari per motius logístics, els grups podran alternar l'observació i el treball en línia en exercicis successius. - Es recomana considerar la composició del grup com a mínim 	<p>Ens traslladarem a un local d'oci nocturn. L'observació amb cada grup tindrà una durada de 2 hores, s'haurà d'integrar a l'espai i interactuar quan ho considerin oportú per recollir la informació recollida al guió proporcionat a la sessió anterior.</p> <p>Cal recordar que aquesta pràctica inicial ha d'estar relacionada amb el contingut del bloc 1 de la formació CRISSCROSS (sexe/gènere, sexualitats i afectivitats). Per tant, cal centrar l'observació en aquests temes.</p>	<p>S'espera que, a la sessió següent, cada grup hagi respost, a partir de l'observació realitzada, almenys una pregunta de cada apartat del guió.</p>

<p>en termes de diversitat de gènere.</p> <p>Criteris per a la selecció d'ubicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment. Preferiblement, haurà de ser el mateix lloc on posteriorment es farà la intervenció pilot. - Si és un lloc on passa la violència, hauríem de qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les educadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada. <p>Elements de seguretat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de totes les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des de punts segurs avaluats. - Crear grups de WhatsApp per comunicar-se en casos de divisió del grup o que alguna persona es perdi. - No fer observacions individualment - Escoltar tant qui ens acompanya com a qui acompanyem: no exposar ningú a situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i companyonia dins de l'equip. <p>Criteris per a la selecció de eines.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cada entitat social haurà d'utilitzar els elements que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin dinàmiques o estratègies que les formadores 	<p>Guió d'observació: (Aclariment: les preguntes estan formulades assumint la identitat de gènere percebuda de les persones en el vídeo)</p> <p>1. Descriu un dels grups observats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com descriuries la majoria de les persones en aquest espai? - Algú et va cridar l'atenció? Per què? - Quin tipus de música escolten? - Pel que fa al gènere, quina composició tenen els grups? <p>2. Descriu l'espai.</p> <ul style="list-style-type: none"> - És homogeni? - Hi ha diferents àrees? Es fan servir de la mateixa manera? - Totes les persones fan servir tots els espais de la mateixa manera? - Hi ha algun element que canviaries? <p>3. Descriu les pràctiques</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heu detectat estereotips de gènere? Quins? - Has notat dinàmiques o pràctiques influïdes pel gènere? Quins? - Sembla un espai equitatiu en matèria de gènere i vivència de sexualitats? <p>4. Hi són presents els tres elements necessaris per al canvi?</p>	
---	--	--

<p>facin servir habitualment en les seves intervencions.</p>		
<p>Format en línia</p>		
<p>Criteris d'inclusió</p>	<p>Exercici proposat</p>	<p>Resultat Esperat</p>
<p>Hauríem de seleccionar documents que considerem etnogràfics, en el sentit que mostrin pràctiques, situacions o opinions en espais d'oci nocturn que vulguem treballar o analitzar. En aquest sentit, haurien de ser comparables o d'alguna manera equivalents als espais d'esbarjo nocturn que planegem observar presencialment.</p> <p>Podem triar tant documents audiovisuals com escrits, però és fonamental tenir en compte que repetirem l'exercici a les pràctiques dels tres primers blocs. Atès que els temes abordats a cada bloc estan relacionats, però són diferents, els documents seleccionats poden estar interconnectats, o podem construir una relació fictícia, procurant sempre que les realitats representades siguin comparables o equivalents en algun sentit.</p> <p>A continuació us donem algunes idees de diferents formats que podrien resultar útils, com documentals, youtubers o sèries de ficció. També es poden presentar diferents situacions basades en l'experiència de les educadores; això, però, presenta el desafiament de dissenyar un document prou ric en opinions i descripcions.</p> <p>Es recomana seguir els criteris següents a l'hora de seleccionar o dissenyar aquests materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> - S'haurien de referir a un espai d'oci nocturn similar als que habitualment freqüentem. 	<p>MostoPapi: Youtuber que fa preguntes sobre sexualitats en espais d'oci nocturn.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=CFxxjP8ajYq&ab_channel=MostopapiTV</p> <p>Preguntes per facilitar l'anàlisi (Aclariment: les preguntes estan formulades assumint la identitat de gènere percebuda de les persones en el vídeo)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Què opines de les opinions de les persones que parlen? - S'assemblen les opinions dels homes i les dones? - S'assemblen les opinions dels grups mixtes a les dels grups no mixtes? - Com descriuries les relacions de gènere retratades? - Creus que es podrien donar conductes de risc en aquest espai? Per què? - Creus que en aquest espai es podrien presentar situacions de violència? Per què? 	<p>Per a la següent sessió s'espera que cadascú hagi respost, a partir del document analitzat, totes les preguntes del guió.</p>

<ul style="list-style-type: none">- Hauran de permetre discutir el tema corresponent a cada bloc.- Han de ser rics en descripcions o opinions en primera persona.- Han de representar una situació o pràctica que volem analitzar.- Han d'involucrar les participants en la capacició.		
---	--	--

BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament.

Descripció general de la sessió

Temps: 2 hores

Per iniciar aquesta sessió és imprescindible haver realitzat el primer exercici pràctic, ja que utilitzarem les observacions i anàlisis de documents etnogràfics per respondre la pregunta de recerca. La resposta obtinguda es correlacionarà amb la teoria del canvi de comportament, dissenyant finalment indicadors que permetin conèixer si es donen les condicions per al canvi desitjat.

Objectius:

- Definir un canvi específic que volem promoure a l'espai seleccionat relacionat amb la teoria impartida.
- Dissenyar una llista d'indicadors per comprovar si es compleixen les condicions per al canvi: oportunitat/capacitat/motivació.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentar les activitats.
30'	Comentar els exercicis pràctics duts a terme.	<p>Deixarem un espai per a qui vulgui explicar les impressions sobre l'exercici pràctic fet.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Es facilitarà un debat tant sobre les observacions com sobre els documents en línia proposats.</p> <p>Les preguntes dels guions es faran servir per facilitar la discussió. Veure preguntes del guió d'Observació, en cas d'observació presencial, i les Preguntes per facilitar l'anàlisi per al format en línia.</p>
30'	Proposar un canvi	<p>Arribats a aquest punt, i seguint la discussió anterior, hem de decidir quins elements volem canviar i per què. Un criteri a considerar és que hi ha d'haver oportunitat, capacitat i motivació per al canvi.</p> <p>Equiparem treball presencial i online, ja que els documents han estat seleccionats per mostrar aspectes que hem treballat o volem abordar als espais d'oci nocturn, i, per tant, els considerem comparables en algun sentit.</p> <p>Dinàmica:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Les participants s'organitzaran en equips d'un mínim de tres i un màxim de sis integrants. - Es plantejaran als grups les preguntes següents: <ul style="list-style-type: none"> - Quin canvi us agradaria fomentar a l'espai observat? - Hi són presents els elements essencials per al canvi? (oportunitat, capacitat i motivació) - S'assignarà un temps de 15 a 20 minuts per arribar a un consens sobre la resposta. - Es presentaran les respostes consensuades de cada grup i se seleccionarà un únic element de canvi per al format presencial i un altre per al format en línia.
15'	Què és un indicador?	<p>En aquest apartat hem de presentar què és un indicador: elements observables (accions, paraules, etc.) que permeten inferir que està passant un fenomen específic.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Després d'explicar què és un indicador, es distribuïran cartons similars als cartons de Bingo. Hi haurà tres tipus de targetes: COVID, grip i constipat. Cada targeta especificarà els símptomes de cada malaltia, categoritzant-los com a comuns o poc comuns. - La facilitadora dibuixarà símptomes a l'atzar i les participants hauran de marcar-los a les targetes. - Qualsevol que completi tots els símptomes comuns pot dir "línia", i qualsevol que completi tots els símptomes crida "bingo".
20'	Disseny d'indicadors per promoure el canvi	<p>A partir de la discussió anterior, necessitem crear indicadors que destaquin les oportunitats, les capacitats i les motivacions per al canvi desitjat.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Amb els mateixos grups de l'activitat inicial, les participants han de crear un mínim de 2 indicadors cadascun que permetin inferir l'existència de motivació (2), oportunitat (2) i capacitat per fer el canvi proposat (2).</p> <p>Hauríem de dedicar un mínim de 10 minuts a la discussió.</p>
20'	Primera proposta d'intervenció	<p>Les participants suggeriran una activitat inicial d'intervenció. La proposta ha d'estar relacionada amb el canvi que volem promoure.</p> <p>Dinàmica:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Mantenint els mateixos grups, hi dedicarem uns 10 minuts perquè elaborin una proposta d'intervenció senzilla. Podria ser una dinàmica, una pregunta, una acció, etc. - L'activitat proposada ha d'estar relacionada amb l'oportunitat, la capacitat i la motivació per al canvi identificades anteriorment. - Finalment, dedicarem deu minuts més a presentar totes les intervencions i seleccionar-ne una.
5'	Tancament de la sessió	Concloure la sessió especificant el dia i hora de la següent.

MATERIALS

BLOC 1 - Sexualitats i afectivitat amb joves en espais de lleure i educació no formal

Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament.

Contingut

Material proposat per ABD

Què és un indicador?

Es recomana afegir símptomes que no existeixen per fer-ho més emocionant.
A continuació es mostra un exemple de símptomes que es podrien proporcionar.

Los diferentes síntomas de covid, resfriado y gripe

Síntomas	Covid	Resfriado	Gripe
Fiebre	Común	Raro	Común
Fatiga	Común	A veces	Común
Tos	Común	Común	Común
Pérdida olfato/gusto	Común	A veces	A veces
Dolores musculares	A veces	Raro	Común
Dolor de garganta	A veces	Común	A veces
Diarrea	A veces	No	A veces
Dolores de cabeza	A veces	Raro	Común
Falta de aire	A veces	No	No
Moqueo	Raro	Común	A veces
Estornudo	No	Común	No

Fuente: María Elisa Calle y elaboración propia.
FI PAÍS

Criteris de selecció de materials.

Aquí cal proposar un exercici pràctic que ens permeti entendre ràpidament com construir i aplicar indicadors. L'elecció o el disseny de l'exercici ha de tenir en compte:

- El fenomen que ens proposarem definir mitjançant indicadors ha de ser quotidià per als assistents.
- Els indicadors seleccionats han de ser clars, concisos i coneguts: en el sentit que no cal explicar-los.
- L'exercici suggerit no ha de durar més de 15 minuts.

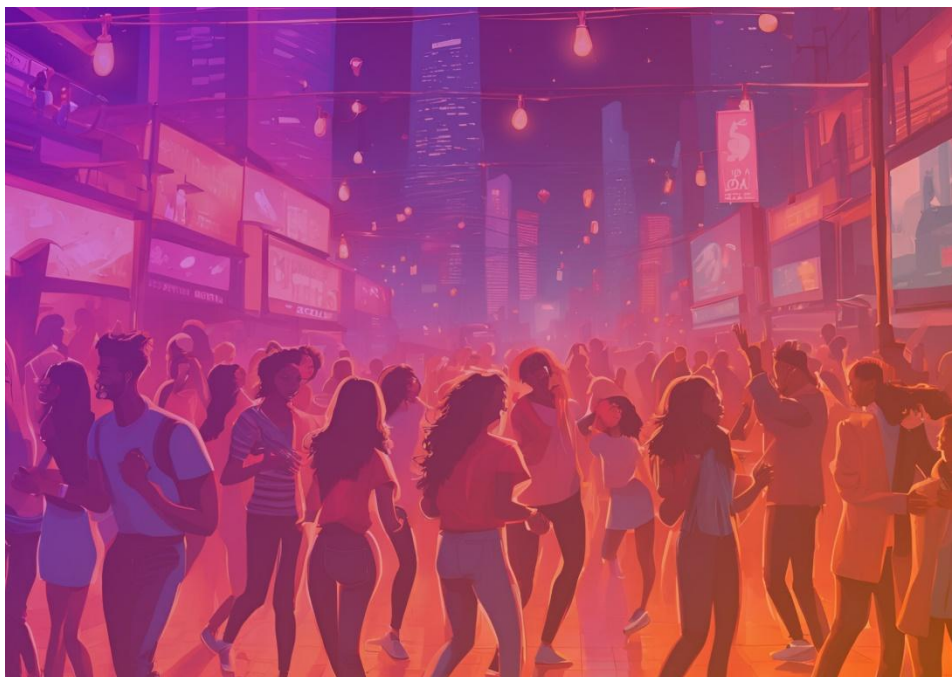
BLOC 2

-

Prevenció i gestió de
l'ús de substàncies

-

- **Sessió 1: Introducció bàsica a la reducció de danys**
- **Sessió 2: Formació bàsica sobre les substàncies més consumides per la joventut + Presentació de l'exercici pràctic 2**
- **Sessió 3: Exercici pràctic: Observant consums de drogues en espais d'oci nocturn**
- **Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament**

TEORIA GENERAL

L'ús de substàncies psicoactives no és un fenomen nou ni exclusiu de les societats contemporànies. Al llarg de la història, les societats han gestionat de diferents maneres els consums de substàncies psicoactives, des de la seva descripció com a “costum cultural i social” delimitant els moments i espais per al seu ús, usos reglats per creences o religions o directament prohibits i estigmatitzats des d'institucions de governamentals o mèdiques. En l'actualitat, ens trobem dins del que s'anomena com el paradigma prohibicionista, entès com “[...] un idealitzat “món lliure de drogues”. (Parés, 2013).

Aquest model social, cultural i legislatiu proposa l'abstencionisme, enfocant el consum de substàncies psicoactives ilegalitzades com una conducta no desitjada: “A aquest efecte, es penalitza, se sanciona, es prohibeix i es coarta el consum de substàncies psicoactives il·legals.” (García i Faura, 2013)

Aquesta estructuració cultural, social i legal del consum de substàncies crea, d'una banda, tipus de consum més **socialment integrats i acceptats**, com el consum d'alcohol o tabac. Aquestes substàncies no afronten una estigmatització directa —és a dir, el seu consum no és estigmatitzat per si mateix, sinó a través d'altres eixos d'inequitat, com l'edat, el gènere o la racialització. Per exemple, l'estigma que afronta una dona racialitzada d'edat avançada bevent alcohol en un bar a primera hora del matí és molt més gran que el que afronta un home blanc de la mateixa edat fent el mateix en el mateix espai. De fet, el comportament de l'home pot fins i tot ser normalitzat.

D'altra banda, classifica tota una sèrie de substàncies **dins el marc de la il·legalitat**, agrupant totes les substàncies, i les persones que les consumeixen, dins un mateix imaginari social que és estigmatitzat. D'aquesta manera, la legalitat es constitueix com un eix que propicia tota una sèrie d'estigmes, per a les persones que usen determinades substàncies, segons el seu estatus legal. D'altra banda, i mitjançant mecanismes, sobretot de generació d'opinió pública (mitjans de comunicació, per exemple), durant la introducció del consum d'heroïna a Espanya als anys vuitanta, es va crear i instal·lar a l'imaginari social una categoria única de “la droga” com a problema social i emmarcant totes les substàncies il·legals dins un únic model, creat:

“[...] una substància-tipus (heroïna), un consumidor-tipus (ionqui) i tota una coreografia típica [...]. L'exercici ideològic projectat pels creadors d'opinió pública sobre els plaers i els perills de les drogues dures —heroïna i cocaïna— no proporcionava massa informació, sinó més aviat un paquet d'esquemes per interpretar una nova realitat social, que implicava la necessitat d'organitzar-ne una empresa moral bel·ligerant - maquillada d'iniciativa terapèutica - per defensar-se de la droga, així com l'obligació de l'Estat de finançar les solucions i el tractament del problema. Tot això cristal·litzaria el 1985 amb la creació del Pla Nacional sobre Drogues (PNSD).” (Usó, 2013) A més de tot això, cal destacar que aquest “consumidor típic” s'imagina com a home, fet que contribueix a la invisibilitat i l'estigmatització de les dones, penalitzant-les encara més.

A Espanya, el PNSD es constitueix com a institució garant d'implementar les polítiques abstencionistes i preventives a l'Estat espanyol. Aquestes mesures, que des de l'estat es van presentar com les més humanes, van tenir èxit gràcies, en part, a la polisèmia del seu propi enunciat. D'una banda, la prevenció pot significar fer una acció de preveure, evitar, destorbar o impedir alguna cosa, justificant fins i tot la introducció de prejudicis. D'altra banda, també es pot interpretar com conèixer per endavant un mal i advertir i informar. D'aquesta manera, es permet un ampli ventall d'accions en nom de la prevenció que van des del consell o informació a la sanció econòmica o de presó, possibilitant també una disfressa a les polítiques prohibicionistes.

En aquest sentit, per **prevenció** s'entén qualsevol mesura o disposició individual o col·lectiva que es pren de manera anticipada per evitar que passi una cosa considerada negativa o per compensar les conseqüències de la seva aparició. Gordon (1983) proposa classificar les accions preventives segons el grup de població al qual es dirigeixen, dividint-les en tres tipus: **universals**, que inclouen mesures recomanades per a tota la població; **selectives**, que comprenen intervencions dirigides a subgrups específics identificats per factors d'inequitat com ara l'edat, el gènere o la racialització, i que, a causa d'aquestes característiques, estan en major risc de patir danys; i prevenció **indicada**, destinada a persones que ja mostren o experimenten factors de risc més elevats. A l'àmbit de l'oci de persones joves i consums de substàncies, les diferents accions preventives podrien ser:

- **Universal:** la finalitat principal és prevenir el consum de substàncies i endarrerir l'edat d'inici. Està adreçada a un grup poblacional ampli com, per exemple, "les persones joves". Es desenvolupen estratègies i accions generals que intenten dotar eines generals a aquesta població, com, per exemple, les habilitats per a la vida.
- **Selectiva:** la finalitat és evitar o reduir els problemes associats al consum i s'aplica a grups específics de població. Dirigida a grups de persones que presenten més proximitat als consums, com ara "les persones joves que surten de festa."
- **Indicada:** adreçada a persones d'alt risc, que consumeixen substàncies, però sense tenir necessàriament problemes de dependència, com, per exemple, "les persones joves que surten de festa i beuen alcohol."

En aquest context neixen, a Espanya, les primeres intervencions de reducció de danys i riscos. La primera, emmarcant-se dins de la prevenció indicada. El 1987 es realitza la primera acció per al foment de l'ús de xeringues d'un sol ús, sent de les primeres accions de reducció de danys que no perseguia l'abstinència. La segona, la reducció de riscos, centra els seus esforços en la prevenció selectiva i indicada, tot i que també desenvolupa accions de prevenció universal per donar eines a la població general per fer front i gestionar els consums de substàncies o el contacte amb població que consumeix. Tots dos enfocaments, com assenyalen Martínez i Pallarés, són dues cares de la mateixa moneda, entenent-se dins un mateix marc.

"Certs consums impliquen més riscos que altres, i per extensió hi ha una probabilitat més gran que es produeixi el dany. Els danys són les conseqüències negatives, sigui en l'àmbit personal, familiar o comunitari. [...] Es redueixen els riscos perquè no aparegui mal, i s'evita el mal reduint els riscos. Dues cares de la mateixa moneda." (Martínez i Pallarés, 2013)

Als anys noranta es van produir canvis en les substàncies més consumides i els contextos d'ús, però especialment a la població usuària de substàncies psicoactives. Això implica un canvi d'accions localitzades i amb continguts molt específics dirigits a un tipus de població molt concreta, a un altre tipus d'intervencions més mòbils i amb uns continguts molt més variables i dirigides a població de classe mitjana:

"El canvi de terminologia va venir motivat tant pels nous contextos i col·lectius d'intervenció com molt especialment pels riscos i danys que es volien evitar. Si entre els consumidors d'heroïna per via parenteral en situació d'extrema marginalitat és clar el dany que apareixerà si s'intercanvien xeringues infectades amb VIH, per contra, és més inespecífic i més improbable que aparegui el mateix dany si s'intercanvia un "rul" per esnifar cocaïna entre joves de classe mitjana als banys d'una macrodiscoteca." (Martínez i Pallarés, 2013)

Una de les bases teòriques i pràctiques d'aquests models d'intervenció és l'enfocament, desenvolupat en un context clínic, del triangle de Zinberg (Zinberg, 1984) que proposa un model explicatiu per entendre els consums basats en tres eixos: persona, substància i context. Aquest enfocament suggereix que és la intersecció entre aquests aspectes allò que determina els resultats i impactes del consum, indicant els aspectes també sobre els quals es poden desenvolupar intervencions. Cadascun d'aquests eixos està compost per multitud de variables:

- **Substància:** tot allò que està relacionat amb la substància, per exemple, quina substància és, tipus d'efectes i interaccions amb el cos, via d'ús, freqüència, quantitats, barreges, etc. En aquest sentit, també és important tenir en compte com les substàncies interactuen amb les hormones i els seus diversos cicles, fet que esdevé especialment rellevant per a persones que estan duent a terme processos d'afirmació de gènere.
- **Persona:** característiques biològiques individuals, estat d'ànim, estat psicològic, tolerància, historial familiar d'antecedents de salut mental, predisposició biològica, etc. Dins d'aquest eix, tot i estar estretament lligat i constantment interactuant amb el context més ampli, considerem la posició d'una persona en la societat—ja sigui d'opressió o de privilegi—basada en les jerarquies socials. Això fa referència a com les persones encarnen la seva posició social i les desigualtats que experimenten, i com aquests factors influeixen en la seva relació amb el consum de substàncies.
- **Context:** es refereix tant a aspectes culturals macro, com els estigmes sobre les substàncies, les poblacions que les usen, imaginaris col·lectius, imaginaris al voltant del consum de substàncies relacionats amb les estructures que generen desigualtat, discursos de mitjans de comunicació, legalitat, significats socials compartits sobre determinats consums, etc., com a aspectes més particulars i localitzats com els ordres urbans específics, eixos de discriminació que operen de forma específica segons els espais, les relacions i dinàmiques respecte al consum dels grups d'iguals, ambients més o menys diversos, amb més o menys serveis accessibles, etc., entre una altra multitud d'aspectes locals i particulars a considerar.

Val a dir que s'han fet nombroses aportacions a la perspectiva de Zinberg per aplicar-la més enllà de contextos clínics. En concret, s'han dedicat esforços a comprendre com en diferents contextos s'articulen i actuen els **eixos de discriminació**, produint experiències de lleure segregades i influenciant les persones, les relacions amb les substàncies i els usos. Fernández (2020) descriu com els eixos de classe social, gènere i racialització operen a una discoteca de Tarragona. També s'han trobat diferències i desigualtats importants pel que fa al gènere:

“A aquest nivell, és important ressaltar les diferències segons la variable de gènere: beure alcohol permet als joves reforçar-ne la masculinitat, mentre que les joves que beuen alcohol són penalitzades socialment. Pel que fa a la percepció sobre la quantitat d'alcohol consumit, els informants d'aquest estudi afirmen que els joves beuen per reforçar el patró de masculinitat (“fer-se el duro”). [...] Les informants femenines d'aquest estudi esmenten que els seus patrons de consum d'alcohol són criticats al grup de parells. [...] Tot i la crítica social a què són sotmeses, les joves entrevistades mantenen patrons de consum excessiu d'alcohol que es relacionen tant que és un mecanisme d'afrontament com d'escapament, així com d'encaix amb els seus parells grup.» (Álvarez Bernardo, Romo Avilés & López Morales, 2022)

El gènere introdueix diferències i particularitats en les motivacions per al consum de drogues, els patrons d'ús de substàncies i els efectes i les conseqüències del consum. Segons el gènere, les persones tenen relacions específiques amb les substàncies, modelades per les expectatives

socials sobre homes i dones. Dit d'una altra manera, aquestes relacions són mediades per les percepcions socials hegemòniques que circulen dins del context de desigualtat de gènere en què es troben aquestes persones. A més dels elements i les característiques comunes, els diferents patrons de consum i motivacions per iniciar o continuar el consum de drogues no sempre són consistents.

Així mateix, **no tots els factors de risc i protecció tenen el mateix impacte o influència en l'adolescència i la joventut segons el gènere**. De manera similar, les conseqüències de l'ús, l'abús i l'addicció a substàncies també tenen característiques diferents. No podem oferir les mateixes respostes i fer front a realitats amb les mateixes estratègies i eines quan són diferents.

Rodríguez E., Megías I. i Martínez P. (2019), expliquen que estudis previs han posat en relleu diferències en els consums entre dones, **metabòliques**, però també **socials i culturals** que assenyalen la importància d'atendre el com afecten aquestes diferències a la **llibertat de consum, a la intolerància social respecte al consum femení, a la percepció desigual de l'embraguesa entre homes i dones a l'espai públic, a la representació de la promiscuïtat en contextos d'oci a la valoració dels riscos**. I subratllen algunes tendències: com les dones estan redefinint les seves identitats de gènere en relació amb els homes a través del consum d'alcohol (Romo Avilés et al., 2015), o com la prevalença més elevada la trobem en dones entre els 15 i els 24 anys, prevalença que va disminuint a mesura que augmenta l'edat, cosa que no passa en el cas dels homes.

En un vídeo informatiu de la Fundación Salud y Comunidad (2018), Patricia Martínez Redondo explica com s'ha introduït tradicionalment la perspectiva de gènere i com s'hauria d'implementar per treballar per l'equitat i la igualtat en l'àmbit de l'ús de substàncies:

"En el context de les drogues, la categoria 'gènere' s'utilitza per descriure les diferències entre homes i dones, però en realitat, és una categoria molt més complexa. És un sistema d'organització social que jerarquitzava i estratifica la societat [...] Per tant, la perspectiva de gènere no només consisteix a descriure les diferències entre homes i dones; proporciona un conjunt de marc teòric per examinar i interpretar aquestes diferències [...] i ofereix una manera d'analitzar aquests temes des d'una perspectiva de desequilibri." (Martínez, 2018, Fundación Salud y Comunidad)¹.

En una investigació duta a terme pel FAD (2019) per aprofundir en els efectes que les identitats de gènere tenen a la població juvenil, es reflecteix que **les formes de consumir alcohol en espais públics de les noies més joves suposen un acte de ruptura amb els codis tradicionals de feminitat, aproximant els seus comportaments als identificats tradicionalment als nois**. A mesura que compleixen anys, elles consumeixen en menor mesura que ells, tant pel que fa a la intensitat, com a la freqüència i a la quantitat de substàncies. Els discursos al voltant de la imatge corporal i les **pressions estètiques** juguen un paper central en la formació del comportament de les noies. Aquests són només dos aspectes de l'estructura de gènere més àmplia que recau sobre les dones adultes, contribuint a la seva gradual desvinculació de l'ús de substàncies en contextos recreatius. Aquesta estructura inclou una major responsabilitat en la cura, la relegació a l'esfera domèstica (sovint definida per rols com mares, esposes o cuidadores) i, el més destacat, sancions socials més severes per l'ús de drogues—especialment si és abusiu, implica substàncies il·legals o ocorre en espais públics. Com a resultat, les dones amb problemes d'addicció sovint consumeixen substàncies en aïllament, dins d'espais privats o clandestins.

¹ https://www.youtube.com/watch?v=wer7_ESo3N8

Tot i aquest canvi, els entorns de consum de substàncies **encara no es perceben com a pertanyents a les noies** en termes de normes de gènere. Tot i que les noies poden estar presents en aquests espais, no hi pertanyen de manera inherent; més aviat, els ocupen intentant imitar el "comportament masculí". No obstant això, això no hauria de ser vist com una mera imitació, sinó com un **procés de presa de decisions modelat pel reconeixement social**. En el context de l'oci recreatiu i l'ús de substàncies, els patrons socials més valorats tendeixen a estar associats amb la masculinitat. Aquesta observació posa de manifest com l'androcentrisme amaga el fet que les noies no estan simplement copiant el comportament masculí, sinó que s'integren en una forma de comportament socialment validada com un pas cap a la igualtat de gènere.

Els missatges preventius adreçats als nois joves haurien d'aspirar a qüestionar el manteniment de vells estereotips de masculinitat, reforçant la idea que ser home no requereix prendre riscos ni participar en comportaments no saludables. De manera similar, és fonamental fomentar la comprensió de com aquestes actituds són reconegudes socialment, en contrast amb com les dones i les persones feminitzades són penalitzades (estigmatització, vulnerabilitat a l'agressió, etc.). S'hauria d'animar els joves a **repensar com els seus hàbits de consum i patrons de comportament estan influenciats per una masculinitat que també els exerceix pressió, sense caure en una narrativa de victimització que passa per alt els seus privilegis de gènere** pel que fa a com consumeixen i ocupen els espais d'oci.

Els missatges preventius adreçats a les noies joves haurien de centrar-se a rebutjar el model masculí tradicional, associat al risc, i emfatitzar que la igualtat implica tenir autonomia, llibertat i capacitat de definir la pròpia identitat. És fonamental treballar amb les noies perquè no adoptin comportaments tradicionalment associats als nois, conscienciant-les de les seves implicacions i reduint la probabilitat de comportaments de risc. L'objectiu és **desafiar els marcs masculins d'èxit i valor social**, per no perpetuar consells o normes dirigides a les noies, ja que molts comportaments tenen arrels en mandats patriarcals que les col·loquen en una posició de desvalorització i opressió. En resum, els missatges preventius per a les noies joves haurien de **promoure directrius i consells dins d'un marc d'autonomia i la gestió del plaer i el risc que s'alineïn amb les seves necessitats i objectius en el context de l'oci**.

En general, i dins de l'àmbit d'aquest programa de formació, els esforços preventius haurien d'afrontar les pràctiques sexuals de risc relacionades amb l'ús de substàncies, tenint en compte **no només les conseqüències específiques de tenir relacions sexuals sense protecció, sinó, més important encara, les condicions, coaccions o pressions derivades del sistema heteropatriarcal de dominació que sovint porta les dones a participar en pràctiques sexuals sense protecció**. Per tant, és fonamental abordar temes relacionats amb la sexualitat, la relació amb el propi cos i la imatge corporal, així com les relacions interpersonals i romàntico-afectives, on els comportaments apresos dels homes de violència i control representen un dels majors riscos per a les dones. En aquest sentit, **és essencial deixar de normalitzar els comportaments violents en les relacions romàntiques i sexuals**, fins i tot els més subtils i passats per alt, i promoure relacions basades en el consentiment, la comunicació emocional, la reciprocitat i l'autoconeixement.

A més, **l'edat** pot actuar com un altre eix per crear diferents usos de substàncies. Com suggereix Fabregat (2004), el consum recreatiu entre la gent jove es caracteritza per una cerca de benestar i plaer, impulsada per la curiositat i la facilitació de les relacions socials. Constitueix un tipus de consum normalitzat, no percebut com a comportament excloent, sinó com a part d'un procés de socialització. Entre els motius per iniciar el consum hi ha:

- Sentir-se bé

- Cerca del plaer immediat
- Desinhibició
- Major energia
- Curiositat/desig d'experimentar
- Acceptació entre iguals
- Transgressió de normes
- Sensació de més maduresa
- Alleugeriment de sentiments desagradables
- Evitació de problemes
- Lidiar amb l'avorriment
- Imitació o influència d'amistats, familiars o parelles.
- Desinterès per altres aspectes

Tot i que aquestes motivacions per a l'ús recreatiu de substàncies poden aparèixer entre tota la gent jove, les raons que les fonamenten estan profundament influïdes i modelades pel **gènere**. La *curiositat o el desig d'experimentar* és una motivació que s'alinea més estretament amb les expectatives masculines i, per tant, és més acceptada i fomentada entre els homes que entre les dones. L'*acceptació entre iguals* està més associada a les experiències dels nois, ja que està vinculada a diversos rituals de construcció de la masculinitat en grups (consumir junts, en grans quantitats i en espais públics). En canvi, les noies sovint no són acceptades i fins i tot poden enfrontar-se a sancions. Si les noies són acceptades pels seus companys homes, és perquè adopten comportaments masculinitzats i patrons de consum, els quals, com s'ha esmentat anteriorment, tenen més valor social; o bé perquè "es distingeixen" d'altres noies, que generalment són infravalorades—ser "diferent de la resta" pot servir com a font de validació. Quan es parla de *la evitació de problemes*, no es deixa clar quins problemes es referixen, ni com aquests estan profundament modelats i diferenciats pel gènere. Fins i tot la manera com les persones gestionen aquestes dificultats mitjançant l'ús de substàncies és específica al gènere, com es veu en l'ús més alt de benzodiazepines per part de les dones per a aquest propòsit. Finalment, pel que fa a la *imitació o influència d'amistats, familiars o parelles*, una parella romàntica té molta més influència sobre les noies (quan la parella és home) a causa de les pressions de l'amor romàntic i el sentiment de pertinença. En canvi, per als nois, la influència d'una parella femenina sobre el seu consum de substàncies no és tan significativa (Fundación Atenea, 2016).

La funció principal de l'ús de substàncies entre les persones joves és **social o recreativa** i està fortament mediada pels grups d'iguals. Activitats com fumar i beure s'acompanyen de rituals o comportaments que enllacen aquests grups, com liar cigarretes, compartir encenedors, ajuntar diners per comprar substàncies, reunir-se al voltant d'una pipa d'aigua, beure en excés o passar-se un porro. Com s'ha mencionat anteriorment amb les motivacions, aquests rituals es realitzen predominantment pels nois, i fins i tot quan tothom hi participa, els rituals afecten les persones de manera diferent, es manifesten de manera diferent i tenen significats diferents per a cadascú.

Molts i moltes adolescents i joves mantindran un **consum regular els caps de setmana**, mentre que altres podran explorar ocasionalment altres substàncies sense interferir amb les responsabilitats diàries. Només una petita minoria desenvoluparà **patrons problemàtics d'ús**, i dins d'aquest grup, principalment es tractarà de nois. Això es deu a la **interacció de diverses estructures socials**, on les normes de gènere i masculinitat juguen un paper significatiu. D'una banda, l'ús de substàncies està fortament lligat a la masculinitat (excepte les benzodiazepines), i els nois tendeixen a percebre menys risc amb totes les drogues. D'altra banda, la desconexió emocional, el valor social positiu de l'ús de substàncies i la tendència a assumir riscos són aspectes clau de la masculinitat que contribueixen a aquest comportament. Aquests i altres factors, combinats amb altres eixos com l'edat, la classe social i la racialització, resulten en que els homes tinguin més probabilitats de desenvolupar un ús problemàtic de substàncies.

Tot i això, això no vol dir que les dones o les persones amb altres identitats de gènere no siguin afectades per l'ús problemàtic de substàncies. De fet, als serveis de tractament de les addiccions, les dones i les persones amb identitats de gènere diverses estan **infrarrepresentades**, tot i ser una minoria de persones usuàries. Això es deu en part al fet que aquests serveis estan dissenyats des d'una perspectiva androcèntrica, creant barreres d'accés i retenció. A més, les dones afronten un **estigma social més gran per l'ús de substàncies**, el seu ús sovint és més invisible, i tendeixen a buscar ajuda més tard, entre alguns factors que contribueixen a aquesta infrarrepresentació.

Pel que fa als patrons d'ús recreatiu, tot i que aquests poden no portar a l'addicció, poden resultar en abús i comportaments de risc. Per tant, quan es desenvolupin missatges específics de prevenció per als joves, com afirmen García i Faura (2013), és important tenir en compte els grups de companys, la informació proporcionada i el llenguatge utilitzat:

«Falta de mobilitat: cada unitat sol contenir una gran quantitat d'informació que moltes vegades no es pot retenir en una sola lectura; això fa que els joves i adolescents les retenguin i no les comparteixin entre els seus parells. El discurs de reducció de riscos als fullets informatius tendeix a dirigir-se a l'individu com a únic interlocutor, és a dir, solen dirigir-se al lector en segona persona del singular, i en conseqüència, es posa èmfasi en la responsabilitat individual en el consum.» (García i Faura, 2013)

Una de les bases fonamentals d'aquests enfocaments és apropar-se als usos de substàncies des d'una **perspectiva lliure de prejudicis** que es transmeten culturalment de manera col·lectiva, conscient o inconscientment. És per això que és preferible parlar de **substàncies psicoactives** i no de drogues, ja que aquest concepte implica una càrrega moral i cultural que dificulta treballar amb les persones usuàries de substàncies pel benestar.

A continuació, s'aborden tres definicions de droga i s'explicarà quina és la més adequada per a la reducció de riscos i danys. En primer lloc, Parés proposa:

“[...] la categoria “droga” ha operat com un boc expiatori per a la societat actual [...] aquesta ha permès articular l'anomenada violència simbòlica, que és aquell mecanisme de dominació del qual depèn que els dominats entenguin, acceptin i reproduïxin els termes de la seva pròpia dominació.” (Parés, 2013)

Aquesta definició posa el focus en com el concepte “droga” és un **constructe social que es fa servir per articular formes de violència simbòlica**, per exemple, a través de l'estigmatització de determinats usos de substàncies realitzats pels diferents grups ubicats als estrats socials baixos.

La segona definició és la proposta per l'OMS:

“Droga és tota substància que, introduïda a l'organisme per qualsevol via d'administració, produint alteració, d'alguna manera, del funcionament natural del sistema nerviós central de l'individu i és, a més, susceptible de crear dependència, sigui psicològica, física o ambdues.”

Si bé aquesta definició comença posant el focus en el fet **estrictament biològic i la interacció entre substàncies i cos humà**, la part final vincula aquestes substàncies amb la possibilitat de crear dependència. Això com a conseqüència visibilitza un únic resultat possible del consum i invisibilitza altres riscos.

Finalment, i la definició que es considera la més adequada per a la reducció de riscos i danys és la proposada per Oriol Romaní:

Són substàncies químiques que s'incorporen a l'organisme humà, amb capacitat per modificar diverses funcions d'aquest (percepció, conducta, motricitat, etc.) però que els seus efectes, conseqüències i funcions estan condicionats, sobretot, per les definicions socials, econòmiques i culturals que generen els conductes socials que les utilitzen.”

Aquesta definició parteix de la **perspectiva científica i lliure de prejudicis morals i articula els 3 eixos del triangle de Zinberg sense posar un eix per sobre dels altres**. Aborda la interacció substància-cos, els aspectes de la persona i les característiques contextuais, deixant obert els possibles resultats del consum en funció de tots aquests aspectes.

GLOSSARI

Finalment, es presenta un glossari de termes bàsics per a la reducció de riscos i l'abordatge i la diferenciació del consum en espais d'oci recreatiu.

Ús: manera de relacionar-se amb les substàncies en què, per quantitat, freqüència o per la situació física, psíquica i social de la persona, no produeix conseqüències negatives immediates sobre ella ni sobre el seu entorn. És una forma de consum que pot ser responsable, amb certs riscos associats controlables. Es produeix quan els efectes positius són superiors als negatius. L'ús d'una substància no té cap significació per si mateixa, sinó que el sentit, els efectes i les conseqüències venen determinades pel context cultural i el context específic de la persona i el seu grup d'iguals, la substància i la persona. No cal aplicar cap càrrega moral ni assumir efectes negatius en els àmbits mèdics, socials, familiars, etc. En absència d'altres especificacions, cal entendre un consum aïllat, ocasional, episòdic, sense tolerància o dependència.

Ús de risc o nociu: Usos de substàncies psicoactives on els factors de risc són clarament presents, visibles i són viscuts i experimentats per les consumidores. Aquests tipus d'usos poden incloure diferents aspectes del triangle de Zinberg. Per exemple, el binge drinking o les barreges poden ser pràctiques de risc en relació amb les substàncies; consumir substàncies psicoactives quan s'està sota estrès o amb problemes de salut mental poden constituir usos de risc relacionats amb la persona; mentre que fer servir substàncies psicoactives en contextos en què s'experimenten discriminacions i segregacions pot generar usos amb més riscos. Tradicionalment, en les discussions sobre les drogues, alguns riscos associats a activitats recreatives – com el sexe sense protecció i la violència sexual – s'han atribuït a l'ús de substàncies. Això és problemàtic perquè desplaça el focus cap a la causalitat de la violència a través de l'ús de substàncies, quan en realitat aquests riscos provenen de les estructures de gènere. En aquests casos, l'ús de substàncies pot, d'una banda, escalar o intensificar l'agressió, i d'altra banda, hi ha una major impunitat per a aquesta violència degut al biaix patriarcal en com es percep l'ús de substàncies: justifica els agressors i culpa les víctimes.

Abús: És un tipus d'ús de risc en què durant una ocasió, repetida amb més o menys freqüència al llarg de les diferents experiències de consum, es consumeix una o més substàncies en altes dosis i, de vegades, en poc temps (Binge drinking). Aquest tipus d'ús sol causar danys, siguin mentals o físics o en l'àmbit familiar, social, dins del grup d'iguals, etc. L'abús no implica necessàriament una dependència, però sí que és un factor de risc per a l'augment de la tolerància, els patrons de consum nocius, els riscos biològics, etc. Tampoc abús no és sinònim d'ús. Hi ha l'ús sense abús, de la mateixa manera que hi ha ocasions concretes on es produeixen abusos de les substàncies. De la mateixa manera, a més dels indicadors biològics (dosis i temps), hi ha una noció culturalment subjectiva sobre què és l'abús de substàncies generant així estigmes sobre determinats usos de substàncies, de la mateixa manera que hi ha vivències personals com ressaques o males experiències que són viscudes com a abusos de substàncies per les persones sense que necessàriament es compleixin els marcadors biològics d'abús de substàncies.

Dependència: és el conjunt de símptomes cognitius, comportamentals i fisiològics que apareixen quan l'ús d'una substància cessa en una persona, la qual a més continua consumint malgrat l'aparició de problemes significatius relacionats amb ella. Té una enorme variabilitat interindividual. Hi ha persones els factors personals i ambientals de les quals els fan ser més propenses a tenir situacions de dependència, sempre que es presentin a més altres condicions o circumstàncies, i hi ha altres persones que, tot i tenir contacte amb les substàncies no desenvoluparan problemàtiques associades als consums. Cal assenyalar, com en el cas de l'"abús", que en parlar dels factors ambientals, també s'inclouen factors estructurals com el

gènere, l'edat, la classe social o la racialització, i la seva interrelació. En l'aplicació pràctica d'aquest concepte, sorgeixen debats sobre "què constitueix la dependència i què no", i per tant, què es considera un problema i què no. En l'aplicació d'aquests criteris, sovint es fan evidents els models androcèntrics, que tendeixen a passar per alt l'ús de substàncies per part de les dones i donen lloc a serveis de tractament per a persones amb dependència que estan predominantment dissenyats per a homes.

Via: Forma per la qual s'introdueix la substància dins del cos. És important tenir-la en compte, ja que diferents vies impliquen diferents riscos relacionats amb les substàncies. S'absorbeixen de manera i per mecanismes diferents, afectant òrgans diferents, amb temps d'absorció, recomanats per a la re dosificació, aparició d'efectes i temps de baixada diferents, efectes més o menys intensos, etc.

Tolerància: Estat d'adaptació de l'organisme caracteritzat per la disminució progressiva dels efectes d'una substància a mesura que es consumeix de manera repetida o la necessitat d'anar augmentant la dosi per assolir els mateixos efectes inicials. Dit altrament: si la dosi es manté en el consum repetit, els efectes seran menors. En augmentar la dosi per aconseguir els efectes buscats, els riscos també augmenten. No totes les substàncies presenten el mateix grau de tolerància, tampoc tots els cossos humans s'acostumen de la mateixa manera als diferents tipus de substàncies. És variable en el temps, per tant, si es passa molt de temps sense consumir una substància que abans es consumia habitualment, la tolerància disminueix i l'efecte serà més intens.

Poli consum: Pràctica de consum de més d'una substància alhora o de manera consecutiva. Aquesta es pot donar per diversos motius, des de la intensificació de plaers fins a la minimització de danys.

Intoxicació o Sobredosificació: La intoxicació és la reacció de l'organisme davant del contacte amb qualsevol substància. És aguda o sobredosificació quan els símptomes clínics apareixen després de l'exposició recent a una dosi potencialment tòxica de la substància. Es produeix una intoxicació quan la persona ha consumit més quantitat de la que el cos pot tolerar, experimentant danys del consum sense necessàriament posar la seva vida en risc.

Dosi: Quantitat de substància presa. Cada substància té les mateixes mesures i formats de presentació, però de forma estandaritzada es compatibilitza en grams o mil·ligrams, micrograms, etc., fins i tot les presentacions en format líquid com l'alcohol (UBE). Les substàncies més consumides tenen informació i recursos per calcular dosis recomanades de substàncies legals i il·legals. Les dosis recomanades per a cada substància es basen en diversos factors, entre els quals destaquen els temps entre dosis i les vies d'administració que es farà servir.

Sobredosi: Dany experimentat a causa del consum d'una dosi més gran de la que el cos pot gestionar i processar, bé per una quantitat elevada de substància d'una sola vegada o per consumir moltes dosis en poc temps. És de vital importància prestar atenció mèdica en aquests casos, ja que és una conseqüència del consum que posa en risc la vida de la persona que l'experimenta, i aquesta és la diferència amb la intoxicació. En el cas de l'alcohol, per exemple, una sobredosi d'alcohol és l'anomenat coma etílic.

BIBLIOGRAFIA

Álvarez-Bernardo, G., Romo-Avilés, N. & López-Morales, J. (2022). Un'analisi di genere del consumo di alcol nei giovani spagnoli. OBETS. Revista de Ciencias Sociales, 17(2): 191-202. <https://doi.org/10.14198/OBETS2022.17.2.01>

Fabregat, (2004)

Faura, R. & García, N. (2013), El ocio nocturno y la reducción de riesgos, in: De riesgos y placeres. Manual para entender las drogas, de Martínez Oró, D. P. y Pallarés Gómez, J., (editores), Editorial Milenio: Lleida

Fernández, I., (2020). Riesgo, violencia y control social en el botellón relacionado con Bajá Oasis: una aproximación desde las masculinidades. Revista Española de Drogodependencias, 45(2): 35-46

Gordon, R. (1987). Una classificazione operativa della prevenzione delle malattie. in: J. A. Steinberg & M. M. Silverman (Eds.), Preventing mental disorders (pp. 20-26). Rockville, MD: Dipartimento della Salute e dei Servizi Umani degli Stati Uniti.

Jiménez Sánchez, A., et al. (2009) Masculinidad y adicciones en centros de día. Guida metodologica per lavorare nei centri di adescamento. ASECEDI

Martínez, D. P. y Pallarés, J., (2013), Riesgos, daños y placeres, in: De riesgos y placeres. Manual para entender las drogas, de Martínez, D. P. y Pallarés, J., (editores), Editorial Milenio: Lleida

Moral B. (2008). 1a Giornata della Commissione del Genere. Gobierno Vasco. Recupero da: https://www.drogasgenero.info/wp-content/uploads/Introducir_PG_proyectos_drogas02.pdf

Rodríguez E., Megías I., Martínez P. (2019). Distinte percezioni e atteggiamenti, distinti rischi. Elle ed ellos di fronte al consumo di droghe. FAD. Centro Reina Sofía sobre Adolescencia y Juventud. Recuperato da: <https://www.adolescenciayjuventud.org/publicacion/distintas-miradas-y-actitudes-distintos-riesgos/>

Romaní O., (1999). Le droghe. Sueños y razones. Editorial Ariel: Barcellona. [Data di consultazione: 26/01/2024 en: https://www.researchgate.net/publication/331329679_Las_drogas_Suenos_y_Razones]

Romo Avilés, N.; et al. (2015) Bebiendo como chicos: Consumo compartido de alcohol e roturas de género en una población de adolescentes. Revista Española de Drogodependencias, 40(1): 13-28

Parés, O., (2013), La génesis de la reducción de riesgos, in: De riesgos y placeres. Manuale per capire le droghe, di Martínez Oró, D. P. e Pallarés Gómez, J., (editores), Editorial Milenio: Lleida

Usó, J. C., (2013), Políticas de drogas en España, in: De riesgos y placeres. Manuale per capire le droghe, di Martínez Oró, D. P. e Pallarés Gómez, J., (editores), Editorial Milenio: Lleida

Zinberg, N. (1984) Drug, Set and Setting: The basis for controlled intoxicant use, New Haven, USA: Yale University Press. (1987) Uso e abuso di intossicanti: Factors in the development of controlled use, Lexington, Mass.: Lexington Books

BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies

Sessió 1: Introducció bàsica a la reducció de danys

Panoramica della Sessió

Temps: 3 hores

Per aplicar la perspectiva de reducció de danys, primer abordarem les diverses definicions de "droga" que s'han proposat, emfatitzant les implicacions sociopolítiques de cadascuna. De manera similar, explicarem els diferents models mèdics per abordar l'ús de substàncies psicoactives que han sorgit, donant lloc al model de reducció de danys centrat en la persona. A continuació, introduïrem el Triangle de Zinberg com a marc teòric per comprendre el consum de substàncies i les seves conseqüències i començar a planificar una intervenció en l'àmbit del consum de substàncies aplicant un enfocament biopsicosocial. Finalment, es presentaran diverses fonts d'informació sobre el consum de substàncies de la població general i específica per iniciar els passos inicials d'una intervenció.

Objectius:

- Presentar les diferents definicions del concepte de "droga", les seves implicacions socials i culturals i amb quina definició funciona la reducció de danys.
- Introduir els diferents models mèdics per abordar el consum individual de substàncies i presentar el model teòric i pràctic de reducció de danys.
- Introduir el model d'intervenció biopsicosocial i la intervenció des de la perspectiva de gènere.
- Conceptes bàsics i ús de fonts d'informació sobre el consum de substàncies a la població general i específica per als passos inicials en el disseny d'una intervenció en l'àmbit del consum de substàncies.

Temps	Contingut	Descripció
10'	Presentació del segon bloc i la sessió	Presentació dels continguts del bloc: diferents conceptes sobre "droga" i models d'intervenció derivats; el model biopsicosocial, el Triangle de Zinberg i la reducció de danys; fonts d'informació generals i específiques; formació bàsica sobre les substàncies més consumides entre la població jove; alcoholímetre i dispensació responsable alcohol; consum de risc i conductes de risc. Els tres primers temes seran abordats en aquesta sessió.
45'	Les diferents definicions de droga i els models d'intervenció derivats	La sessió començarà veient un vídeo sobre experiments amb ratolins per il·lustrar l'addicció a substàncies, concretament l'experiment Rat Park. Un cop vist, es faran preguntes desencadenants i les participants podran donar respostes, sigui verbalment, a una pissarra o escrites individualment en papers. Preguntes per a la discussió: <ul style="list-style-type: none"> - Què és una droga? Què t'imagines quan parlem de drogues? Qui les fa servir? Qui et ve al cap quan ho imagines? Com es defineixen les drogues? - Quina és la pitjor droga? És igual de "dolenta" per a tothom? N'hi ha de pitjors

		<p>per a les dones i d'altres per als homes? N'hi ha de determinades que siguin més perjudicials per a persones joves i d'altres per persones adultes?</p> <p>S'han de recollir els aspectes més rellevants i s'aniran presentant les diferents definicions a mesura que sorgeixin i es relacionin. D'aquesta manera, s'abordaran tres definicions, entre les quals una d'Oriol Romaní, una altra de l'OMS i una altra que emfatitza la faceta com a categoria de control social.</p> <p>S'explicarà el model prohibicionista (reducció de l'oferta i la demanda – prevenció), diferents models mèdics per abordar el consum de substàncies, conduint a la reducció de danys.</p> <p>Aquest contingut es conclou relacionant la definició d'Oriol Romaní amb el paper dels mitjans de comunicació en la construcció del consum de la joventut com un problema social.</p>
55	<p>Reducció de riscos i danys, enfocament biopsicosocial i triangle de Zinberg</p>	<p>Aquest bloc de continguts començarà projectant dos vídeos de campanyes preventives des de dues perspectives diferents: una de centrada en la por i el dany, i una altra des d'una estratègia de prevenció selectiva o reducció de riscos. Després de veure'ls, es plantejaran les preguntes següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - És prevenció? De quin tipus? - Quins missatges preventius has vist? - A qui va dirigit el missatge? Quins són els objectius? <p>Finalment, es projectarà un vídeo tercer d'una campanya de prevenció per a persones que consumeixen alcohol. Es repetiran les preguntes anteriors i es podran afegir preguntes addicionals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com s'aborden els consums als vídeos? - Quines diferències hi ha als missatges? <p>S'animarà el grup per generar discussió al voltant de missatges preventius i diferents estratègies. Aquesta serà una oportunitat per introduir la reducció de danys, emfatitzant:</p> <ul style="list-style-type: none"> - No en promou el consum ni l'abstinència. - Lliure de moralisme i estigma - Centrats a les persones i les seves realitats específiques. - Visió de les drogues com a substàncies amb certs riscos i danys, així com plaers. <p>A continuació, s'explicarà i argumentarà la perspectiva de la reducció de danys, il·lustrant com es pot implementar a través del model biopsicosocial expressat al</p>

		<p>Triangle de Zinberg. S'explicaran detalladament els tres aspectes que el componen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Persona (psicòpata): estat d'ànim, expectatives, característiques biològiques i físiques, antecedents de malalties, antecedents familiars de salut mental, estrès, descans, nutrició, etc. - Substància (bio): tipus de substància, moment i dosificació, puresa i adulteració, barreges i interaccions, mètodes de consum, tolerància, freqüència, etc. - Context (social): les circumstàncies en què es produeix el consum, creences i estereotips sobre les substàncies, estigmatització de les pràctiques d'oci i consum, sistemes de segregació d'espais i pràctiques d'oci, hegemonia i les conseqüències, diversitat i inclusivitat de l'espai, presència de cures i els seus tipus, serveis disponibles, exclusió d'espais i conseqüències, consums diferenciats segons estigmes plasmats al lloc, etc. <p>És important destacar el factor context, que és l'aspecte que es pot conèixer de manera menys invasiva i un dels elements centrals sobre els quals es fan les intervencions.</p>
60'	<p>Conceptes bàsics i fonts d'informació generals i específiques.</p>	<p>Aquesta secció final començarà amb una pregunta oberta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - És possible un consum responsable? <p>S'hi introduiran conceptes bàsics per comprendre l'ús de substàncies des d'una perspectiva de reducció de danys. Es presentarà el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipus de substàncies, usant la roda de substàncies per efectes - Definicions d'ús, ús de risc, abús, dependència, via d'administració, tolerància, poli consum, intoxicació, posologia, sobredosi i intoxicació. <p>Finalment, es presentaran recursos informatius sobre el consum de substàncies a la població general i població estudiantil, juntament amb altres fonts d'informació generals i específiques sobre el consum de substàncies.</p>

MATERIALS	
BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies	
Sessió 1: Introducció bàsica a la reducció de danys	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Les diferents definicions de droga i els models d'intervenció derivats</p>	<p>S'utilitza material de suport per a la presentació dels vídeos i altres materials audiovisuals. Contindrà les tres definicions de "droga" proposades en el marc teòric (OMS, Parés (2013) i Romaní (1999)), explicacions sobre els models de drogues i diverses retallades de premsa i vídeos de mitjans de comunicació.</p> <p>Per relacionar la definició de Romaní amb el paper dels mitjans de comunicació es faran servir diferents retallades de titulars de mitjans impresos, vídeos o materials que es considerin adequats.</p>
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>Es recomana fer servir la definició de l'OMS. Per a les altres definicions es podran utilitzar autors de referència de cada territori, sempre que compleixin els criteris següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - En substitució de la definició de Parés: Definicions que ressalten com la categoria "droga" és una construcció social que permet, a través de l'estigma de determinades poblacions o consum, l'articulació de formes de violència simbòlica i mecanismes de dominació. - Per reemplaçar la definició de Romaní: Definicions que articulen l'aspecte farmacològic sobre el sistema nerviós central amb l'enfocament biopsicosocial o de Zinberg. <p>Per a la selecció de materials de premsa o mitjans de comunicació, els criteris són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que parli sobre els consums de població jove - Que estigmatitzi aquests consums i pràctiques - Amb un to sensacionalista i sexista que exonera els agressors, humanitza la substància utilitzant termes com "droga caníbal", "droga anul·ladora de la voluntat", etc., demonitzant-la i sotmetent-la a tabús, desinformació i obscurantisme. - Excessiva o única visibilització de pràctiques negatives - Presentació dels consums, espais i pràctiques de lleure de la població jove com a context perillós, de risc, excessos, etc.

<p>Reducció de riscos i danys, enfocament biopsicosocial i triangle de Zinberg</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Els vídeos utilitzats per ABD per presentar els diferents enfocaments de prevenció són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prevenció universal: Una mala nit (FAD, 2010, dirigit per Alex la Iglesia):https://www.youtube.com/watch?v=EWxBwsT6-d0&t=31s - Prevenció selectiva: Avís per a persones que vagin de festa a Holanda i tinguin pensat consumir substàncies (Unity, Holanda, 2018):https://www.youtube.com/watch?v=pSCQDOFl6uU - Prevenció indicada: breu campanya d'alcohol (Energy Control, 2015):https://www.youtube.com/watch?v=ahveuoRuTu8 <p>Per explicar el Triangle de Zinberg es faran servir dos vídeos centrats en la mateixa substància però en contextos diferents.</p> <p>Els vídeos seleccionats són un segment de la pel·lícula Pulp Fiction (del minut 27:00 al 31:15) on el personatge interpretat per John Travolta compra i consumeix heroïna. El segon vídeo és un segment retallat del documental "Els joves del barri trenta anys després".</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enllaç per veure Pulp Fiction: https://www.cuevanahd.net/pelicula/temps-violentos/ - Enllaç de la retallada del documental "Els joves del barri trenta anys després": https://drive.google.com/file/d/1eF_i77RhSSV4ZTh-bX0rLLOMM7ux6LW1/view <p>Es contextualitzaran les diferents poblacions i individus que apareixen als vídeos; el primer reflecteix una persona relaxada, sense estrès, amb una feina ben remunerada, procedent de vacances, blanca, de classe mitjana alta i no involucrada en la marginació. El segon vídeo, en canvi, se centra en una població racialitzada i econòmicament desafavorida de Barcelona, amb feines mal remunerades i poques oportunitats, de classe baixa i en un context marginat.</p> <p>La presentació del contingut estarà recolzada en un PowerPoint o eina similar i anirà acompanyada de referències teòriques relacionades amb el Triangle de Zinberg i la seva implementació.</p>
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>

Pel que fa als vídeos sobre **diferents enfocaments de prevenció**:

- El vídeo per a la **prevenció universal** es pot triar entre campanyes nacionals. És important que el vídeo estigui basat en la por, associï el consum de substàncies amb una experiència negativa i promogui obertament o indirectament el no consum.
- Pel que fa al vídeo de **prevenció selectiva**, el suggerit és del servei de reducció de danys d'Holanda (Unity). Està en anglès amb subtítols disponibles en espanyol, francès, alemany i italià. Si voleu utilitzar el vostre propi, heu de reflectir una prevenció adreçada a les persones que surten al carrer, abordant aspectes generals del consum de

	<p>substàncies sense proporcionar directrius específiques sobre cap substància.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per al vídeo de prevenció indicada es pot utilitzar qualsevol recurs que se centri en el consum d'una substància amb informació pràctica sobre com fer un consum de menor risc. És recomanable que el vídeo que aborda la substància sigui present en el context en què s'implementarà el pilot. <p>Pel material utilitzat per explicar el Triangle de Zinberg, els criteris de selecció són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fer servir materials que aborden la mateixa substància i siguin utilitzats per diferents grups de població. - Assegurar que la comparació entre els contextos habitats pels consumidors de substàncies reflecteixi diferències de classe social i racialització en l'impacte del consum. - Contrastar de manera clara i directa l'estigmatització d'un grup poblacional concret a través de la substància.
<p>Conceptes bàsics i fonts d'informació generals i específiques.</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>La presentació d'aquests temes es realitzarà en format KAHOOT o similar.</p> <p>Per explicar els tipus de substàncies, és possible utilitzar la Roda de substàncies (The Drugs Wheel):</p> <p>Les fonts d'informació que es presentaran són les oficials (ESTUDES i EDADES), els observatoris regionals, en aquest cas català, altres recursos regionals i estudis propis d'Energy Control.</p>
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
<p>La plataforma per fer més dinàmica la presentació de continguts es podrà fer a elecció pròpia mentre es puguin transmetre les definicions clau dels conceptes. Es recomana fer servir les mateixes definicions per als conceptes. La roda de substàncies és en anglès. Si està disponible, podeu utilitzar una versió en els respectius idiomes.</p> <p>Les fonts d'informació a presentar queden a criteri de cada organització. Es recomana utilitzar fonts d'informació oficials (enquestes estatals, estudis de població, etc.), recursos autonòmics o autonòmics i estudis específics relacionats amb persones que consumeixen substàncies de forma recreativa.</p>	

BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies

Sessió 2: Formació bàsica sobre les substàncies més consumides per les joves

Descripció general de la sessió

Temps: 2 hores

Un cop s'han cobert els principis bàsics de la reducció de riscos i s'han proporcionat eines essencials per identificar i distingir entre diferents usos de substàncies, també cal tenir informació bàsica sobre com funcionen aquestes substàncies per discernir entre usos riscosos. De manera similar, cal comprendre estratègies per reduir aquests riscos i promoure una millor gestió del consum. S'abordaran les substàncies més consumides per la població de 16 a 24 anys a cada context. S'exploraran les distincions entre patrons de consum més riscosos, especialment els que impliquen risc. S'abordaran els fonaments de la dispensació responsable d'alcohol i finalment s'introduirà l'ús de l'alcoholímetre com a eina específica.

Objectius:

- Proporcionar informació bàsica amb perspectiva de gènere sobre les substàncies més consumides per la població de 16 a 24 anys als espais d'oci.
- Definir la diferència entre consum de substàncies arriscades i conductes de risc.
- Transmetre els valors i les pràctiques bàsiques per a la dispensació responsable d'alcohol.
- Introduir l'ús de l'alcoholímetre com a eina d'intervenció en contextos d'oci nocturn amb joves.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentació dels continguts de la sessió: Introducció bàsica a les substàncies més consumides per la població jove, consums i conductes de risc de substàncies, dispensació responsable d'alcohol i ús de l'alcoholímetre com a eina.
70'	Formació bàsica sobre substàncies.	<p>La sessió començarà veient un breu vídeo informatiu d'un mitjà espanyol sobre l'ús de tires reactives per detectar substàncies en begudes per part de dones que surten de nit. Es plantejarà una pregunta desencadenant a tot el grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Creieu que hi ha substàncies que, d'una manera o altra, faciliten la violència sexual als espais d'oci nocturn? <p>Es recolliran les respostes del grup i se'n fomentará un debat. Un cop considerades, es recolliran les respostes i es donará una resposta definitiva a la pregunta: No.</p> <p>En relació amb el vídeo de la notícia presentada, es destacaran els punts següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El focus està posat en les "substàncies de submissió química" o "drogues de

		<p>la violació" (aquestes substàncies en realitat no existeixen), però no en cap substància específica.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Les dades epidemiològiques disponibles mostren que la substància més comuna en casos de violència és l'alcohol. - No es menciona cap substància específica, només tires reactives. Però què se suposa que han de detectar? - No es fa cap menció dels agressors, ni es fa referència a l'estructura de gènere ni a la cultura masclista que fomenta l'entorn per a aquestes formes de violència. - S'utilitzen dades sobre la submissió química, però no es menciona els tipus d'agressions (oportunistes - la majoria - i premeditades). - El discurs dirigit a les dones, com una estratègia addicional per "tenir cura" perquè "aquestes coses passen", difumina el paper i les responsabilitats dels agressors i el sistema sexe-gènere com a arrel de la violència. Es pot subratllar que aquest canvi de responsabilitat porta a culpabilitzar les dones si no segueixen la norma de "tenir cura". <p>Es tornarà a mostrar la Roda de substàncies i se'n recuperaran els efectes principals. S'explicarà la diferència entre els dos tipus d'agressions sexuals en les que hi ha presència de drogues, les oportunistes i les proactives. Per a cadascuna de les substàncies seleccionades, en aquest cas tabac i vaporitzadors, Popper, begudes energètiques, cànnabis i alcohol, s'explicarà el següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipus de substància, efectes farmacològics sobre el cos i estat mental. - Plaers, riscos percebuts i estratègies de cura. - Dosi i barreges. - Efectes indesitjables, immediats, a curt, mitjà i llarg termini. <p>En cas d'ABD, s'explicarà el cànnabis i l'alcohol mitjançant material audiovisual. Cada secció de substàncies acabarà amb algunes preguntes desencadenants perquè defineixin usos de menor risc en funció de la informació proporcionada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com seria el consum responsable de la substància X? I el consum de risc? - Què cal considerar per minimitzar els riscos? <p>En concret, pel que fa al vídeo sobre alcohol, s'introduirà l'atenció amb perspectiva de gènere, aprofitant els comentaris de la gent jove al vídeo.</p> <p>Amb l'ús d'aquestes preguntes es pretén proporcionar coneixements bàsics i específics sobre com distingir el consum de més o menys risc en funció dels aspectes farmacològics de les substàncies.</p> <p>Aquest bloc es conclourà introduint la idea de conductes de risc relacionades amb el consum de substàncies, per exemple conduir, no utilitzar barreres en les</p>
--	--	--

		relacions sexuals, etc. És important acabar amb l'alcohol per iniciar el bloc següent.
45'	Dispensació Responsable d'alcohol (RDA) i l'alcoholímetre com a eina.	<p>Recopilant la informació que acabem d'aportar sobre l'alcohol com a substància, passarem a explicar els fonaments de la Dispensació Responsable d'Alcohol (RDA), el paper que pot exercir el personal de l'oci nocturn i els consells pràctics per implementar-lo.</p> <p>Finalment, introduïrem l'ús de l'alcoholímetre com a eina d'intervenció i investigació en reducció de riscos en contextos d'oci nocturn i consum d'alcohol. És important aclarir aspectes necessaris per a l'ús efectiu d'aquest dispositiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sempre s'ha de fer acompanyat d'una persona capacitada. - Heu d'anar acompanyat de preguntes essencials per obtenir assessorament. - Protegir l'anonimat de les persones sotmeses a les proves d'alcoholèmia i en l'anàlisi posterior de les dades. - Es recomana la presència contínua de l'eina i de les persones al mateix context. - Formular i incloure preguntes de recerca.

MATERIALS	
BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies	
Sessió 2: Formació bàsica sobre les substàncies més consumides per les joves	
Contingut	Material proposat per ABD
Formació bàsica sobre substàncies.	<p>El vídeo de la notícia està disponible en aquest enllaç.</p> <p>La informació sobre les substàncies utilitzades prové de la web d'Energy Control, així com de documents interns de formació i treball. Per a la introducció del cànnabis i l'alcohol s'usarà un material audiovisual propi que consta de dues arts: una primera on es mostra el procés de fer un porro per treballar mesures de RDR específiques. La segona part consta de material etnogràfic amb persones joves fent botellón previ a entrar en una discoteca; el vídeo conté preguntes sobre el consum d'alcohol i les respostes de les persones joves assistents a la festa: https://drive.google.com/file/d/1G28o9iErUfUclS_rWNbLEx-RriNepnls/view</p>
	Criteris de selecció de materials.
	<p>Pel que fa a la selecció de materials audiovisuals, els criteris per al vídeo introductor del bloc són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El vídeo s'ha de centrar en una categoria de substàncies farmacològicament inexistents, les "drogues per a violacions en cites", que exemplifica l'ús de "drogues" com a dispositiu de control social. - Es proposa una mesura per detectar substàncies, però no s'esmenta cap substància específica. - Se suggereix una mesura de reducció de danys que atorguen a més responsabilitat a les dones i no se centren en l'agressor. - El vídeo no esmenta els perpetradors ni els dos tipus diferents d'agressions sexuals facilitades per substàncies: oportunistes i premeditades. - No s'hi proposa cap intervenció amb l'agressor. <p>Quant al material utilitzat per a la formació bàsica sobre substàncies, les entitats sòcies poden utilitzar la seva pròpia informació sobre substàncies o informació proporcionada per Energy Control o dels seus serveis. La informació ha de ser verificada científicament. ABD ha preferit utilitzar materials audiovisuals per fer més atractiva la transmissió de continguts. L'ús de materials audiovisuals queda a criteri de cada entitat participant.</p> <p>Si decideix utilitzar material audiovisual, heu de complir diversos, però no tots, els criteris següents:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Es mostri la preparació per al consum de la substància en concret - Es parli de les vies, quantitats i freqüències de consum - Que surtin els plaers buscats i els riscos percebuts en el consum d'aquesta substància - Es visibilitzen estratègies de cura o reducció de riscos
<p>Dispensació Responsable d'alcohol (RDA) i l'alcoholímetre com a eina.</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Els pilars bàsics de la Dispensació Responsable d'Alcohol (DRA.) són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prevenir la venda d'alcohol a menors (estratègies i maneres de negar-se) - Intentar evitar incidents relacionats amb la intoxicació per alcohol (estratègies de prevenció i reconeixement de la intoxicació) - Prevenció de la conducció en estat d'ebrietat (alcoholímetres i promoció de transport alternatiu) - Identificar i prevenir, i intervenir si cal, en situacions de violència (coordinació amb altres serveis i formació) <p>Materials usats: Guia de recomanacions sobre el consum d'alcohol i altres drogues a les festes locals.</p> <p>Pel que fa a l'ús de l'alcoholímetre com a eina d'intervenció, no hi ha un manual específic de bones pràctiques. Els cinc punts proporcionats es basen en l'experiència professional durant la seva aplicació.</p>
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
<p>Pel que fa als continguts específics de la RDA, sempre que es respectin els principis bàsics, les estratègies es poden adaptar a contextos específics. Es recomana fer servir guies oficials de referència, com la que elabora l'agència de salut pública de Catalunya.</p> <p>Els criteris d'ús de l'alcoholímetre es basen en la nostra experiència professional amb aquesta eina. Per adaptar-lo, es poden extrapolar els principis discutits, aplicar els seus propis o utilitzar una combinació. En cas d'utilitzar una altra eina durant la intervenció, es podrà utilitzar aquest espai per presentar aquesta eina.</p>	

BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies

Sessió 2: Presentació de l'exercici pràctic

Descripció general de la sessió

Temps: 1 hora

Les sessions prèvies a l'exercici pràctic s'aprofitaran per presentar les pràctiques i els materials utilitzats per a aquesta. En aquesta sessió, a més de presentar el següent exercici pràctic, farem exercicis per millorar la nostra capacitat d'argumentar cert tipus de comentaris.

Objectius:

- Realitzar exercicis d'argumentació.
- Presentar un lloc d'observació o material etnogràfic per analitzar-lo.
- Redactar una pregunta de recerca d'acord amb el lloc o els materials presentats.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentar les activitats.
20'	Contraargumentar prejudicis sobre la nostra intervenció i consideracions per a la intervenció.	<p>Hem d'explicar que qualsevol intervenció implica un punt de vista ideològic i polític, i no tots els que reben la intervenció han d'estar-hi d'acord. Aquests desacords poden donar lloc a converses amb certs graus de tensió. Per tant, hem d'articular per què fem allò que fem sense exposar-nos i assegurar-nos que l'equip se senti bé durant la intervenció.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formar grups. - Utilitzant material audiovisual, iniciar una discussió sobre la potencial violència o prejudicis que podem trobar durant la nostra intervenció.
30'	Presentació d'espais, tècniques i materials per als exercicis pràctics.	<p>Convé començar aclarint que, per a la part pràctica de la formació, les persones físiques podran optar pel format en línia o presencial. S'assignarà el temps adequat per al procés de selecció i formació del grup.</p> <p><u>1. Format en línia</u></p> <p>Proposarem l'anàlisi d'un document considerat etnogràfic, sempre que reflecteixi o capturi algun aspecte que volem explorar: pràctiques, imaginaris, situacions, configuracions espacials, etc. Per orientar l'anàlisi es plantejarà un conjunt de preguntes a respondre.</p>

		<p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realitzaran aquest exercici les persones que no puguin o no vulguin fer observació participant. - En el format en línia, cada persona haurà de fer l'exercici de forma individual. Per tant, només presentarem les Preguntes per facilitar l'anàlisi (vegeu secció Materials) i informació bàsica que serveixi per contextualitzar el material que analitzarem: Qui ho va fer? A quins contextos es refereix? Quin tipus de perfil de persones apareixerà? Quin tipus de format té? Quant de temps ens portarà veure'l o llegir-lo? <p><u>2. Format presencial</u></p> <p>Es proposarà un lloc per a una observació de dues hores. Es proporcionaran i descriuran eines per al registre de dades i un guió de preguntes per guiar l'observació. Cal aclarir que, sota cap circumstància, es faran treballs encoberts, indicant explícitament el nostre paper en totes les interaccions.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primer formarem els grups que faran l'observació. Depenent de la naturalesa dels llocs seleccionats, es recomana determinar la mida del grup, desaconsellant grups més grans de 5 persones. - El lloc d'observació estarà contextualitzat amb informació molt general. Tingueu en compte que aquests han de ser llocs on les formadores hagin treballat anteriorment. - És important explicar que cada individu haurà de gravar notes de veu durant l'observació, ja que haurà d'haver respost com a mínim una pregunta de cada secció del guió d'Observació per a la sessió següent. - Per facilitar la feina, podem oferir l'opció als grups de preassignar blocs de preguntes diferents. - A més de l'observació participant, també cal presentar altres eines i tècniques disponibles, tant per establir una bona relació com per recopilar informació. Veure Tècniques d'observació d'un espai d'esbarjo a l'apartat Materials. - Finalment, cal especificar els punts d'inici i fi de les observacions.
5'	Tancament de la sessió	Concloure la sessió especificant el dia i hora de la següent observació.

MATERIALS	
BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies	
Sessió 2: Presentació de l'exercici pràctic.	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Contraargumentar prejudicis sobre la nostra intervenció i consideracions per a la intervenció.</p>	<p>Tiktok @manuel_irene, "Em sembla molt descarat": vídeo on un Tiktoker expressa una opinió molt negativa sobre el servei d'anàlisi d'Energy Control, acusant-lo de promoure'n el consum.</p> <p>Preguntes desencadenants:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com es pot contrarestar els arguments d'aquesta persona? - Què faries si algú et parlés en aquest to? Com gestionaries el mansplaining? - Què faries si parlessin a algú del teu equip en aquest to? - Com acabaries cortesament la conversa?
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>En aquesta part de la sessió necessitem aportar materials audiovisuals que donin suport a la teoria i ens permetin reflexionar sobre els prejudicis i la violència que podem trobar durant la intervenció.</p> <p>El vídeo ha d'incloure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opinions que considerem prejudicis o estereotips. - Les opinions haurien d'estar contra un tipus d'intervenció similar a la que fem habitualment.
<p>Presentació d'espais, tècniques i materials per als exercicis pràctics.</p>	<p>Format online - Material proposat per ABD</p>
	<p>Proposem el següent vídeo, que conté tres campanyes per a la prevenció de l'alcohol.</p> <p><u>Preguntes per facilitar l'anàlisi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Et sembla realista la manera com retraten el consum i les seves conseqüències? - Les recomanacions són les mateixes per a homes i dones? - Creus que el creador del vídeo va identificar elements per al canvi? - Quins riscos en el consum imagines per als homes i quins riscos per a les dones? Com ho

	<p>abordaries?</p>
	<p>Format online - Criteris de selecció de materials</p>
	<p>Hauríem de seleccionar documents que considerem etnogràfics, en el sentit que mostrin pràctiques, situacions o opinions en espais d'oci nocturn que vulguem treballar o analitzar. En aquest sentit, haurien de ser comparables o d'alguna manera equivalents als espais d'esbarjo nocturn que planegem observar presencialment.</p> <p>Podem triar tant documents audiovisuals com escrits, però és fonamental tenir en compte que repetirem l'exercici a les pràctiques dels tres primers blocs. Atès que els temes abordats a cada bloc estan relacionats, però són diferents, els documents seleccionats poden estar interconnectats, o podem construir una relació fictícia, procurant sempre que les realitats representades siguin comparables o equivalents en algun sentit.</p> <p>A continuació us donem algunes idees de diferents formats que podrien resultar útils, com documentals, youtubers o sèries de ficció. També es poden presentar diferents situacions basades en l'experiència de les educadores; això, però, presenta el desafiament de dissenyar un document prou ric en opinions i descripcions.</p> <p>Es recomana seguir els criteris següents a l'hora de seleccionar o dissenyar aquests materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> - S'haurien de referir a un espai d'oci nocturn similar als que habitualment freqüentem. - Hauran de permetre discutir el tema corresponent a cada bloc. - Han de ser rics en descripcions o opinions en primera persona. - Han de representar una situació o pràctica que volem analitzar. - Han d'involucrar les participants en la capacitació.
	<p>Format presencial – Material proposat per ABD</p>
	<p><u>Tècniques d'observació d'un espai de lleure.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Observació digital no participant: L'observació de les xarxes socials de bars i discoteques vinculades als espais observats o part de la pròpia observació pot aportar informació valuosa. Para atenció a fotos, opinions i vídeos. Compara les opinions dels locals amb les dels usuaris. Mai intervinguis en xats o altres espais de manera encoberta. - Shazam: Analitzar les cançons que es reproduïxen pot aportar molta informació a una observació inicial. - Fotografia: Pot ser una eina que proporcioni informació per a la descripció d'espais o elements urbans que es considerin rellevants. Mai no mostris cares o elements recognoscibles com tatuatges, i evita l'ús excessiu d'aquesta eina o el seu ús per capturar persones en situacions comprometedores. - Dinàmica d'avaluació de coneixements: Trivial de Drogues: Es fan preguntes sobre

diferents conceptes relacionats amb el consum seguint la dinàmica d'un joc de taula.

- **Alcoholímetres:** Es faran servir proves d'alcoholèmia per recopilar dades sobre el consum d'alcohol i el poli consum de drogues.
- **Diagrama de prioritats:** Utilitzant una diana com a diagrama, es convidarà els individus presents als espais d'oci nocturn a construir la seva festa ideal, col·locant els elements més importants al centre i la resta a les vores. Es recomana proporcionar alguns elements amb antelació per potenciar el desenvolupament de la dinàmica.
- **Enregistraments d'àudio:** S'animarà les participants a gravar notes d'àudio sobre el terreny amb les impressions i les descripcions de llocs, situacions, pràctiques i opinions. No és apropiat gravar directament les persones observades, ja que no és una entrevista.

Guió d'observació:

1. Descriu un dels grups observats.

- Com descriuries la majoria de les persones en aquest espai?
- Algú et va cridar l'atenció? Per què?
- Has detectat prejudicis sobre el consum?
- Has detectat mites o desinformació sobre les substàncies?

2. Descriu l'espai.

- És homogeni?
- Hi ha diferents àrees? Es fan servir igual? Heu detectat consums específics en algun lloc concret?
- Totes les persones fan servir tots els espais de la mateixa manera?

3. Descriu les pràctiques.

- Quina és la substància principal? Has detectat altres substàncies?
- Heu detectat estereotips de gènere i sancions respecte al consum? Quins?
- Has detectat conductes de risc? Quins?

4. Hi són presents els tres elements necessaris per al canvi?

Format presencial - Criteris de selecció d'espais de lleure

Criteris de selecció de grup:

- El grup d'observació no es pot excedir de 5 persones, sense incloure la formadora
- Si fos necessari per motius logístics, els grups podran alternar l'observació i el treball en

	<p>línia en exercicis successius.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Es recomana considerar la composició del grup com a mínim en termes de diversitat de gènere. <p>Criteris per a la selecció d'ubicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment. Preferiblement, haurà de ser el mateix lloc on posteriorment es farà la intervenció pilot. - Si és un lloc on passa la violència, hauríem de qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les educadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada. <p>Elements de seguretat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de totes les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des de punts segurs avaluats. - Crear grups de WhatsApp per comunicar casos de divisió del grup o en cas que alguna persona es perdi. - Evitar fer observacions individuals - Escoltar tant els que ens acompanyen com els que acompanyem: no exposar ningú a situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i respecte dins de l'equip. <p>Criteris de selecció:</p> <p>Cada entitat participant haurà d'utilitzar els elements que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin dinàmiques o estratègies que les formadores facin servir habitualment en les seves intervencions.</p>
--	---

BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies

SESSIÓ 3. PRÀCTICA 2: Observació de consums de drogues en espais d'oci nocturn

Descripció de l'exercici

Temps: 2 hores

Els exercicis pràctics tenen dos propòsits: primer, observar els conceptes ensenyats al camp, i segon, simular el procés d'una hipotètica intervenció, mostrant, de manera molt general, totes les fases: Diagnòstic/Disseny/Implementació/Avaluació. En aquest exercici inicial ens centrarem a fer un diagnòstic d'un local d'oci nocturn. Per aconseguir-ho, cal abordar la pregunta de recerca amb l'ajuda del guió que hem dissenyat. L'objectiu no és que les participants proporcionin un diagnòstic precís, sinó presentar-los les eines de recopilació de dades in situ. Les formadores han de conèixer l'espai per aportar les dades necessàries, per això és important seleccionar un lloc que ens resulti familiar o del qual ja tinguem un diagnòstic previ.

Objectius:

En persona:

- Feu dues hores d'observació en un espai d'oci nocturn.
- Respondre les preguntes del guió.

En línia:

- Analitzar un document considerat etnogràfic.
- Respondre les preguntes del guió.

Format presencial

Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Exercici proposat	Resultat Esperat
<p>Criteris de selecció de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El grup d'observació no es pot excedir de 5 persones, sense incloure la formadora - Si fos necessari per motius logístics, els grups podrien alternar l'observació i el treball en línia en exercicis successius. - Es recomana considerar la composició del grup com a mínim 	<p>Ens traslladarem a un espai d'oci nocturn. L'observació amb cada grup tindrà una durada de 2 hores, i s'haurà d'integrar a l'espai i interactuar quan ho considerin oportú per recollir la informació plantejada al guió proporcionat a la sessió anterior.</p> <p>Cal recordar que aquesta pràctica inicial ha d'estar relacionada amb el contingut del bloc 2 de la formació CRISSCROSS (Prevenció i gestió de l'ús de substàncies). Per tant, cal centrar l'observació en aquests temes.</p>	<p>S'espera que, a la sessió següent, cada grup hagi respost, a partir de l'observació realitzada, almenys una pregunta de cada apartat del guió.</p>

<p>en termes de diversitat de gènere.</p> <p>Criteris per a la selecció d'ubicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment; referiblement, el mateix lloc on posteriorment es realitzarà la intervenció pilot. - Si es tracta d'un lloc on passa la violència, cal qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les educadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada. <p>Elements de seguretat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de totes les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des dels punts segurs avaluats. - Crear grups de WhatsApp per comunicar-vos en cas de divisió del grup o pèrdua d'alguna participant. - Evitar fer observacions individuals. - Escoltar tant els que acompanyen com els que acompanyem: no exposar ningú davant de situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i companyonia dins de l'equip. <p>Criteris per a la selecció de eines.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cada entitat participant haurà d'utilitzar els elements que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin 	<p><u>Guió d'observació:</u></p> <p>1. Descriu un dels grups observats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com descriuries la majoria de les persones en aquest espai? - Algú et va cridar l'atenció? Per què? - Has detectat prejudicis sobre el consum? - Has detectat mites o desinformació sobre les substàncies? <p>2. Descriu l'espai.</p> <ul style="list-style-type: none"> - És homogeni? - Hi ha diferents àrees? Es fan servir igual? Has detectat consums específics en algun lloc concret? - Totes les persones fan servir tots els espais de la mateixa manera? <p>3. Descriu les pràctiques</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quina és la substància principal? Has detectat altres substàncies? - Heu detectat estereotips de gènere respecte al consum? Quins? - Has detectat conductes de risc? Quins? <p>4. Hi són presents els tres elements necessaris per al canvi?</p>	
--	---	--

dinàmiques o estratègies que les formadores facin servir habitualment en les seves intervencions.		
---	--	--

Format en línia		
criteris d'inclusió	Exercici proposat	Resultat Esperat
<p>Hauríem de seleccionar documents que considerem etnogràfics, en el sentit que mostrin pràctiques, situacions o opinions en espais d'oci nocturn que vulguem treballar o analitzar. En aquest sentit, haurien de ser comparables o d'alguna manera equivalents als espais d'esbarjo nocturn que planegem observar presencialment.</p> <p>Podem triar tant documents audiovisuals com escrits, però és fonamental tenir en compte que repetirem l'exercici a les pràctiques dels tres primers blocs. Atès que els temes abordats a cada bloc estan relacionats, però són diferents, els documents seleccionats poden estar interconnectats, o podem construir una relació fictícia, procurant sempre que les realitats representades siguin comparables o equivalents en algun sentit.</p> <p>A continuació us donem algunes idees de diferents formats que podrien resultar útils, com documentals, youtubers o sèries de ficció. També es poden presentar diferents situacions basades en l'experiència de les educadores; això, però, presenta el desafiament de dissenyar un document prou ric en opinions i descripcions.</p> <p>Es recomana seguir els criteris següents a l'hora de seleccionar o dissenyar aquests materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> - S'haurien de referir a un espai d'oci nocturn similar als que habitualment freqüentem. - Hauran de permetre discutir el 	<p>Proposem el següent vídeo, que conté tres campanyes per a la prevenció de l'alcohol.</p> <p><u>Preguntes per facilitar l'anàlisi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Et sembla realista la manera de representar els consums i les seves conseqüències? - Es fan les mateixes recomanacions a homes i dones? - Creus que qui va fer el vídeo va identificar els elements per al canvi? - Quins riscos en el consum s'imaginen per als homes i quins riscos per a les dones? Com ho abordaries tu? 	<p>Per a la pròxima sessió s'espera que cadascú hagi respost, a partir del document analitzat, totes les preguntes del guió.</p>

<p>tema corresponent a cada bloc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Han de ser rics en descripcions o opinions en primera persona. - Han de representar una situació o pràctica que volem analitzar. - Han d'involucrar les participants en la capacitat. 		
---	--	--

BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies

Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament.

Descripció general de la sessió

Temps: 2 hores

Per iniciar aquesta sessió és imprescindible haver realitzat el primer exercici pràctic, ja que utilitzarem les observacions i anàlisis de documents etnogràfics per respondre la pregunta de recerca. La resposta obtinguda es correlaciona amb la teoria del canvi de comportament, dissenyant finalment indicadors que permetin conèixer si es donen les condicions per al canvi desitjat.

Objectius:

- Definir un canvi específic que volem promoure a l'espai seleccionat relacionat amb la teoria impartida.
- Dissenyar una llista d'indicadors per comprovar si es compleixen les condicions per al canvi: oportunitat/capacitat/motivació.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentar les activitats.
30'	Comentar els exercicis pràctics duts a terme.	<p>Deixarem un espai per a qui vulgui explicar les impressions sobre l'exercici pràctic realitzat.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Es facilitarà un debat tant sobre les observacions com sobre els documents en línia proposats. Les preguntes dels guions es faran servir per facilitar la discussió.</p> <p>Veure preguntes del guió d'Observació, en cas d'observació presencial, i les Preguntes per facilitar l'anàlisi per al format en línia.</p>
25'	Proposar un canvi	<p>Arribats a aquest punt, i seguint la discussió anterior, hem de decidir quins elements volem canviar i per què. Un criteri a considerar és que hi ha d'haver oportunitat, capacitat i motivació per al canvi. Equiparem treball presencial i online, ja que els documents han estat seleccionats per mostrar aspectes que hem treballat o volem abordar als espais d'oci nocturn, i, per tant, els considerem comparables en algun sentit.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Les participants s'organitzaran en equips d'un mínim de tres i un màxim de

		<p>sis integrants.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Es plantegen als grups les preguntes següents: <ul style="list-style-type: none"> - Quin canvi farien a l'espai observat? - Hi són presents els elements essencials per al canvi? (oportunitat, capacitat i motivació) - S'assignarà un temps de 15 a 20 minuts per arribar a un consens sobre la resposta. - Es presentaran les respostes consensuades de cada grup i se seleccionarà un únic element de canvi per a l'abordatge presencial i un altre per al format en línia.
15'	Avaluació de pràctiques i prejudicis.	<p>Explicarem que tota intervenció ha de ser avaluada, i per això hem de pensar quins elements observables produiran el canvi desitjat amb la intervenció proposada i si el que proposa realment beneficia el públic objectiu. Introduïrem un exercici pràctic per il·lustrar això.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Es facilitarà un debat a partir dels extractes del material audiovisual proposat.</p>
20'	Disseny d'indicadors per promoure el canvi	<p>A partir de la discussió anterior, necessitem crear indicadors que destaquen les oportunitats, les capacitats i les motivacions per al canvi desitjat.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Amb els mateixos grups de l'activitat inicial, les participants han de crear un mínim de 2 indicadors cadascun que permetin inferir l'existència de motivació (2), oportunitat (2) i capacitat per fer el canvi proposat (2). - Hauríem de dedicar un mínim de 10 minuts a la discussió.
20'	Proposta d'intervenció	<p>Les participants suggeriran una activitat inicial d'intervenció. La proposta ha d'estar relacionada amb el canvi que volem promoure.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mantinent els mateixos grups, hi dedicarem uns 10 minuts perquè elaborin una proposta d'intervenció senzilla que incorpori la perspectiva de gènere. Podria ser una dinàmica, una pregunta, una acció, etc. - L'activitat proposada ha d'estar relacionada amb l'oportunitat, la capacitat i la motivació per al canvi identificades anteriorment. - Finalment, dedicarem deu minuts més a presentar totes les intervencions i seleccionar-ne una.

5'	Tancament de la sessió	Concloure la sessió especificant el dia i hora de la pròxima
----	-------------------------------	--

MATERIALS	
BLOC 2 - Prevenció i gestió de l'ús de substàncies	
Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament.	
Contingut	Material proposat per ABD
Avaluació de pràctiques i prejudicis.	<p>Pel·lícula Memento: Escenes en què el protagonista avalua Sami Jankys.</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descriu els elements utilitzats pel protagonista per avaluar Samy. - T'imagines altres maneres possibles d'avaluar la situació? - Reflexionar sobre les implicacions de mala intervenció i avaluació.
	Criteris de selecció de materials.
	<p>En aquesta part de la sessió hem d'aportar materials audiovisuals que donin suport a la teoria i ens permetin reflexionar sobre les implicacions d'una mala avaluació.</p> <p>Ha de contenir els elements següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que l'escenari impliqui una avaluació amb un resultat que puguem valorar. - Que els indicadors utilitzats per a l'avaluació puguin identificar-se fàcilment. - Això ens permet reflexionar sobre els biaixos a les intervencions.

BLOC 3

-

Detecció i
Prevenció de la
Violència en
Contextos de Risc

-

- **Sessió 1: Teoria general sobre la violència**
- **Sessió 2: Violència sexual: detecció, prevenció i suport en les intervencions + Presentació de l'exercici pràctic 3**
- **Sessió 3: Exercici pràctic: Violències a l'oci i als espais d'oci nocturn**
- **Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament**

TEORIA GENERAL

Quan parlem de violència cal començar per localitzar **el triangle de Johan Galtung** (1969). Aquest autor explora les nocions de violència des de tres dimensions (directa, estructural i cultural) amb l'objectiu d'explorar-ne en profunditat els significats i donar compte de les formes arrelades i invisibles. El concepte de violència "**directa**" fa referència a accions físiques o verbals que causen dany o destrucció. Aquesta seria la violència més visible i identificable. A la base del triangle hi ha, en primer lloc, la violència "**estructural**". Això faria referència a la negació de drets i descriuria aquelles formes subjacents de violència arrelades a les estructures socials, polítiques i econòmiques d'una societat que perpetuen la desigualtat i la injustícia. Finalment, la violència "**cultural**" es referiria als prejudicis i es manifestaria a través de normes, valors i creences socials que legitimen i reforcen l'opressió. Aquesta conceptualització ens permet no només reconèixer diferents expressions de violència que sovint són invisibles o naturalitzades, sinó també destacar la seva interrelació; la dimensió estructural legitima la violència cultural, mentre que la violència cultural naturalitza la violència directa. D'aquesta manera, s'entén que totes les formes operen simultàniament i es reforcen mútuament, cosa que fa possible el manteniment de qualsevol sistema d'opressió.

En aquest sentit, el marc de Galtung ens ajuda a entendre el funcionament del sistema de violències articulats pel gènere. **La teoria i l'activisme feminista** han articulats el concepte de "violència de gènere" per mostrar com les estructures de dominació masculina i el sistema sexe-gènere produeixen tot tipus de violència (directa, cultural i estructural) contra les dones i els cossos feminitzats.

Una de les principals manifestacions de la violència de gènere és la **violència sexual**, que serveix com a forma de control i dominació sobre les dones. Es constitueix i es reproduïx a través de múltiples mecanismes imaginaris (sistemes de creences culturals) i una estructura de **desigualtat** que no només la legitima, sinó que també la naturalitza. Referint-se a les nocions de masculinitat hegemònica de Connell (1987), recordem que la violència ha estat construïda socialment com una manifestació predominantment masculina. En aquest sentit, Virginie Despentes (2007) assenyala que la violència sexual és un pacte arrelat en la inferioritat dels cossos gènere com a femenins (no necessàriament el d'una dona cisgènere); l'exclusió d'aquests cossos a través de l'assetjament, l'agressió o la violació forma la base per construir la noció de virilitat i els vincles de solidaritat masculina.

En aquesta línia, un marc explicatiu que permet abordar la violència sexual ha estat el de **l'heterosexualitat obligatòria**. El terme encunyat per Adrienne Rich (1985) mostra com la norma social del desig sexual és l'atracció entre homes i dones sota la lògica del binarisme de gènere. Per a Rich, però, l'heterosexualitat també es comporta com un **règim polític** en el sentit que desplega una sèrie d'estructures culturals, polítiques, legals i econòmiques (la institució del matrimoni, les relacions de parentiu, la divisió sexual del treball, etc.) Així, el règim de l'heterosexualitat funciona com a part de les relacions de poder entre homes i dones, naturalitzant les desigualtats i violències associades amb el sistema sexe-gènere.

D'altra banda, el marc de l'heterosexualitat obligatòria també ens permet entendre com pot ocórrer la violència sexual en contextos de relacions entre persones del mateix sexe o entre persones amb identitats de gènere no conformistes. En aquest sentit, també obre la porta a pensar en l'existència d'altres formes de violència específicament generades per la navegació de la sexualitat fora dels marcs heterossexuals (com ara l'LGBTfòbia).

Rita Segato (2003) descriu la violació com una declaració, un mandat necessari per a la reproducció del gènere com a estructura jeràrquica. Així, el fenomen de la violència emana de dos eixos interconnectats: un d'horitzontal, format per termes vinculats per relacions d'aliança o competència, i un altre de vertical, caracteritzat per vincles de lliurament o expropiació (ibid.). D'aquesta manera, la violència sexual s'ha **naturalitzat** a través d'un sistema de relacions de poder en què els cossos feminitzats han estat objectes de control i dominació. La posició jeràrquica derivada del gènere s'ha complementat amb **estereotips binaris de l'heterosexualitat i mites sobre l'amor romàntic, formant un sistema simbòlic de violència cultural que la reforça**. D'una banda, els estereotips de gènere han construït la sexualitat masculina sota el paper de "penetrador" amb un poder sexual incontrolable, i la sexualitat femenina com a passiva i sempre disponible per al plaer masculí. Aquests rols han perpetuat una comprensió profundament **coitocèntrica i fal·locèntrica** de les relacions sexuals, on el plaer cis-masculí s'ha considerat el propòsit únic dels encontres sexuals. A més d'això, les creences entorn de l'amor romàntic—com l'exclusivitat sexual, la idea que "tot és acceptable per amor", i la noció de patiment com a signe d'afecte o dedicació completa al/la company/a—han dificultat la identificació de comportaments d'agressió sexual i **han castigat els cossos feminitzats que mostren una sexualitat activa i empoderada** que no està subordinada al desig cis-heterosexual.

Gayle Rubin (1989) assenyala la necessitat **ampliar la visió de la violència de gènere i considerar la sexualitat com un eix clau que articula desigualtats específiques, relacionades amb i modelades pel sistema sexe-gènere, però distintes d'ell**. Rubin parla de l'existència d'una jerarquia d'actes sexuals que premia les relacions heterosexuales, monògames, maritals o romàntiques i castiga qualsevol relació o pràctica fora d'aquestes. Així, les relacions sexuals homosexuals, poliamoroses, de grup, relacions intervingudes per l'intercanvi monetari, la masturbació, les pràctiques no coitocèntriques, no fal·locèntriques, sadomasoquistes, entre persones de diferents edats, etc. són castigades en major o menor mesura amb tabú, vergonya, la presumpció de malaltia mental, la manca de respectabilitat, legalitat, suport institucional o beneficis materials (1989). L'estigma que segueix marcant determinades sexualitats o maneres d'exercir la sexualitat té les seves arrels en el marc d'una societat occidental moderna que ha concedit una importància excessiva als actes sexuals, tant des de la tradició religiosa com des de les institucions mèdiques i psiquiàtriques. Això explica la vigència de **mitos** com el de la virginitat, però també la presumpció de patologies mentals cap a persones amb pràctiques sexuals dins del BDSM o amb una activitat sexual molt elevada (pensem en els conceptes de ninfomania, per exemple).

Aquest marc permet articular el concepte de **violència lgbtífòbica com a violència** (directa, cultural o estructural) dirigida a persones que dissenteixen del marc del règim heterosexual, i ressaltar que les conductes sexuals "desviades" segueixen sent una font d'estigma, rebuig i discriminació, independentment del gènere. **Assenyalar que la violència està interrelacionada i es reforça mútuament vol dir tenir en compte com la violència de gènere, sexual o lgbtífòbica es creua amb altres eixos d'opressió com la raça, la classe, la capacitat o l'edat**. Els feminismes negres o decolonials han estat pioners en aquest aspecte, assenyalant com les categories binàries d'"home" o "dona" han estat pensades des de lògiques occidentals. Angela Davis, en el seu reconegut treball *Women, Race and Class* (2004) [1981], exemplifica com la violència de gènere que podrien haver patit les dones blanques dista molt de la violència que les dones negres han experimentat en contextos d'esclavitud o segregació racial. De manera similar, la noció dels homes com a únics perpetradors de la dominació no s'aplica amb les mateixes característiques als homes negres, que també són víctimes de la violència racista i la supremacia blanca (2004).

En aquest sentit, les **estructures de racisme** també han permeat l'anàlisi de la violència sexual, amb prejudicis que sovint destaquen l'estatus racial o migrant dels agressors que no són homes

blancs, vinculant-los amb la figura del depredador o bèstia sexual derivada de les nocions colonials de "salvatgisme" i "retrograda cultural". D'altra banda, en el cas de les dones negres, aquestes són sotmeses a l'exotificació i hipersexualització dels seus cossos.

En resum, les categories analítiques a l'hora d'abordar la violència no poden ser examinades separatament del context en què es troben, ni sense tenir en compte totes les variables que configuren els individus implicats. Els marcs de la violència de gènere i la violència sexual han de ser utilitzats com a eines crítiques des d'una **perspectiva interseccional que tingui en compte el racisme, l'ableisme, l'LGBTQ+fòbia, la classe i altres sistemes estructurals de violència que influeixen com es defineixen els individus implicats en actes de violència.**

BIBLIOGRAFIA

Connell, R. W. (1987). *Genere e potere*. Sydney: Allen and Unwin.

Davis, A. (2004) [1981]. *Donne, razza e classe*. Akal.

Despentes, V. (2007). *La teoria di King Kong*. Melusina.

Galtung, J. (1969). "Violenza, pace e ricerca sulla pace". *Journal of Peace Research*. vol. 6, no. 3 (1969), pp. 167-191. Sage Publications.

Rich, A. (1985). "Eterosessualità obbligatoria ed esistenza lesbica". *DUODA Revista d'Estudis Feministes*, n. 10, pp. 15-45.

Rubin, G. (1989). "Riflettere sul sesso: appunti per una teoria radicale della sessualità". In: Vance, C. (a cura di). *Piacere e pericolo. Esplorando la sessualità femminile*. Talasa Ediciones, pp. 113-190.

Segato, R. L. (2003). *Le strutture elementari della violenza*. Università nazionale di Quilmes.

BLOC 3 - Detecció i Prevenció de la Violència en Contextos de Risc

Sessió 1: Teoria General sobre la Violència

Descripció general de la sessió

Temps: 3 hores

En aquesta sessió, hem d'oferir una visió àmplia de la violència, amb un enfocament particular al perpetrador i les condicions necessàries perquè passi. Continuarem discutint la violència que passa a Internet i conclourem amb una discussió sobre el consentiment entusiasta.

Objectius:

- Explicar la classificació de la violència que fa Galtung.
- Mostrar estereotips de gènere relacionats amb la violència.
- Mostrar exemples de violència que ocorren a Internet.
- Diferenciar entre sexting i sexpredding.
- Definir consentiment entusiasta.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentació dels continguts de la sessió.
40'	Què és la violència?	<p>En aquesta secció cal situar la violència més enllà de la violència directa.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Explicarem el marc del triangle de Galtung juntament amb l'iceberg de la violència de gènere, per fer visibles les diferents dimensions de la violència i les seves corresponents formes de visibilitat/invisibilitat i intensitats. - Després d'això, farem servir un Kahoot per organitzar un concurs grupal. Al Kahoot presentarem casos específics on passa violència, i cada cas s'ha de classificar com a cultural, directe o estructural.
20'	Què és la violència? 1	<p>En aquesta secció, explicarem la diferència entre violència i conflicte, entenent la reproducció dels cicles de violència a diferents escales i com el conflicte pot ser una oportunitat de canvi.</p> <p>Dinàmica:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Llegirem conjuntament un fragment de la introducció del llibre "Conflict Is Not Abuse" de Sarah Schulman. - Debatem els conceptes de violència, conflicte, abús i les estratègies de resposta individuals i col·lectives davant les diferents formes de violència.
35'	Intersecciona- litat	<p>En aquesta secció, abordarem el concepte d'interseccionalitat, descrivint les diferents estructures de violència que s'intersequen amb els individus i com aquestes estructures s'interrelacionen.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veurem una conferència TED en què Kimberlé Crenshaw explica què és la interseccionalitat a través d'exemples i casos reals. Resoldrem qualsevol dubte i deixarem espai per a comentaris. Es posarà èmfasi a entendre la interseccionalitat com una eina que ens permet reconèixer que el poder és relacional i situat, recolzat en la noció de poder de Foucault. - A continuació, ens dividirem en grups per pensar en un exemple de violència per explicar la interseccionalitat. Identificarem els sistemes d'opressió implicats en aquell acte de violència i especificarem les dimensions segons la teoria de Galtung (directa, estructural, simbòlica).
35'	Qui exerceix les violències? Privilegis, estereotips i mitjans de comunicació	<p>En aquesta secció, discutirem com les estructures de poder defineixen les posicions de privilegi i opressió per a diferents individus, alhora que generen estereotips i prejudicis sobre qui exerceix la violència i qui la rep.</p> <p>Explorarem la "potencialitat" que tots els individus encarnen com a perpetradors des de cada eix diferent de poder, permetent un exercici de revisió dels privilegis que habitem.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Revisarem el paper dels mitjans de comunicació en la creació de por i perills sobre quins tipus de violència, així com com defineixen els individus implicats en la violència (víctimes i perpetradors). Utilitzarem vídeos de notícies i titulars de diaris digitals. Els exemples inclouran:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analitzar la campanya municipal "Pla Endreça" de l'Ajuntament de Barcelona a través de cartells i vídeos publicitaris, contrastant-los amb algunes de les accions que han començat a implementar. Identificarem racisme, classisme, aporofòbia i slut-shaming. - Analitzar titulars sobre violència sexual utilitzant material creat per Noctámbul@s, on identifiquem discursos de terror sexual, culpabilització de la víctima i la patologització i l'anonimat dels perpetradors.
10'	Terror sexual als mitjans de	<p>En aquesta secció, utilitzarem l'exemple anterior per introduir el tema de la pròxima sessió: violència sexual. Donarem advertències de contingut per als</p>

	comunicació: introducció a la violència sexual	materials de la següent sessió, oferint un espai de suport col·lectiu o personalitzat per cuidar el grup. Dinàmica: - Llegirem un fragment de <i>King Kong Theory</i> de Virginie Despentes.
5'	Tancament de la sessió	Concloure la sessió especificant el dia i l'hora de la sessió següent.

MATERIALS

BLOC 3 - Detecció i Prevenció de la Violència en Contextos de Risc

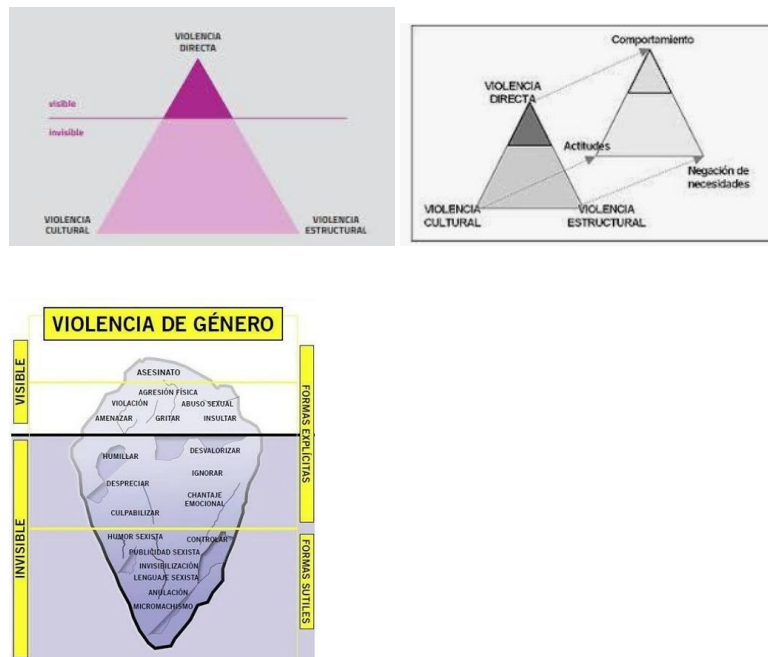
Sessió 1: Teoria General sobre la Violència

Contingut

Material proposat per ABD

Què és la violència?

El triangle de la violència de Galtung i l'iceberg de la violència de gènere.

Criteris de selecció de materials.

No recomanem alterar aquest material, ja que entenem que la teoria és aplicable a tots els contextos socioculturals. En qualsevol cas, la quantitat i el tipus d'informació que proporcionem sobre aquesta teoria s'ha d'adaptar als perfils que participen en la formació. Si el perfil no és acadèmic o d'alt nivell educatiu, no s'aconsella aprofundir en la teoria, encara que cal aclarir-ne alguns conceptes.

Hem de considerar:

- Situar la violència més enllà de la violència directa.
- Distingir entre la violència directa, cultural i estructural.
- Establir connexions entre: violència directa - comportaments/culturalsviolència - actituds/ estructuralviolència - negacióde drets o necessitats.

<p>Què és la violència?</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Per a Kahoot, aquí hi ha alguns exemples de situacions que s'hi poden incloure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prohibir les reunions als parcs i mantenir oberts els bars durant la pandèmia. - Sentir-se obligat a deixar d'estudiar per contribuir econòmicament a casa. - Que quan a un amic que soc lesbiana em digui: "Tu, bollera? Amb la guapa que ets? Jo et canvio de vorera."
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
<p>Què és la violència?</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Sarah Schulman, "El conflicte no és abús" Llegiu l'extracte de la Introducció. Alternativament, es pot substituir per un extracte del fanzine "El conflicte no és el mateix que l'abús" de Laura Macaya (disponible en PDF).</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quines similituds observem entre els tres casos diferents de violència que Schulman analitza? - Com interactuen les dimensions directa, simbòlica i estructural de la violència en aquests exemples? - Quins causes o elements estan implicats en un acte de violència? - Quines estratègies per a la reparació i la resolució creiem que podrien aturar la violència? - És la violència una estratègia vàlida per respondre a la violència? Quina és la diferència entre violència i una reacció davant d'aquesta? - Què necessitem per reparar la violència?
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>

	<p>Podem triar qualsevol material (escrit, audiovisual, descripcions de casos, etc.) que ens ajudi a entendre les diferències entre conflicte i violència, així com les estratègies normalitzades per reaccionar davant del conflicte que condueixen a l'escalada de la violència i a l'exageració del dany. S'ha de concloure que no hem de tolerar ni subestimar cap forma de violència, independentment del seu "grau" d'impacte, però hem d'emfatitzar i reforçar que hem d'advocar per estratègies basades en la justícia restaurativa i la resolució de conflictes que trenquin les dinàmiques cíclics de la violència.</p> <p>Hem de tenir en compte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que hi ha una o més situacions de violència específiques que podem analitzar. - Que el material involucri els perfils a qui volem adreçar-nos.
<p>Interseccionalitat</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>Vídeo: "The Urgency of Intersectionality", Kimberlé Crenshaw (TED) https://www.youtube.com/watch?v=akOe5-UsO2o</p> <p>Preguntes per al debat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Les opressions "s'afegeixen" en les persones? - Hi ha persones sense privilegis? - Pot un privilegi convertir-se en una opressió? - Què és el poder? Com opera? - Quants sistemes de poder coneixem? - Quins privilegis tenim? En quines situacions els percebem? Com ens responsabilitzem d'aquests? <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>Consideracions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ha de ser material que abordi explícitament el concepte d'interseccionalitat. - Ha de contenir exemples que ajudin a entendre com funciona i a facilitar el debat.
<p>Qui exerceix les violències? Privilegis, estereotips i mitjans de</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p><u>Exemples proposats</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Campanya Municipal de l'Ajuntament de Barcelona pel Pla Endreça:

<p>comunicació</p>	<p>https://ajuntament.barcelona.cat/seguretatiprevencio/es/pla-endreca</p> <p>Complementar amb vídeos de notícies sobre delinqüència, pisos de tràfic de drogues, immigració i prostitució en barris com el Raval o La Mina a Barcelona. Exemple: https://www.youtube.com/watch?v=a72HJqQwzo</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qui exerceix quin tipus de violència? - Quins estereotips identifiquem? Amb quins eixos d'opressió es relacionen? - Quines imatges es projecten sobre la inseguretat, el perill i la delinqüència? - Com són les persones que exerceixen violència? Com ens les imaginem? - Quins tipus de violència es destaquen i quins es fan invisibles o es normalitzen? <p>Criteris de selecció de materials.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els materials haurien de provenir de mitjans de comunicació (diaris digitals, notícies de televisió, xarxes socials...) - El contingut hauria de criminalitzar grups específics de la població i servir per entendre els conceptes d'estigma i prejudicis relacionats amb el racisme, lgtbifòbia, aporofòbia, serofòbia, classisme, gènere, slut-shaming, etc. - Els materials haurien d'abastar situacions que siguin identificables i rellevants per als contextos propis dels participants.
<p>Terror Sexual als mitjans de comunicació: Introducció a la violència sexual</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>Seguint la dinàmica anterior, proposem aquest segon exemple:</p> <p>2. <u>Campanyes de terror sexual als mitjans de comunicació per Noctámbul@s:</u></p> <p>https://www.drogasgenero.info/campana-noctambuls-2022-re-enfoquem-el-problema-un-abordaje-mediatico-de-las-violencias-sexuales-con-perspectiva-de-genero/</p> <p>Preguntes per al debat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com caracteritzen les víctimes? Com caracteritzen els agressors? Quins adjectius utilitzen per descriure'ls? Quins detalls es donen més? - Com es descriuen els actes de violència? Quina relació expressen entre la violència i les substàncies? - Quins imaginaris i narratives es despleguen sobre la violència sexual? - Qui és considerat responsable de les agressions?

	<ul style="list-style-type: none"> - Com canviàrem els titulars? Com creieu que s'hauria de fer la cobertura sobre la violència sexual? - Lectura d'un fragment de "Teoría King Kong" de Virginie Despentes. Disponible en PDF (en espanyol): https://www.feministas.org/IMG/pdf/teoria_king_kong_despentes_.pdf
	Criteris de selecció de materials.
	<ul style="list-style-type: none"> - Els materials haurien de provenir de mitjans de comunicació (diaris digitals, notícies de televisió, xarxes socials...) - Haurien de contenir contingut sobre violència sexual on es percebin les narratives de terror sexual. - Haurien d'il·lustrar nocions com la "víctima perfecta", patologitzant o amagant l'agressor, culpabilitzant les víctimes, qüestionant els relats de les víctimes o la instrumentalització de l'ús de substàncies en els discursos sobre agressions sexuals. <p>Haurien de relacionar-se amb situacions i contextos identificables i reconeixibles per als participants.</p>

BLOC 3 - Detecció i Prevenció de la Violència en Contextos de Risc

Sessió 2: Violència sexual: detecció, prevenció i suport en les intervencions

Descripció general de la sessió

Temps: 3 hores

En aquesta sessió, analitzarem el concepte de violència sexual a partir del marc legal actual, els discursos sobre el consentiment i la problematització del desig. Tractarem els principals reptes i debats sobre la violència sexual i proporcionarem directrius per a la seva detecció, prevenció i atenció en intervencions en espais d'oci.

Objectius:

- Descriure la violència sexual i entén les definicions legals dels delictes penals segons la legislació vigent.
- Definir què és el consentiment i el paper que juga en la definició de la violència sexual (de "no vol dir no" a "només sí vol dir sí").
- Identificar les posicions immobilitzadores del feminisme radical que disminueixen l'agència dels cossos feminitzats, problematitzen la construcció de la dona-víctima i promouen una perspectiva d'empoderament sense amagar la matriu patriarcal que pervadeix la violència sexual.
- Entendre les formes de violència sexual en el context de la ciberviolència: defineix i diferencia les pràctiques de sexting i sexpreading.
- Situar les formes de violència sexual en el context dels espais nocturns: proporciona directrius bàsiques sobre com detectar una agressió sexual, com acompanyar la persona, oferir recursos d'orientació i estratègies per a la sensibilització i la prevenció en intervencions en espais d'oci.

Tempo	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentació dels continguts de la sessió.
15'	Sexualitat dels cossos feminitzats: plaer i perill	<p>L'objectiu d'aquesta secció és:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Situar la violència sexual com una forma de violència basada en el gènere. - Entendre com la sexualitat de les dones i els cossos feminitzats ha estat un territori de control i dominació patriarcal. - Entendre la dualitat de l'acció feminista que ha de abordar l'erradicació de la violència sexual, a més de la lluita per l'emancipació dels cossos i la lliberació de la seva sexualitat. <p>Dinàmica:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Llegirem el primer fragment de la introducció de "Plaer i Perill" de Carol Vance. - Discutirem el fragment com a preludi per mantenir-lo com a referència durant tota la sessió.
20'	Violència sexual: marc legal	<p>Definirem la violència sexual a partir de la Llei Orgànica de Garantia Integral de la Llibertat Sexual. Discutirem els canvis legislatius recentment introduïts a la llei espanyola.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Llegirem les definicions dels delictes, traduint-les a un llenguatge clar i comprensible per explicar què és la violència sexual i com es defineixen els diferents tipus de violència (violació, agressió sexual, assetjament sexual). - Abordarem qualsevol dubte i discutirem les aportacions dels canvis legislatius (del "no vol dir no" al "només el sí vol dir sí") per introduir el debat sobre el consentiment.
30'	Consentiment	<p>En aquesta part de la sessió, explicarem el concepte de consentiment i el problematitzarem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com es pot expressar el consentiment? Ha de ser sempre verbal? Amb el consentiment afirmatiu (només el sí vol dir sí), deixem lloc al dubte, a cometre errors? Ha de ser sempre "entusiasta" el consentiment? Quines dones pensem quan parlem de donar consentiment? Quin tipus de relacions? En quines condicions acceptem el consentiment, i en quines altres circumstàncies suposem que les dones no tenen capacitat per decidir? Ha d'haver-hi desig per a que hi hagi consentiment? - Debatrem sobre les complexitats que envolten el consentiment i entendrem que això no vol dir que l'hem de descartar com a eina per establir la línia entre violència i sexualitat. <p>Dinàmica:</p> <p>Veurem els següents vídeos i construirem el debat utilitzant les preguntes anteriors com a referència:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vídeo 1: "El consentiment és tan fàcil com el te" https://www.youtube.com/watch?v=BuuyajcjFC4 - Vídeo 2: "El consentiment no és tan simple com el te" https://www.youtube.com/watch?v=NLKWEUhOHss - Vídeo 3: "El consentiment és una solució màgica?" https://www.instagram.com/p/C30DDoCKbem/
25'	Construcció	<p>En aquesta secció, abordarem el concepte de desig, entenent que és socialment</p>

	<p>del desig</p>	<p>construït.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Examinarem la pornografia i el BDSM per entendre com els nostres desitjos i fantasies són modelats per sistemes d'opressió, com ara el gènere, la raça, la fatfòbia, lgbtphobia, l'ableisme i altres. - Reflexionarem sobre l'estigma i la culpa que certes pràctiques reben depenent dels cossos que impliquen, distingint entre "violència" i les pràctiques BDSM d'alt impacte. - Posarem èmfasi en la importància de la cura i el consentiment dins del BDSM i l'experiència de la sexualitat fora dels marcs cisheteronormatius, coitocèntrics i falocèntrics. - A més, discutirem com la sexualitat dels cossos feminitzats continua estigmatitzada pel mot "puta" i un marc moral que busca restringir-los a rols de reproducció/ maternitat i heterosexualitat. <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veurem contingut que problematitza aquestes qüestions per construir crítiques i reflexions col·lectives.
<p>25'</p>	<p>Ciber-violència. Sexting i Sexpreading</p>	<p>Basat en els temes anteriors, abordarem la violència sexual en l'espai en línia (ciberviolència). Explicarem els conceptes de <i>sexpreading</i> i <i>sextorsió</i> en el context de la violència, i els distingirem del <i>sexting</i>, una pràctica sexual. Farem èmfasi en la necessitat de centrar-nos en l'agressor, observant com, en aquests casos, sovint les narratives es desplacen cap a la culpabilització de la víctima.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Assignarem casos específics a cada grup en aquesta secció. Cada grup analitzarà el seu cas i presentarà les seves conclusions, seguides d'un debat facilitant, proporcionant un espai per al suport en relació amb qualsevol incomoditat o emocions difícils que puguin sorgir.
<p>35'</p>	<p>Indicacions per la intervenció. Prevenció, detecció i acompanyament</p>	<p>En aquesta secció, proporcionarem directrius per a la detecció, suport i prevenció de la violència sexual en espais de lleure.</p> <p>Detecció:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observació de l'espai: Observar les àrees i les seves funcions, la distribució de les persones, les dinàmiques en cada espai, la il·luminació, etc. - Observació de les persones: Revisar els nostres propis biaixos, centrar-nos en les dinàmiques i formes de relacionar-nos que podem observar en el moment, no el que imaginem. Observar la diversitat en termes de classe, raça, gènere i els tipus d'expressions afectives entre individus, etc. - Informants: Identificar qui pot actuar com aliats en la detecció i prevenció.

		<ul style="list-style-type: none"> - Mantingueu en ment els elements teòrics treballats a la sessió anterior. <p>Suport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ser conscients de les nostres limitacions personals i les de l'equip (no som psicòlegs, policies, jutges ni personal sanitari). - Centrar-se en la víctima. Si podem abordar l'agressor, ha de ser per proporcionar informació sobre els actes comesos i fer-lo responsable de les seves accions. Evitar implicar-se en conflictes. Notificar la seguretat (o les autoritats competents) quan hi hagi un risc potencial per a nosaltres mateixos. Dirigir les nostres energies cap al suport a la víctima. - Conèixer els recursos de derivació apropiats. - Primer suport a la víctima: Trobar un espai més tranquil, no tocar la persona, mantenir una posició de disponibilitat i proximitat amb precaució, practicar l'escolta activa, evitar que hagin d'explicar novament la situació (evitar la revictimització), no qüestionar el seu relat, no utilitzar paraules que no han dit (no dir "has estat agredida sexualment" tret que ho hagin dit elles mateixes), no prendre decisions per elles, preguntar què necessiten i sempre respectar els seus desitjos, proporcionar-los recursos de derivació adequats. <p>Prevenció:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedagogia i conscienciació a través de dinàmiques i jocs d'intervenció. Considerar els informants com a figures de suport per a la metodologia entre iguals. <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Explicarem les directrius i recomanacions per a la detecció, suport i prevenció. - Resoldrem qualsevol dubte.
5'	Tancament de la sessió	Concloure la sessió especificant el dia i hora de la següent sessió.

MATERIALS	
BLOC 3 - Detecció i Prevenció de la Violència en Contextos de Risc	
Sessió 2: Violència sexual: detecció, prevenció i suport en les intervencions	
Contingut	Material proposat per ABD
Sexualitat dels cossos feminitzats: plaer i perill	<p>Lectura de l'extracte introductori de <i>Pleasure and Danger</i> de Carol Vance:</p> <p>"En la vida de les dones, la tensió entre el perill sexual i el plaer sexual és molt poderosa. La sexualitat és tant un terreny de constrenyiment, repressió i perill com un terreny d'exploració, plaer i acció. Centrar-se només en el plaer i la gratificació ignora l'estructura patriarcal en la qual les dones actuen; no obstant això, parlar només de la violència i opressió sexual ignora l'experiència de les dones en l'àmbit de l'agència i elecció sexual, i amplifica involuntàriament el terror sexual i la indefensió amb què viuen les dones.</p>
	Criteris de selecció de materials.
	<ul style="list-style-type: none"> - Ha de ser un contingut que ressalti la tensió entre el plaer i el perill que ha impregnat la sexualitat dels cossos feminitzats. Ha de demostrar que tant la lluita per eradicar la violència sexual com la lluita per l'alliberament del desig i l'apoderament sexual mitjançant l'agència són temes importants i essencials per tractar, i que no són mútuament excloents.
Violència sexual: marc legal	Material proposat per ABD
	<p>Marc legislatiu espanyol</p> <p><u>Llei Orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual</u></p> <p>"Es consideren violències sexuals els actes de naturalesa sexual no consentits o que condicionen el lliure desenvolupament de la vida sexual en qualsevol àmbit públic o privat, la qual cosa inclou l'agressió sexual, l'assetjament sexual i l'explotació de la prostitució aliena, així com tots els altres delictes previstos al Títol VIII del Llibre II de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, orientats específicament a protegir les persones menors d'edat. La present llei orgànica pretén donar resposta especialment a les violències sexuals comeses en l'àmbit digital, cosa que inclou la difusió d'actes de violència sexual a través de mitjans tecnològics, la pornografia no consentida i l'extorsió sexual. Així mateix, entre les conductes amb impacte en la vida sexual, es consideren violències sexuals la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament amb connotació sexual i el tràfic amb finalitats d'explotació sexual. Finalment, en coherència amb les recomanacions de la Relatora Especial de les Nacions Unides sobre la violència contra les dones, les seves causes i conseqüències, s'inclou l'homicidi de dones vinculat a la violència sexual, o feminicidi sexual, com la violació més greu dels drets humans vinculada a les violències sexuals, que ha de ser visibilitzada i a la qual s'ha de donar una resposta</p>

específica.”

Agressions sexuals:

“Article 178.

1. Serà castigat amb la pena de presó d'un a quatre anys, com a responsable d'agressió sexual, qui realitzi qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona sense el seu consentiment. Només s'entendrà que hi ha consentiment quan s'hagi manifestat lliurement mitjançant actes que, en atenció a les circumstàncies del cas, expressin de manera clara la voluntat de la persona.
2. Als efectes de l'apartat anterior, es consideren en tot cas agressió sexual els actes de contingut sexual que es realitzin utilitzant violència, intimidació o abús d'una situació de superioritat o de vulnerabilitat de la víctima, així com els que s'executin sobre persones que es trobin privades de sentit o de les quals se n'abusi a causa de la seva situació mental, i els que es realitzin quan la víctima tingui anul·lada per qualsevol causa la seva voluntat.”

Violació

“Article 179.

Quan l'agressió sexual consisteixi en accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies, el responsable serà castigat com a culpable de violació amb la pena de presó de quatre a dotze anys.”

Assetjament sexual

“Article 184.

1. Qui sol·liciti favors de naturalesa sexual, per a si mateix o per a un tercer, en l'àmbit d'una relació laboral, docent, de prestació de serveis o anàloga, continuada o habitual, i amb aquest comportament provoqui a la víctima una situació objectiva i greument intimidatòria, hostil o humiliant, serà castigat, com a autor d'assetjament sexual, amb la pena de presó de sis a dotze mesos o multa de deu a quinze mesos i inhabilitació especial per a l'exercici de la professió, ofici o activitat de dotze a quinze mesos.”

Assetjament sexual al carrer

“(…) Les mateixes penes s'imposaran a aquelles persones que es dirigeixin a una altra amb expressions, comportaments o proposicions de caràcter sexual que creïn a la víctima una situació objectivament humiliant, hostil o intimidatòria, sense arribar a constituir altres delictes de major gravetat.”

Criteris de selecció de materials.

- Recomanem buscar les definicions legals de violència sexual que s'apliquen a cada territori (si existeixen). Contrastem i complementem aquestes definicions a la llum de

	<p>les referències teòriques feministes sobre el concepte de violència sexual.</p>
<p>Consentiment</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Vídeo 1: "El consentiment és tan fàcil com el te" https://www.youtube.com/watch?v=BuuyajcjFC4 - Vídeo 2: "El consentiment no és tan simple com el te" https://www.youtube.com/watch?v=NLKWEUhOHss - Vídeo 3: "El consentiment és una solució màgica?" https://www.instagram.com/p/C30DDoCKbem/
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Els materials haurien d'explicar què és el consentiment, problematitzant-lo com una "solució màgica" o una cosa excessivament simplista, especialment en el context de la judicialització dels casos de violència sexual. Han d'ajudar a entendre el consentiment com una eina vàlida però no rígida (no és un contracte), reconeixent que hi ha diferents formes de negociació en les nostres pràctiques sexuals que no sempre impliquen la verbalització repetida d'un "sí" o "no". - És essencial que els materials incloguin un enfocament crític sobre la supressió de l'agència de les dones i els cossos feminitzats pel que fa a la seva sexualitat. Cal evitar la retòrica de les dones únicament com a víctimes. La perspectiva ha de venir des de l'apoderament i la responsabilitat sobre les pròpies decisions.
<p>Construcció del desig</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Visionarem i comentarem el següent vídeo:</p> <p>1. Salander33: "BDSM is bad" (Enllaç d'Instagram)</p> <p>Complementarem la discussió sobre el desig amb aquest vídeo i text de la filòsofa Clara Serra: (Enllaç d'Instagram)</p> <p>"El desig femení també està modelat pel poder? Sí, sens dubte. Això és exactament el que es tracta: desfer-se de la idea que el desig és pur. Ara, desfer-se completament d'aquesta idea. I per tant, acceptar que ningú pot dir que el seu desig és pur i net, que ningú té la norma per purificar-lo, que ningú té l'autoritat per jutjar els desitjos dels altres com a esclaus. És aquesta insistència en trobar desitjos esclavitzats en els altres que pressuposa la màxima ingenuïtat, creient que el seu desig és lliure i triat. Construir un projecte polític sobre aquesta ingenuïtat és perillós. Combatent la culpa que el patriarcat sempre ha imposat a les dones, s'obre un altre camí: canviar el món i les seves estructures."</p>
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Els materials haurien d'invitar a la reflexió sobre el desig, com es construeix i com podem treballar-hi (evitant la culpa). - Haurien d'il·lustrar el consentiment com una eina vàlida per distingir entre una pràctica sexual "amb violència" (dins les pràctiques BDSM) i la violència sexual (l'absència de consentiment). - No haurien de patologitzar les pràctiques sexuals no normatives (no monògames, no heterosexuales, mediades per intercanvi monetari, que impliquin dolor o rebre dolor, desgenitalitzades, sexe en grup, intergeneracionals, etc.).
<p>Ciberviolència. Sexting i sexpreading</p>	<p style="background-color: #0000FF; color: white; padding: 5px;">Material proposat per ABD</p> <p><u>Exemple de cas 1</u></p> <p>Clau i Feli mantenen una relació sentimental i sexual des de fa tres anys. Durant l'any inicial de la seva relació, van desenvolupar una comunicació efectiva, van establir acords i van generar una confiança considerable l'una en l'altre, ja que mai no van violar cap acord. Recentment, Clau va aconseguir una feina d'infermera a un centre d'un altre municipi. A causa de les restriccions de COVID, va haver de llogar un lloc allà. Tot i estranyar-se, entaulen converses significatives a la nit i decideixen explorar la possibilitat de compartir fotos més íntimes.</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Què opines que enviïn fotos íntimes? - Creus que els podria causar algun problema? Si és així, quins problemes? Com podrien prevenir-los? - Què consideres essencial a l'hora de confiar en una altra persona? - Quin estil de comunicació ha de tenir una parella per mantenir una relació positiva? <p><u>Exemple de cas 2</u></p> <p>Durant la classe de filosofia, el Jaume es posa molt nerviós i comença a riure i a fer gestos a la resta, dient-los que mirin el seu WhatsApp. La classe li fa cas i veuen que els ha reenviat un vídeo d'uns segons, on apareix una companya masturbant-se. Estan en xoc. Alguns ho reenvien a altres companys d'altres classes i d'altres escoles, fins i tot a familiars. Al final de la classe surten al pati i tota l'escola té el vídeo.</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com creus que se sentirà la persona del vídeo quan descobreixi que tothom ho ha compartit? - Com creus que haurien d'haver reaccionat Jaume i la resta de la classe?

	<ul style="list-style-type: none"> - Per què creus que va passar? <p>Com podries ajudar una persona els vídeos privats de contingut sexual de la qual han circulat a l'escola o a la feina?</p> <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>Podem fer servir altres casos o dinàmiques sempre que ens permetin analitzar diferents tipus de violència a partir d'exemples concrets.</p> <p>Consideracions:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Incloure exemples específics de diferents tipus de ciberviolència. - Incloure un exemple que no sigui violent, per exemple, sexting. - Distingir entre sexting i sexpreading. - Assegurar-nos que el material ressoni amb els perfils a què ens dirigim.
<p>Indicacions per la intervenció. Prevenió, detecció i acompanyament</p>	<p>Material proposat per ABD</p> <p>Explica els continguts proposats en relació amb la Detecció, Suport i Prevenció.</p> <p>Criteris de selecció de materials.</p> <p>No es recomana alterar aquesta dinàmica, només adaptar les directrius a cada context (legislació del territori, espai d'intervenció, agents implicats, recursos de derivació, etc.).</p> <p>Es pot complementar amb altres materials que abordin la violència sexual en espais d'oci nocturn, prestant una atenció especial a les advertències de contingut si es presenten materials audiovisuals/històries que aborden directament experiències de violència sexual. Suggereix consultar amb el grup en sessions prèvies per generar consens i sempre oferir un espai per a suport individual o col·lectiu, durant o fora de la sessió, per treballar aquests temes.</p>

BLOC 3 - Detecció i Prevenció de la Violència en Contextos de Risc

Sessió 2: Presentació de l'exercici pràctic 3

Descripció general de la sessió

Temps: 1 hora

Les sessions prèvies a l'exercici pràctic se centraran a familiaritzar les participants amb les tècniques i els materials emprats. Durant aquesta sessió, a més de presentar el següent exercici pràctic, també participarem en exercicis destinats a millorar la nostra capacitat per respondre eficaçment a certs tipus de comentaris.

Objectius:

- Realitzar exercicis d'argumentació.
- Presentar un lloc d'observació o material etnogràfic per analitzar-lo.
- Redactar una pregunta de recerca d'acord amb el lloc o els materials presentats.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentar les activitats.
20'	Contraargumentant la violència estructural contra les dones	Arribats a aquest punt, cal posar l'exemple d'algú que justifiqui un tipus de violència estructural en el context de l'oci nocturn. A partir d'aquesta opinió, hauríem de generar contraarguments. Dinàmica: - Formem grups de 3 a 6 persones i, després de donar-ne l'exemple, els demanem que contraargumenten les opinions expressades.
30'	Presentació d'espais, tècniques i materials per als exercicis pràctics.	Convé començar aclarint que, per a la part pràctica de la formació, les persones podran optar pel format en línia o presencial. S'assignarà el temps adequat per al procés de selecció i formació del grup. 1. Format en línia Proposarem l'anàlisi d'un document considerat etnogràfic, sempre que reflecteixi o capturi algun aspecte que volem explorar: pràctiques, imaginaris, situacions, configuracions espacials, etc. Per orientar l'anàlisi es plantejarà un conjunt de preguntes a respondre. Dinàmica:

		<ul style="list-style-type: none"> - Realitzaran aquest exercici les persones que no puguin o no vulguin fer observació participant. - En el format en línia, cada persona haurà de realitzar l'exercici de forma individual. Per tant, només presentarem les Preguntes per facilitar l'anàlisi (veure secció Materials) i informació bàsica que serveixi per contextualitzar el material que analitzarem: Qui ho va fer? A quins contextos es refereix? Quin tipus de perfil de persones apareix? Quin tipus de format té? Quant de temps ens portarà veure'l o llegir-lo? <p><u>2. Format presencial</u></p> <p>Es proposarà un lloc per a una observació de dues hores. Es proporcionaran i descriuran eines per al registre de dades i un guió de preguntes per guiar l'observació. Cal aclarir que, sota cap circumstància, es faran treballs encoberts, indicant explícitament el nostre paper en totes les interaccions.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primer formarem els grups que faran l'observació. Depenent de la naturalesa dels llocs seleccionats, es recomana determinar la mida del grup, desaconsellant grups més grans de 5 persones. - El lloc d'observació estarà contextualitzat amb informació molt general. Tingueu en compte que aquests han de ser llocs on les formadores hagin treballat anteriorment. - És important explicar que cada individu haurà de gravar notes de veu durant l'observació, ja que haurà d'haver respost com a mínim una pregunta de cada secció del guió d'observació per a la sessió següent. - Per facilitar la feina, podem oferir l'opció als grups de preassignar blocs de preguntes diferents. - A més de l'observació participant, també cal presentar altres eines i tècniques disponibles, tant per establir una bona relació com per recopilar informació. Veure Tècniques d'observació d'un espai d'esbarjo a l'apartat Materials. - Finalment, cal especificar els punts d'inici i fi de les observacions.
5'	Tancament de la sessió	Concloure la sessió especificant el dia i hora de la següent observació.

MATERIALS	
BLOC 3 - Detecció i Prevenció de la Violència en Contextos de Risc	
Sessió 3: Presentació de l'exercici pràctic.	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Contraargumentant la violència estructural contra les dones</p>	<p>Proposem el següent vídeo, que mostra el gerent d'una discoteca explicant per què busca cambres atractives, altes i solteres.</p> <p><u>Preguntes per facilitar l'anàlisi:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Estàs d'acord amb les opinions expressades al vídeo? Per què? - Podeu identificar algun estereotip o prejudici? En cas afirmatiu, quins? - Quins arguments utilitzaries per contrarestar aquestes opinions?
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>En aquesta part de la sessió hem d'aportar materials audiovisuals que donin suport a la teoria i ens permetin reflexionar sobre els prejudicis i la violència que podem trobar durant la intervenció.</p> <p>El vídeo ha d'incloure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opinions que considerem prejudicis o estereotips. - Les opinions han de ser considerades violència contra les dones. - Hi hauria d'haver un component estructural, quant a l'accés a drets, serveis, etc.
<p>Presentació d'espais, tècniques i materials per als exercicis pràctics.</p>	<p>Format online - Material proposat per ABD</p>
	<p><u>Advertiment de contingut</u></p> <p>Cal tenir en compte que si fem servir el material principal, estem mostrant una situació de violència real. En aquest cas parlem de persecució i intent de robatori. Hi pot haver algú a qui això resulti incòmode i no vulgui o no pugui participar a l'exercici. Per tant, hem de proporcionar una advertència de contingut i canviar el material per a totes si algú ho demana. Si proporcionem l'advertiment de contingut el mateix dia, estem obligant algú a exposar-se a l'exercici i expressar-ne el malestar en públic. Per evitar-ho, donarem l'avís de contingut a la primera sessió de metodologia per donar l'oportunitat d'expressar malestar en privat i canviar el material sense dir res a la resta del grup.</p>

Material principal

La facilitadora ha muntat prèviament un vídeo del youtuber Roma Gallardo mostrant i justificant una agressió a la Fira de Màlaga, juntament amb un vídeo del youtuber For Fast al botelló de Màlaga. Aquest últim proporcionarà context a la violència específica al primer vídeo.

Preguntes per facilitar l'anàlisi

- Com descriuries el context que es mostra als vídeos?
- Com descriuries la situació entre les noies menors i els dos senyors?
- Què opines de l'actitud d'ells?
- Què opines de l'actitud d'elles?
- Què opines sobre la manera com les noies usen els telèfons?

Material secundari

Proposem analitzar dos vídeos musicals de reggaeton, un de Nicky Jam i un altre d'Ivy Queen.

Ivy Queen

https://www.youtube.com/watch?v=3KvJsfBuhIU&ab_channel=IvyQueenLaDivaFC

Nicky Jam

https://www.youtube.com/watch?v=kx-7fsiWgg&ab_channel=NickyJamTV

Preguntes per facilitar l'anàlisi

- Com descriuries l'actitud de Nicky Jam? I el d'Ivy Queen?
- Creus que els vídeos musicals expliquen històries realistes?
- Quina és la diferència en la manera com Nicky Jam i Ivy Queen lliguen?
- T'imagines les circumstàncies que podrien derivar d'una forma de lligar i de l'altra?
- Es pot considerar el reggaeton una pràctica sexual?

Format online - Criteris de selecció de materials

Hauríem de seleccionar documents que considerem etnogràfics, en el sentit que mostrin pràctiques, situacions o opinions en espais d'oci nocturn que vulguem treballar o analitzar. En aquest sentit, haurien de ser comparables o d'alguna manera equivalents als espais d'esbarjo nocturn que planegem observar presencialment.

Podem triar tant documents audiovisuals com escrits, però és fonamental tenir en compte que

repetirem l'exercici a les pràctiques dels tres primers blocs. Atès que els temes abordats a cada bloc estan relacionats, però són diferents, els documents seleccionats poden estar interconnectats, o podem construir una relació fictícia, procurant sempre que les realitats representades siguin comparables o equivalents en algun sentit.

A continuació us donem algunes idees de diferents formats que podrien resultar útils, com documentals, youtubers o sèries de ficció. També es poden presentar diferents situacions basades en l'experiència de les educadores; això, però, presenta el desafiament de dissenyar un document prou ric en opinions i descripcions.

Es recomana seguir els criteris següents a l'hora de seleccionar o dissenyar aquests materials:

- S'haurien de referir a un espai d'oci nocturn similar als que habitualment freqüentem.
- Hauran de permetre discutir el tema corresponent a cada bloc.
- Han de ser rics en descripcions i/o opinions en primera persona.
- Han de representar una situació o pràctica que volem analitzar.
- Han d'involucrar les participants en la capacitat.

Format presencial – Material proposat per ABD

Tècniques d'observació d'un espai de lleure.

- **Observació digital no participant:** L'observació de les xarxes socials de bars i discoteques vinculades als espais observats o part de la pròpia observació pot aportar informació valuosa. Para atenció a fotos, opinions i vídeos. Compara les opinions dels locals amb les dels usuaris. Mai intervinguis en xats o altres espais de manera encoberta.
- **Shazam:** Analitzar les cançons que es reproduïxen pot aportar molta informació a una observació inicial.
- **Fotografia:** Pot ser una eina que proporcioni informació per a la descripció d'espais o elements urbans que es considerin rellevants. Mai no mostris cares o elements recognoscibles com tatuatges, i evita l'ús excessiu d'aquesta eina o el seu ús per capturar persones en situacions comprometedores.
- **Dinàmica d'avaluació de coneixements:** "Passa Paraula": Es formulen preguntes sobre diferents conceptes relacionats amb les sexualitats, seguint la dinàmica del concurs televisiu.
- **Alcoholímetres:** Es faran servir proves d'alcoholèmia per recopilar dades sobre el consum d'alcohol i el poli consum de drogues.
- **Diagrama de prioritats:** Utilitzant una diana com a diagrama, es convidarà els individus presents als espais d'oci nocturn a construir la seva festa ideal, col·locant els elements més importants al centre i la resta a les vores. Es recomana proporcionar alguns elements amb antelació per potenciar el desenvolupament de la dinàmica.

- **Enregistraments d'àudio:** S'animarà les participants a gravar notes d'àudio sobre el terreny amb les impressions i les descripcions de llocs, situacions, pràctiques i opinions. No és apropiat gravar directament les persones observades, ja que no és una entrevista.

Guió d'observació:

1. Descriu un dels grups analitzats.

- Com descriuries la majoria de les persones en aquest espai?
- Algú et va cridar l'atenció? Per què?
- Quin tipus de música escolten?
- Pel que fa al gènere, quina composició tenen els grups?

2. Descriure l'espai.

- És homogeni?
- Hi ha diferents espais? Es fan servir de la mateixa manera? Hi ha regles diferents per gènere per accedir als espais?
- Totes les persones fan servir tots els espais de la mateixa manera?
- Hi ha espais insegurs? Per què? Per a qui?

3. Descriure les pràctiques.

- Quina és la substància principal? Has detectat altres substàncies?
- Heu detectat estereotips de gènere respecte al consum? Quins?
- Has detectat conductes de risc? Quins?
- Creus que hi ha o hi podria haver casos de violència? Per què? De quin tipus? Cap a qui? Per part de qui?

4. Hi són presents els tres elements necessaris per al canvi?

Format presencial - Criteris de selecció d'espais de lleure

Criteris de selecció de grup:

- El grup d'observació no pot excedir 5 persones, sense incloure la formadora
- Si fos necessari per motius logístics, els grups podran alternar l'observació i el treball en línia en exercicis successius.
- Es recomana considerar la composició del grup com a mínim en termes de diversitat de gènere.

Criteris per a la selecció d'ubicació:

- Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment. Preferiblement, haurà de ser el mateix lloc on posteriorment es farà la intervenció pilot.
- Si és un lloc on passa la violència, hauríem de qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les educadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada.

Elements de seguretat:

- Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des de punts segurs avaluats.
- Crear grups de WhatsApp per comunicar-se en cas de divisió del grup o si algú es perd.
- No fer observacions individualment
- Escoltar tant els que ens acompanyen com els que acompanyem: no exposar ningú a situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i companyonia dins de l'equip.

Criteris per a la selecció de eines.

Cada entitat haurà d'utilitzar els elements que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin dinàmiques o estratègies que les formadores facin servir habitualment en les seves intervencions.

BLOC 3 - Detecció i prevenció de la violència en contextos de risc

SESSIÓ 3. PRÀCTICA 3: Violències a l'oci i als espais d'oci nocturn

Descripció de l'exercici

Temps: 2 hores

Els exercicis pràctics tenen dos propòsits: primer, observar els conceptes ensenyats al camp, i segon, simular el procés d'una hipotètica intervenció, mostrant, de manera molt general, totes les fases: Diagnòstic/Disseny/Implementació/Avaluació. En aquest exercici inicial ens centrarem a fer un diagnòstic d'un local d'oci nocturn. Per aconseguir-ho, cal abordar la pregunta de recerca amb l'ajuda del guió que hem dissenyat. L'objectiu no és que les participants proporcionin un diagnòstic precís, sinó presentar-los les eines de recopilació de dades in situ. Les formadores han de conèixer l'espai per aportar les dades necessàries, per això és important seleccionar un lloc que ens resulti familiar o del qual ja tinguem un diagnòstic previ.

Objectius:

En persona:

- Fer dues hores d'observació en un espai d'oci nocturn.
- Respondre les preguntes del guió.

En línia:

- Analitzar un document considerat etnogràfic.
- Respondre les preguntes del guió.

Format presencial

Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.
<p>Criteris de selecció de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El grup d'observació no pot excedir 5 persones, sense incloure la formadora - Si fos necessari per motius logístics, els grups podran alternar l'observació i el treball en línia en exercicis successius. - Es recomana considerar la 	<p>Ens traslladarem a un espai d'oci nocturn. L'observació amb cada grup tindrà una durada de 2 hores, i s'haurà d'integrar a l'espai i interactuar quan ho considerin oportú per recollir la informació plantejada al guió proporcionat a la sessió anterior. Cal recordar que aquesta pràctica inicial ha d'estar relacionada amb el contingut del bloc 3 de la formació CRISSCROSS (detecció i prevenció de la violència en contextos de risc). Per tant, cal centrar</p>	<p>S'espera que, a la sessió següent, cada grup hagi respost, a partir de l'observació realitzada, almenys una pregunta de cada apartat del guió.</p>

<p>composició del grup com a mínim en termes de diversitat de gènere.</p> <p>Criteris per a la selecció d'ubicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment. Preferiblement, haurà de ser el mateix lloc on posteriorment es farà la intervenció pilot. - Si és un lloc on passa la violència, hauríem de qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les educadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada. <p>Elements de seguretat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de totes les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des de punts segurs avaluats. - Crear grups de WhatsApp per comunicar casos divisions del grup o que algú es perdi. - Evitar fer observacions individuals. - Escoltar tant els que ens acompanyen com els que acompanyem: no exposar ningú a situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i companyonia dins de l'equip. <p>Criteris per a la selecció de eines.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cada entitat social haurà d'utilitzar els elements que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin dinàmiques o 	<p>l'observació en aquests temes.</p> <p><u>Guió d'observació:</u></p> <p>1. Descriu un dels grups observats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com descriuries la majoria de les persones en aquest espai? - Algú et va cridar l'atenció? Per què? - Quin tipus de música escolten? - Pel que fa al gènere, quina composició tenen els grups? <p>2. Descriu l'espai.</p> <ul style="list-style-type: none"> - És homogeni? - Hi ha diferents espais? Es fan servir de la mateixa manera? Hi ha regles diferents per gènere per accedir als espais? - Totes les persones fan servir tots els espais de la mateixa manera? - Hi ha espais insegurs? Per què? Per qui? <p>3. Descriu les pràctiques.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quina és la substància principal? Has detectat altres substàncies? - Heu detectat estereotips de gènere respecte al consum? Quins? - Has detectat conductes de risc? Quins? - Creus que hi ha o hi podria haver casos de violència? Per què? De quin tipus? Cap a qui? Per qui? 	
--	--	--

<p>estratègies que les formadores facin servir habitualment en les seves intervencions.</p>		
<p>Format en línia</p>		
<p>Criteris d'inclusió</p>	<p>Criteris d'inclusió</p>	<p>Criteris d'inclusió</p>
<p>Hauríem de seleccionar documents que considerem etnogràfics, en el sentit que mostrin pràctiques, situacions o opinions en espais d'oci nocturn que vulguem treballar o analitzar. En aquest sentit, haurien de ser comparables o d'alguna manera equivalents als espais d'esbarjo nocturn que planegem observar presencialment.</p> <p>Podem triar tant documents audiovisuals com escrits, però és fonamental tenir en compte que repetirem l'exercici a les pràctiques dels tres primers blocs. Atès que els temes abordats a cada bloc estan relacionats, però són diferents, els documents seleccionats poden estar interconnectats, o podem construir una relació fictícia, procurant sempre que les realitats representades siguin comparables o equivalents en algun sentit.</p> <p>A continuació us donem algunes idees de diferents formats que podrien resultar útils, com documentals, youtubers o sèries de ficció. També es poden presentar diferents situacions basades en l'experiència de les educadores; això, però, presenta el desafiament de dissenyar un document prou ric en opinions i descripcions.</p> <p>Es recomana seguir els criteris següents a l'hora de seleccionar o dissenyar aquests materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> - S'haurien de referir a un espai d'oci nocturn similar als que 	<p><u>Advertiment de contingut</u></p> <p>Cal tenir en compte que si fem servir el material principal, estem mostrant una situació de violència real. En aquest cas parlem de persecució i intent de robatori. Hi pot haver algú a qui això resulti incòmode i no vulgui o no pugui participar en l'exercici. Per tant, hem de proporcionar una advertència de contingut i canviar el material per a tots si algú ho demana. Si proporcionem l'advertiment de contingut el mateix dia, estem obligant algú a exposar-se a l'exercici o exposant-lo a expressar el malestar en públic. Per evitar-ho, donarem l'avís de contingut a la primera sessió de metodologia per donar l'oportunitat d'expressar malestar en privat i canviar el material sense dir res a la resta del grup.</p> <p><u>Material principal</u></p> <p>La facilitadora ha recopilat prèviament un vídeo del youtuber Roma Gallardo mostrant i justificant una agressió a la Fira de Màlaga, juntament amb un vídeo del youtuber For Fast al botelló de Màlaga. Aquest últim proporcionarà context a la violència específica al primer vídeo.</p> <p><u>Preguntes per facilitar l'anàlisi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Com descriuries el context que es mostra als vídeos? - Com descriuries la situació entre les nenes menors i els dos homes? 	<p>Per a la pròxima sessió s'espera que cadascú hagi respost, a partir del document analitzat, totes les preguntes del guió.</p>

<p>habitualment freqüentem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauran de permetre discutir el tema corresponent a cada bloc. - Han de ser rics en descripcions o opinions en primera persona. - Han de representar una situació o pràctica que volem analitzar. - Han d'involucrar les participants en la capacitació. 	<ul style="list-style-type: none"> - Què en penses de les actituds? - Què opines de les actituds de les noies? - Què opines sobre la manera com les noies usen els telèfons? <p><u>Material secundari</u></p> <p>Proposem analitzar dos vídeos musicals de reggaeton, un de Nicky Jam i un altre d'Ivy Queen.</p> <p>Ivy Queen</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=3KvJsfBuhlU&ab_channel=IvyQueenLaDivafC</p> <p>Nicky Jam</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=kkx-7fsiWgg&ab_channel=NickyJamTV</p> <p>Vídeo alternatiu (en anglès)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=iUj2OHLAG3w</p> <p><u>Preguntes per facilitar l'anàlisi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Com descriuries l'actitud de Nicky Jam? I el d'Ivy Queen? - Creus que els vídeos musicals expliquen històries realistes? - Quina és la diferència en la manera com Nicky Jam i Ivy Queen aborden el fet de lligar? - T'imagines les circumstàncies que podrien sorgir d'una manera de lligar i de l'altra? - Es pot considerar el reggaeton una pràctica sexual? 	
--	---	--

BLOC 3 - Detecció i prevenció de la violència en contextos de risc

Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament.

Descripció general de la sessió

Temps: 2 hores

Per iniciar aquesta sessió és imprescindible haver realitzat el primer exercici pràctic, ja que utilitzarem les observacions i anàlisis de documents etnogràfics per respondre la pregunta de recerca. La resposta obtinguda es correlacionarà amb la teoria del canvi de comportament, dissenyant finalment indicadors que permetin conèixer si es donen les condicions per al canvi desitjat.

Objectius:

- Definir un canvi específic que volem promoure a l'espai seleccionat relacionat amb la teoria impartida.
- Dissenyar una llista d'indicadors per comprovar si es compleixen les condicions per al canvi: oportunitat/capacitat/motivació.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	Presentar les activitats: la sessió estarà orientada a discutir els exercicis pràctics.
30'	Comentar els exercicis pràctics duts a terme.	<p>Deixarem un espai per a qui vulgui explicar les impressions sobre l'exercici pràctic dut a terme.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Es facilitarà un debat tant sobre les observacions com sobre els documents en línia proposats. Les preguntes dels guions es faran servir per facilitar aquesta discussió.</p> <p>Veure preguntes del guió d'Observació, en cas d'observació presencial, i les Preguntes per facilitar l'anàlisi per al format en línia.</p>
25'	Proposar un canvi	<p>Arribats a aquest punt, i seguint la discussió anterior, hem de decidir quins elements volem canviar i per què.</p> <p>Un criteri a considerar és que hi ha d'haver oportunitat, capacitat i motivació per al canvi. Equiparem treball presencial i online, ja que els documents han estat seleccionats per mostrar aspectes que hem treballat o volem abordar als espais d'oci nocturn, i, per tant, els considerem comparables en algun sentit.</p> <p>Dinàmica:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Les participants s'organitzaran en equips d'un mínim de tres i un màxim de sis integrants. - Es plantejaran als grups les preguntes següents: <ul style="list-style-type: none"> • Quin canvi us agradaria fomentar a l'espai observat? • Hi són presents els elements essencials per al canvi? (oportunitat, capacitat i motivació) - S'assignarà un temps de 15 a 20 minuts per arribar a un consens sobre la resposta. - Es presentaran les respostes consensuades de cada grup i se seleccionarà un únic element de canvi per a l'abordatge presencial i un altre per al format en línia.
15'	Saber perdre i acompanyar	<p>El propòsit d'aquest exercici és mostrar que no sempre podem fer canvis, ja que moltes vegades el context és tan complex que no ho permet. Hem d'explicar que en aquests casos només cal oferir suport.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Es presentarà un material audiovisual juntament amb preguntes per facilitar-ne el debat.</p>
20'	Disseny d'indicadors per promoure el canvi	<p>A partir de la discussió anterior, necessitem crear indicadors que destaquin les oportunitats, les capacitats i les motivacions per al canvi desitjat.</p> <p>Dinàmica:</p> <p>Amb els mateixos grups de l'activitat inicial, les participants han de crear un mínim de 2 indicadors cadascun que permetin inferir l'existència de motivació (2), oportunitat (2) i capacitat per fer el canvi proposat (2).</p> <p>Hauríem de dedicar un mínim de 10 minuts a la discussió.</p>
20'	Proposta d'intervenció	<p>Les participants suggeriran una activitat inicial d'intervenció. La proposta ha d'estar relacionada amb el canvi que volem promoure.</p> <p>Dinàmica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mantenint els mateixos grups, hi dedicarem uns 10 minuts perquè elaborin una proposta d'intervenció senzilla. Podria ser una dinàmica, una pregunta, una acció, etc. - L'activitat recomanada ha d'estar relacionada amb l'oportunitat, la capacitat i la motivació per al canvi identificades anteriorment.

		- Finalment, dedicarem deu minuts més a presentar totes les intervencions i seleccionar-ne una.
5'	Tancament de la sessió	Concloure especificant el dia i hora de la sessió següent.

MATERIALS	
BLOC 3 - Detecció i prevenció de la violència en contextos de risc	
Sessió 4: Aplicació de la metodologia de la roda de canvi de comportament.	
Contingut	Material proposat per ABD
Saber perdre i acompanyar	<p>Vídeo Rèquiem for a dream - El monòleg d'Ellen Burstyn</p> <p>Preguntes per a la discussió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quines són les causes que Ellen consumeixi? - Identifiques les motivacions, les oportunitats i les capacitats per consumir d'Ellen? - I les motivacions, les oportunitats i les capacitats per no consumir? - Quin tipus d'intervenció caldria fer per ajudar l'Ellen?
	Criteris de selecció de materials.
	<p>En aquesta part de la sessió hem d'aportar materials audiovisuals que donin suport a la teoria i ens permeti reflexionar sobre violències estructurals. Hem de poder identificar els tres elements del canvi a la inversa, motivació, oportunitats i capacitat per no canviar.</p>

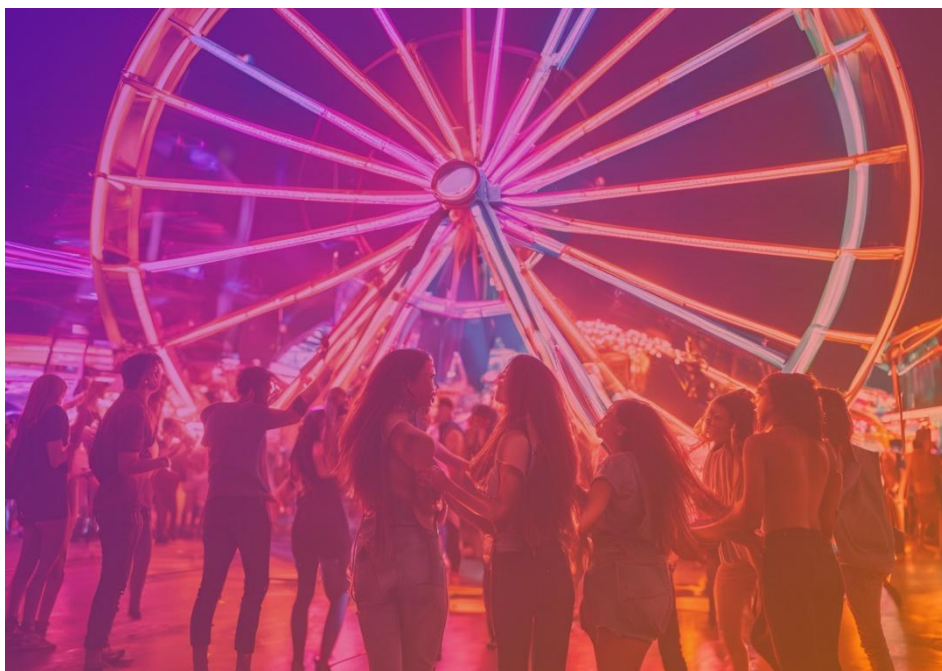
BLOC 4

-

Com aplicar el model
de roda de canvi de
comportament

-

- **Sessió 1: Disseny d'una intervenció**
- **Sessió 2: Implementar una intervenció - Pràctica 4**
- **Sessió 3: Valoració i Avaluació**

BLOC 4 - Com aplicar el model de roda de canvi de comportament

Sessió 1: Disseny d'una intervenció

Descripció general de la sessió

Temps: 3 hores

L'objectiu d'aquest bloc formatiu final és posar en pràctica els coneixements transmesos durant totes les sessions anteriors. Aquesta primera sessió de 3 hores se centrarà a planificar una acció específica que abordi una de les preguntes de canvi de comportament generades al llarg dels exercicis pràctics de les sessions metodològiques anteriors. S'explicarà el marc d'intervenció, els grups d'intervenció i els torns. La resta de la sessió guiarà els grups a triar una pregunta sobre canvi de comportament de les generades anteriorment i a implementar una intervenció específica durant la pràctica. En finalitzar aquesta sessió, tots els grups hauran de presentar els apartats següents:

- Quin canvi es vol generar
- Indicadors de capacitat/oportunitat/motivació
- Acció específica i com es relaciona amb els indicadors
- Resultats esperats

Per a aquesta sessió és requisit obligatori fer la pràctica de forma presencial, atesa la importància de poder implementar una acció específica que permeti posar en pràctica els coneixements transmesos almenys una vegada al llarg de la formació.

Objectius:

- Explicar el context de la intervenció: estand amb itineràncies
- Establir grups de treball
- Establir horaris per a la part pràctica de cada grup de treball.
- Assegurar que cada grup de treball tingui un pla d'intervenció propi per implementar

Temps	Contingut	Descripció
10'	Presentació del darrer bloc i de la sessió	<p>Es presentarà el darrer bloc i se n'explicarà el funcionament. Es posarà èmfasi que en aquest cas no existeix l'opció en línia per a la part pràctica.</p> <p>En aquesta primera sessió s'explicarà la durada més gran de la part pràctica i el seu funcionament.</p> <p>La segona sessió serà la part pràctica, i la darrera sessió serà el tancament de la intervenció i la formació.</p>

<p>20'</p>	<p>Explicació del funcionament de la darrera part pràctica i context de la intervenció.</p>	<p>S'explicarà com es farà la part pràctica d'aquest darrer bloc: es treballarà en grups, i hauran de seleccionar i treballar per donar resposta a 4 aspectes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 pregunta de canvi prèviament treballada - Els seus indicadors COM (capacitat, oportunitat, motivació) - 1 acció específica - Els resultats esperats i els indicadors per mesurar-los <p>S'explicarà el context en què cal incloure l'acció concreta.</p> <p>L'acció concreta ha d'estar relacionada amb un dels tres blocs de continguts anteriors: sexualitat i relacions de gènere, consum de substàncies o violència.</p>
<p>10'</p>	<p>Divisió en grups de treball i distribució de torns a la intervenció.</p>	<p>El grup es dividirà en equips.</p> <p>S'explicaran els torns i els donaran uns minuts per organitzar-se i decidir.</p> <p>Finalment, s'assignaran els torns.</p>
<p>120'</p>	<p>Temps de treball</p>	<p>Es donarà temps als grups perquè treballin en els 4 aspectes que cal abordar.</p> <p>Les preguntes seran ateses i respostes. És recomanable prestar atenció als grups per orientar-los.</p> <p>Es poden fer servir materials que es considerin rellevants.</p>
<p>5'</p>	<p>Tancament de la sessió</p>	<p>La sessió es tancarà preguntant si hi ha cap dubte. Es confirmaran els horaris i llocs de reunió i es donarà per conclosa la sessió.</p>

MATERIALS	
BLOC 4 - Com aplicar el model de roda de canvi de comportament	
Sessió 1: Disseny d'una intervenció	
Contingut	Material proposat per ABD
Explicació del funcionament de la darrera part pràctica i context de la intervenció.	Informació bàsica sobre el pilot que cal implementar a través del projecte CRISSCROSS i el diagnòstic realitzat.
	Criteris de selecció de materials.
	Els dos primers punts s'han treballat individualment al llarg de tota la formació. En cas que no estiguin disponibles, es poden abordar els de la pràctica pilot. La selecció del lloc de pràctica potser on s'implementarà la prova pilot o altres espais on ja es facin intervencions similars (com estands en espais d'oci, per exemple).
Temps de treball	Material proposat per ABD
	Es faran servir materials generats individualment durant tot el procés formatiu. Durant aquest procés, es faran servir dades d'investigacions específiques.
	Criteris de selecció de materials.
	En els casos en què els grups no tinguin preguntes de canvi, es poden proporcionar algunes preguntes específiques del pilot (ja utilitzades o no), d'altres que es vulguin posar a prova, d'altres entitats sòcies, etc. Es poden emprar dades de recerca individual, nacional o europea. Es recomana considerar la composició del grup, almenys pel que fa a la diversitat de gènere.

BLOC 4 - Com aplicar el model de roda de canvi de comportament

SESSIÓ 2. PRÀCTICA 4: Implementar una intervenció

Descripció de l'exercici

Temps: 4 hores

Aquesta pràctica, obligatòria, consistirà a implementar la intervenció dissenyada a la sessió anterior. La pràctica es farà a l'espai on es farà el pilot. Les accions específiques a implementar es duran a terme en el context de la intervenció base que es durà a terme al pilot, i s'adaptarà per a cada entitat participant

Proposta d'intervenció d'ABD: muntar un estand informatiu amb 3 persones participants i 1 tècnica del projecte, i 3 persones fent itineraris amb 1 tècnica del projecte. Els grups s'organitzaran en torns de 2 hores, i la intervenció total tindrà una durada de 6 hores diàries.

Els rols dins de cada grup es dividiran en dos: persones que implementen l'acció específica i persones que avaluen el desenvolupament d'aquesta acció. Les 2 hores restants de la sessió es dediquen al treball en grup al voltant de la preparació de l'activitat, implementació, recopilació de dades i avaluació.

Objectius:

- Implementar una acció específica per assolir un canvi concret en el marc d'una intervenció social.
- Avaluar la implementació d'una acció específica en relació amb el canvi proposat en el marc d'una intervenció social.

Format presencial

Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.	Criteris d'inclusió a l'elecció de llocs d'observació.
<p>Criteris de selecció de grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - El grup d'observació no pot excedir 5 persones, sense incloure la formadora - Si fos necessari per motius logístics, els grups podran alternar l'observació i el treball en línia en exercicis successius. - Es recomana considerar la composició del grup com a mínim en termes de diversitat de gènere. 	<p>Implementació d'una acció específica per aconseguir un canvi concret en el marc d'una intervenció social. Per això s'ha de completar el següent guió emplenat a la sessió anterior:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 pregunta de canvi prèviament treballada - Els seus indicadors COM (capacitat, oportunitat, motivació) - 1 acció específica - Els resultats esperats i els 	<p>S'espera que, a la sessió següent, cada grup hagi respost, a partir de l'observació realitzada, almenys una pregunta de cada apartat del guió.</p>

<p>Criteris per a la selecció d'ubicació:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauria de ser un local d'esbarjo nocturn on les educadores hagin treballat anteriorment. Preferiblement, haurà de ser el mateix lloc on posteriorment es farà la intervenció pilot. - Si és un lloc on passa la violència, hauríem de qüestionar la rellevància d'una observació inicial. En aquest cas, hem de considerar l'experiència prèvia tant de les formadores com de les participants en aquest o altres llocs. La participació mai no ha de ser forçada. <p>Elements de seguretat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Considerar l'arribada i la sortida dels espais d'oci nocturn, garantint la seguretat de totes les participants. Es recomana arribada i sortida conjunta des de punts segurs avaluats. - Crear grups de WhatsApp per comunicar-se en cas de divisió del grup o si algú es perd. - Evitar fer observacions individuals - Escoltar tant els que ens acompanyen com els que acompanyem: no exposar ningú a situacions no desitjades, finalitzar l'observació si algú del grup ho sol·licita i, en general, mostrar sensibilitat i companyonia dins de l'equip. <p>Criteris per a la selecció de eines.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cada entitat social haurà d'utilitzar els materials que consideri més apropiats en el seu context. Es recomana que siguin dinàmiques o estratègies que les formadores facin servir habitualment en les 	<p>indicadors per mesurar-los.</p> <p>L'actuació concreta s'emmarcarà dins d'una intervenció típica que es durà a terme durant el pilot.</p> <p>Proposta d'intervenció de ABD. La proposta d'intervenció té dues formes principals: atenció estàtica des d'un estand informatiu, amb materials informatius, cartells específics i materials necessaris. L'altra forma de contacte amb la població usuària és mitjançant itineraris pels espais circumdants a l'àrea d'intervenció.</p> <p>Per a actuacions en estands i itineraris es disposarà dels recursos següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alcohòlímètres - Joc trivial de drogues - Dispensació responsable de barreres - Passa paraula (Joc de paraules) - Joc de pistes sobre violència sexual (Cluedo de violències sexuals) - Joc ITS (Infeccions de Transmissió Sexual) <p>De la mateixa manera, dins de cada equip hi haurà un rol per a les persones que recopilin dades durant l'acció amb l'objectiu d'avaluar els seus resultats en funció del canvi desitjat. Per això, les eines proporcionades inclouran:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observació no participant - Dinàmiques d'avaluació de coneixements (joc de paraules, trivial sobre drogues i dispensació responsable de barreres) - Shazam (una aplicació de reconeixement de música) 	
---	--	--

seves intervencions.	<ul style="list-style-type: none">- Fotografia- Diagrama de prioritats- Enregistraments d'àudio	
----------------------	---	--

BLOC 4 - Com aplicar el model de roda de canvi de comportament

Sessió 3: Valoració i avaluació

Descripció general de la sessió

Temps: 3 hores

Aquesta darrera sessió del bloc tindrà com a base la sessió pràctica prèvia obligatòria. Suposarà revisar el treball fet a la primera sessió del darrer bloc i avaluar l'acció implementada. De la mateixa manera, l'atenció se centra en els resultats obtinguts i els resultats esperats.

Es realitzarà una revisió del funcionament de l'acció en relació amb els objectius proposats i la pregunta de canvi seleccionada.

Finalment, la sessió abordarà fortaleces i propostes de millora de l'acció implementada.

Es farà una avaluació global de la formació utilitzant els mètodes suggerits per la Universitat de Sevilla, centrant-se en els aspectes rellevants.

Temps	Contingut	Descripció
5'	Presentació de la sessió	S'introduiran els temes a tractar a l'últim bloc i els seus continguts: debat sobre les accions implementades i les seves valoracions, valoració dels dos aspectes, avaluació de la formació i valoració global de tota la formació.
45'	Discutir el context d'intervenció i les pràctiques específiques.	<p>Reunirem els equips de treball i brindarem un espai perquè tothom que vulgui compartir les seves impressions sobre l'exercici pràctic. Així mateix, farem servir les preguntes dels guions treballats en sessions metodològiques anteriors. Es faran servir les preguntes relacionades amb les Descripcions de pràctiques de cada bloc temàtic anterior.</p> <p>Per finalitzar aquesta part de la sessió, es projectarà un vídeo d'un mitjà de comunicació que retrata les pràctiques d'oci nocturn de persones joves relacionades amb el consum de substàncies. Es presentarà als grups una sèrie de preguntes per estimular el debat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hi ha similituds a les pràctiques? I les diferències? - Creus que hi ha canvis als indicadors COM? - Quines accions implementaries en aquest context? Les mateixes? Per què? Diferents? Per què?
80'	Discutir l'acció implementada i els seus	A partir del vídeo anterior i la discussió generada, es presentaran les accions específiques que va implementar cada grup. Cada equip tindrà temps per respondre una sèrie de preguntes:

	<p>resultats.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Quina acció heu implementat? A quins indicadors COM s'ha dirigit la vostra acció? - S'ajusta l'acció al marc d'intervenció? Com? Per què? Identifiqueu potencialitats o barreres? - Quins eren els resultats esperats? Quins han estat els resultats obtinguts? - Heu aconseguit l'objectiu proposat? Com? Per què? - Què ha sortit bé a la vostra acció? I malament? Per què? - Com milloraríeu la vostra acció? Teniu alguna idea per a noves accions o dinàmiques específiques? - Com milloraríeu la intervenció (estand + itinerància)? <p>Les formadores guiaran el procés de treball i abordaran qualsevol pregunta específica que sorgeixi.</p>
<p>40'</p>	<p>Lliurament de materials, valoració, valoració i tancament de la formació.</p>	<p>Es presentaran i explicaran els diferents materials que es lliuraran a les participants en la formació completa. Se n'explicarà cadascuna el contingut.</p> <p>S'aclareix que part de l'avaluació del programa CRISSCROSS implica administrar una enquesta a les persones que reben la formació.</p> <p>Finalment, cal recordar que s'administrarà un altre qüestionari sobre l'avaluació de la formació. Es tancarà la formació preguntant-los les seves impressions sobre els continguts, les pràctiques, si manca o sobra algun aspecte, aplicabilitat als seus camps, etc.</p> <p>Es proporcionaran contactes, adreces, xarxes socials i altra informació rellevant. S'agrairà a les participants i es donarà per acabada oficialment la capacitació.</p>

MATERIALS	
BLOC 4 - Com aplicar el model de roda de canvi de comportament	
Sessió 3: Valoració i avaluació	
Contingut	Material proposat per ABD
<p>Discutir el context d'intervenció i les pràctiques específiques.</p>	<p><u>Guió de preguntes relacionades amb les pràctiques dels blocs anteriors:</u></p> <p>BLOC 1 - Gènere i sexualitats. Descriu les pràctiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heu identificat estereotips de gènere? Quins? - Has notat dinàmiques o pràctiques vinculades al gènere? Quins? - Perceps l'espai com a equitatiu en termes de gènere i experiències de sexualitat? <p>BLOC 2 - Consum de substàncies. Descriu les pràctiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quina és la substància principal? Has identificat altres substàncies? - Heu observat estereotips de gènere relacionats amb el consum de substàncies? Quins? - Has identificat conductes de risc en l'ús de substàncies? Quins? - Has detectat pràctiques de cura? Quins? <p>BLOC 3 - Detecció i prevenció de la violència en contexts de risc. Descriu les pràctiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heu detectat estereotips de gènere? Quins? - Has detectat dinàmiques o pràctiques articulades pel gènere? Quins? - Et sembla un espai equitatiu pel que fa al gènere i la vivència de les sexualitats? - Consideres que es donen o es poden donar violències? Per què? Quins? A qui? Per qui? <p>Per a la segona part, el vídeo suggerit està relacionat amb el fenomen comunament conegut com a "Tren Botellón", fenomen social recurrent al llarg dels anys. Es tracta de joves del nucli urbà de Barcelona que es desplacen a zones més allunyades de l'àrea metropolitana per anar a dues discoteques, iniciant-ne el consum als trens que utilitzen per desplaçar-se.</p> <p>Aquesta notícia, amb vídeo i text, és del 2023: [Tren del Botellón – El Periódico]</p>
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>

	<p>Per a la selecció del material audiovisual, els criteris són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mostrar la població a la qual es dirigirà el pilot i les pràctiques d'oci nocturn - Mostrar pràctiques de consum de substàncies - Que les pràctiques mostrades siguin similars, però amb diferències, per exemple, espais de consum o formes de transport diferents; en el cas d'ABD, el pilot i aquest material tenen en comú que mostren pràctiques d'oci nocturn i consum d'alcohol en via pública vinculades a espais de lleure formals, però al vídeo un dels llocs on es consumeix és diferent d'on s'implementarà el pilot <p>L'objectiu és presentar contextos similars per introduir, a l'apartat següent, l'adequació de les accions proposades en el marc del tipus d'intervenció i context.</p>
<p>Lliurament de materials, valoració, valoració i tancament de la formació.</p>	<p>Material proposat per ABD</p>
	<p>Materials finals a distribuir proposats per ABD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Repertori i directori de recursos recopilats - Catàleg de millors pràctiques elaborat pel projecte CRISSCROSS - Materials generats durant la formació. - Materials preventius específics de les entitats i generats al projecte CRISSCROSS
	<p>Criteris de selecció de materials.</p>
	<p>Els materials generats a través del projecte CRISSCROSS que es lliuren es poden acordar prèviament entre totes les entitats participants.</p>

cr | s s
cr * s s

Intervention program in nightlife,
leisure and socialization venues to raise awareness
and prevent GBV behaviours – including LGBTIphobia –
linked to sexual violence and substance use

Aquest projecte ha estat finançat amb el suport de la Comissió Europea.

Aquesta publicació reflecteix només les opinions de l'autor, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que es pugui fer de la informació que hi conté.

 crisscross_project

 www.crisscrossproject.org